Julebogen

Fortællinger og Skildringer. Illustreret af [danske/norske/svenske] Kunstnere.

H. Hagerups Forlag.

Udkom 1902-20 og 1922. 1.-20. Aargang.

Om årbogen og indeksering af skønlitterært indhold på:

https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p149806.htm

Udarbejdet af Niels Jensen

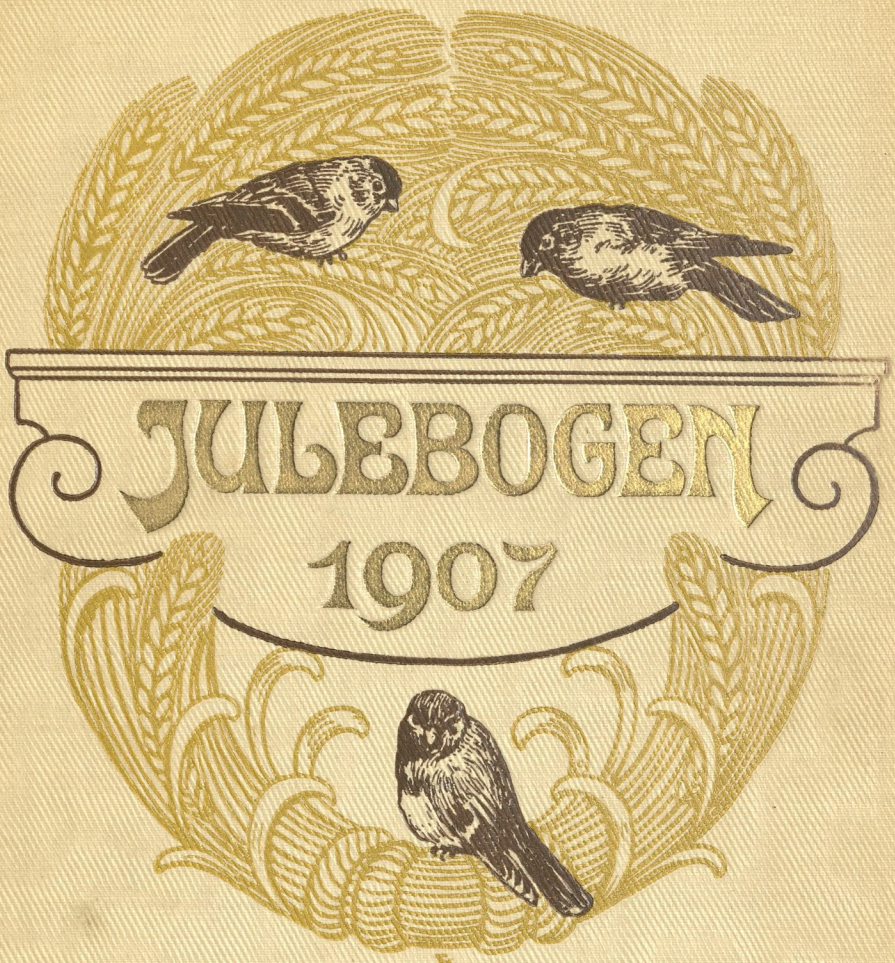

JULEBOGEN
1907

H. HAGERUP'S FORLAG

JULEBOGEN

1907

JULEBOGEN

1907

SJETTE AARGANG

JULEBOGEN

FORTÆLLINGER OG SKILDRINGER

ILLUSTRATIONER AF DANSKE OG NORSKE KUNSTNERE

KJØBENHAVN
H. HAGERUPS FORLAG

NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELKIÆR)

INDHOLD.

Side

Lorenz Frølich: Optegnelser om de ældre Konstnere, som have bidraget til min Udvikling; med Tegninger og Gengivelse af en Vægdekoration af L. F. 7

Noahs Ark, en lille Julehistorie af Vilhelm Høm; illustreret af Erik Henningsen 26

Moses fra Regnegade, Fortælling af W. Schorn; illustreret af Frants Henningsen 44

Navnet, Fortælling af Albert Gnudtzmann; illustreret af Wenzel Tornøe 65

Adam og Eva. Efter en Tegning af Marstrand 81

Min Broder, en lille Fortælling fra Skoven af K. G. Brøndsted; illustreret af Carl Thomsen 83

En Svanesang, Digt af Athanasios Schenschin ved Thor Lange 94

Forudfølelse, Fortælling af Laura Kieler; med Illustration af Louis Moe 95

Den stakkels Markis, en munter Kriminalnovelle af Palle Rosenkrantz; illustreret af Hans Nicolaj Hansen 108

Frieriet. Efter en Tegning af J. Exner 129

Dronning Caroline Mathilde i Celle. Af Louis Bobé; med Portræt og 2 Billeder 131

Uddrag af et Brev fra C. Molbech til hans Fader Prof. J. C. Molbech. (Skrevet Sept. 1807) 155

Hvert enkelt Bidrag er meddelt med vedkommende Forfatters Retskrivning.

LORENZ FRØLICH:

OPTEGNELSER OM DE ÆLDRE KONSTNERE, SOM HAVE BIDRAGET TIL MIN UDVIKLING.

Forrige Efteraar blev jeg opfordret til at levere nogle Livserindringer til Gads ny Magasin. At samle de gamle Minder og notere de fornøjeligste optog mig noksom, og det lader til, at hvad der har moret mig at optegne, har det ogsaa moret andre at læse.

Det er vel derfor at jeg atter har faaet Opfordring til at yde et nyt Bidrag af mine Erindringer. Jeg har her valgt at fortælle om andre, mest om Konstnere, og om hvad der har gjort saa stærkt Indtryk, at det endnu efter 2 Menneskealdere er levende hos mig. Det kaster maaske Strejflys over Folk, som endnu leve i fleres Erindring; maaske ogsaa over mig selv; enhver skrivende maler sig selv for den, der forstaar at læse.

Jeg vil begynde i Tyverne og foreløbig standse ved 1830, da jeg fyldte mit 10de Aar. Jeg lille Fyr havde, med min tidlige Lyst til at tegne, Opmærksomhed for alt, hvad der vedrørte Konst og var ikke uden Begreb om saadanne Ord som Konstudstilling, Academi, Professorer og Elever; tilmed kunde min Fars Morbror, Onkel Conrad Spengler, skaffe mig Adgang til Konstkammeret og det kongelige Malerigalleri, og det gjorde han; thi den Gang var Statens Samlinger ej aabne for alle til bestemte Tider; kun

Udstillingen paa Charlottenborg var hvert Foraar aaben som nu. Min store Bror, som var 9 Aar ældre end jeg, havde en Tegnelærer, Sonne[1]), og paa Udstillingen saae jeg hans Maleri: »Daniel Rantzaus Død under Slaget.« Da Sonne rejste til Italien, fik min Bror en ny Tegnelærer, Dyremaler Holm.[2]) Engang tog min Bror mig med til hans Værksted, og alt det, der var at se! Det var for mig en hel Fest. Jeg husker endnu de smukt udførte Tegninger af Hestehoveder i naturlig Størrelse fra Frederiksborg Stutteri, som min Bror sad og copierede. Og over det hele var der vort Haandværks Duft: Terpentinen, der for mig er som en højtidelig Vellugt, og jeg formoder, at flere har det paa samme Maade; jeg kender i alt Fald en, det ej kunde bestemme sig til at give den Afsked for at benytte den langt kraftigere Petroleum som Renselsesmiddel. Til Gengæld stinker Petroleum ogsaa langt mere, medens Terpentinen, om den end ej er en Vellugt for alle Næser, dog snarere er pikant end egentlig just stinkende.

Hos mine Morforældre var der Middagsselskab de faste Dage: Fredag og Søndag. Om Søndagen var det nærmest Familien, og da var vi Børn ogsaa med; om Fredagen gik det mere højtideligt til. En af Søndagsgæsterne var Weyse. Han var en selskabelig Mand, talte og fortalte godt, men havde visse Vaner og Særheder, som der maatte tages Hensyn til. Han holdt ikke af at blive opfordret til at

[1]) Jørgen Valdemar Sonne (1801—90), født i Birkerød. Historie- og Genremaler. »Fredericiaslaget«. »Istedslaget«. »De syges Søvn paa St. Helenes Grav.« »Præsten bliver hentet over Aaen til en syg.«

[2]) Christian Fred. Carl Holm (1804—46), født i Kbhvn. først Bataillemaler, senere Dyremaler, rejste 1834 med Familie til München og senere til Rom. Døde der; hans Hustru og hans Ven Küchler stod ved hans Dødsleje.

spille, men naar Pianoet stod opslaaet, Kaffen var drukket og Samtalen sank hen i en Hviletilstand, satte han sig gerne hen til Instrumentet og improviserede en halv Times Tid. Han gik altid tidlig hjem; dog holdt han nok af os Børn og legede stundom lidt med os. Jeg mindes, at han tog mig, der den Gang vel kunde være en 4—5 Aar gammel, løftede mig op over sit Hoved og sagde: »Du er en Blære.« Jeg speculerede en Del over det Ord og fik efterhaanden et Indtryk af, hvad det kunde betyde. Det er ej umuligt, at han har opdaget uheldige Spirer hos mig, som han har villet corrigere. Han vedblev i Aarenes Løb at vise mig Venlighed og indbød mig til at besøge sig i hans kendte Hjem i Kronprindsessegade, hvor jeg nu undertiden besøger andre Venner.

Min Fars Morbror, Onkel Spengler (Conrad), var Søn af den berømte Kunstdrejer, Lorenz Spengler[1]), der indkaldtes til Hovedstaden for ifølge Tidens Mode at lære Prindsesserne at »svarve«. Denne Mand, hvis Conkyliesamling er kendt i vort naturhistoriske Museum, var stærkt optaget af sin Tids Aandsliv og af Opsynet med det kongelige Konstkammer, ligesom ogsaa det kongelige Malerigalleri blev betroet til hans Varetægt. Sønnen, Conrad[2]), gik ham hjælpende tilhaande,

---

[1]) Lorenz Spengler (1720—1807), født i Schaffhausen, udnævnt til Hofkunstdrejer, gav Undervisning i Drejning til Chr. VI, Dronning Sophie Magdalene, Frederik V og begge hans Dronninger foruden andre kongelige Personer. Forvalter ved det kongelige Kunstkammer, efterlod sig en værdifuld Samling af Malerier, Tegninger og navnlig en stor Conkyliesamling, som Katarina II af Rusland søgte at erhverve, men som S. ikke desmindre overlod Danmark faa Aar før sin Død.

[2]) Johan Conrad Spengler (1767—1839), Søn af ovennævnte, født i Kbhvn., Forvalter ved Kunstkammeret og senere,

da han blev gammel, og arvede hans Stilling efter hans Død. Det var dog, mens Faderen endnu levede, at det faldt i Sønnens Lod, assisteret af en Afdeling af Holmens faste Stok, at redde Galleriets Billeder under Christiansborg store Slotsbrand. — Denne Onkel Conrad spillede en stor Rolle for mig i min Barndom. Det morede ham at gøre Løjer med os Børn. Naar han fortalte, at Stegen, vi fik om Middagen, var en Løve- eller Bjørnesteg, troede jeg ham paa hans alvorlige Ansigt og blev ingenlunde vel stemt mod de Folk, der lo ad Onkel Spenglers Meddelelser. Min stærke Tro bar ogsaa sin Frugt. Engang ved Midvintertid indbød han mig til at komme med ud i Haven og plukke »flade Kartofler«. Jeg fulgte ham tillidsfuld og blev ej heller skuffet; thi rundt om paa Buskenes stive Kviste var der stukket flade Smaakager. Det var en nysselig Spøg; Kagerne smagte fortræffeligt og beholdt Navn af flade Kartofler.

Nedstemtes end Løjerne i Tidens Løb, vedblev dette Hjem dog at beholde sit idylliske Præg. Det var et gammelt Sødskendepar, som her levede sammen: Onkel Conrad og Tante Casperine. I Dronningens Tværgade, midtvejs mellem Bredgade og Store Kongensgade, optoges Forhus og Sidebygning, langs en dyb Gaard, af hele den brogede Samling, der kaldtes det kongelige Konstkammer. Bagved laa, og ligger vist endnu, en Mellembygning, og det var her, Onkel og Tante boede. Det var et tyst og stille Hjem, hvor Tante sad mutters ene det meste af Dagen med Udsigt til en lille Baggaard, og for at bøde paa Ensomheden havde hendes Broder befolket denne Baggaard med et Utal af Duer. Hinsides Baggaarden var en Stald for 2 Heste, en smuk Graaskimmel — Ridehest — og en

---

da dette blev omordnet, Direktør ved Kunstmuseet og Malerisamlingen. Efterlod sig en stor Samling Haandtegninger.

svær Svedfux, der, naar Herskabet skulde ud at køre, blev spændt for en Gig med grumme store Hjul. Bagved denne Stald var saa den føromtalte Have med Frugttræer og Buske. I Fyrrerne boede Professor Allen i Lejligheden, men nu, formoder jeg, har den nye Palægade slugt en Del af de dybe Grunde i Dronningens Tværgades vestre Side.

En Snes Aar omtrent sad Tante Rine her og saae paa Duerne. Den høje, magre Dame i sin snævre Dragt gik sjælden ud og var nok ogsaa skrøbelig af Helbred; jeg saae hende ofte tage sig med Hænderne om Hovedet. Hun var ellers en Karakter, og hendes Far havde derfor ogsaa i sin Tid skaffet hende fuld Myndighed over sin Person og sine Ejendele, noget, der var en Sjældenhed for en Kvinde i de Tider.

En Dag, da Onkel Conrad kom hjem, forefandt han et Brev fra sin Søster af følgende Indhold: »Kære Bror. Jeg føler mig svag og vil ej falde Dig til Besvær. Jeg er derfor taget til Hospitalet, hvor jeg haaber snart at slutte mine Dage.« — Hendes Broder besøgte hende jævnlig, men ej længe; det gik, som hun skrev. — Hans Liv blev fra nu af dobbelt ensomt, og vi Børn forstod vist daarligt at yde ham Gengæld for de Glæder, han i sine Velmagts Dage havde skænket os i saa rigt Maal.

Den første Tegnelærer, jeg havde som Dreng, var Rørbye[1]). Jeg følte mig altid højtidelig stemt, naar jeg naaede Enden af Amaliegade ved Grønningen og skulde have Tegnetimer. Der boede han sammen med sin Moder og sine fire Søstre. Han malede den første Vinter, jeg kom der, en norsk Bondefest, hvortil han Sommeren forud

---

[1]) Martinius Chr. Wesseltoft Rørbye (1803—48), født i Drammen af danske Forældre, Elev af Lorentzen og Eckersberg, Professor ved Modelskolen. Genremaler.

havde gjort Studier paa Stedet; Aaret efter det velkendte Billede fra Skagen med Lodsen paa Udkig. Han var sikkert nok den første, som søgte sit Stof der og ligesom indviede Stedet, saa det blev af den Betydning for vore Malere, som det nu er. Jeg brugte mine Øjne og lærte at se paa den Maade, som det sker paa Gibsskolen paa Academiet. Rørbye var en alvorlig, ej snaksom Mand, men Timen fik gerne et muntert Præg, naar en af hans smukke Søstre bragte mig en Kop Kaffe. Alle Rørbyerne var usædvanlig store, stammede fra Norge. Min Undervisning blev afbrudt ved at Rørbye rejste til Sydeuropa og Orienten. Den rige Høst af Billeder, han bragte hjem derfra, har vi senere set saa ofte; men med størst Glæde mindes jeg det Portræt, han har malet af sin gamle Lærer Professor Lorentzen[1]). Det vil altid lyse i dansk Konst.

Efter Rørbye fik jeg Købke[2]) til Lærer. Selv var han Elev af Eckersberg, der stillede den Fordring til Konstneren, at han skulde udvise den størst mulige Troskab overfor Naturen og give ligesom et Spejlbillede af den. Det er denne Opfattelse, som har givet vor Konstskole dens Præg.

Af Eckersbergs Elever er Købke den, der saae gladest, troskyldigst, barnligst paa Naturen; at hans Øje ved sin Renhed tillige saae dybest, synes Købkes Børneportrætter at bevise.

Jeg skattede højt denne Mands elskværdige Personlighed, men som Lærer bragte han mig intet Udbytte, fordi

---

[1]) Christian August Lorentzen (1749—1828), født i Sønderborg, har malet »Volmerslaget« og andre fædrelandshistoriske Malerier, men virkede især som Portrætmaler.

[2]) Christen Schiellerup Købke (1810—1848), født i København, Elev af Lorentzen og efter dennes Død af Eckersberg. Fremragende Figur- og Landskabsmaler.

han savnede den Myndighed, en Lærer bør have og især over for en Dreng, thi hos de fleste Børn er der en Flygtighed, som det er Lærerens Pligt at kæmpe imod. Naar jeg tænker tilbage paa Købke nu, veed jeg intet andet Menneske, paa hvem det passer saa godt, det Ord, der sagdes om Balder: »Alle var glade ved ham.« Intet urent kunde nærme sig ham. Jeg forlod Danmark og saae ham aldrig senere.

Førend jeg rejste, arbejdede jeg en Tid under Vejledning af den gamle Mester, af selve Eckersberg[1]). Han var den største og dog den beskedneste blandt vore Konstnere, og den, vi alle er Skyldnere til. Jeg burde have medtaget langt mere fra ham, men jeg higede ud. Det var just det Aar, Daguerretypien var blevet opfundet. Da Eckersberg saae det første af disse Billeder, udbrød han: »Hvad bedre kan vi gøre end prøve paa, hvor nær vi kan naa det!«

Mangfoldigt er der tænkt, sagt og skrevet om Konstens Evne til at fremme Udvikling og til at yde Mennesker Glæde og Nytte. En af Konstens største Opgaver vil jo altid være med Troskab og i glad Hengivelse at gengive Naturindtrykkene. Det bedste opnaas da ubevidst, thi Konstnerens Ejendommelighed, ifølge Anlæg og Udvikling, vil

---

[1]) Christoffer Vilhelm Eckersberg (1783—1853), født i Blaakrog i Sønderjylland, stod først i Malerlære i Aabenraa, men kom som Svend til København, hvor han blev Elev paa Kunstakademiet. Rejste med Stipendium til Frankrig og Italien, studerede under den store franske Maler David og blev senere Professor ved Akademiet. Udmærkede sig især som Historie- og Marinemaler, men var tillige en fortrinlig Lærer, som ved sin Undervisning øvede en mægtig Indflydelse paa den følgende Tids Kunst. Død af Kolera 70 Aar gammel.

altid gøre sig gældende og give hans Værk Holdning og Stil. Thi hvad er »Stil« andet, end at man lader det væsentlige virke kraftigere ved at udelade det mere tilfældige, der vil svække Konstværkets Indtryk, naar det tildrager sig Opmærksomheden.

Det var i 1835 henimod Jul, at det hed sig, at Bissen[1]) var kommen til Staden. Jeg havde ikke tidligere hørt ham omtale, men der var andre, som kendte ham. Han var fra Byen Slesvig og havde baade malet og modelleret. Efter at have modtaget den store Guldmedaille var han som Stipendiat gaaet til Rom og havde der arbejdet hos Thorvaldsen, der endog havde betroet ham efter sine Skitser at udføre sin colossale Figur af Gutenberg. Flere havde været sammen med ham i Rom og var glade ved hans Hjemkomst. Thiele[2]), som dengang var Secretair ved Academiet, indbød ham til foreløbig at slaa sit Bo op hos sig paa Charlottenborg. Dette gav Anledning til, at han gjorde de søde Buster af Thieles to nydelige Smaapiger og efter romersk Skik modellerede et italiensk Landskab, hvori man saae Krybben med Jesusbarnet. — Hvor mon det er blevet af?

Vel havde København i adskillige Aar huset Billed-

---

[1]) Herman Vilhelm Bissen (1798—1868), født i Byen Slesvig, Professor ved Akademiet efter Freund. »Landsoldaten« i Fredericia, »Løven« paa Flensborg Kirkegaard, »Moses« foran Frue Kirke, »Øhlenschläger« foran det kgl. Teater, Frederik VII foran Christiansborg, Frederik VI i Frederiksberg Have o. m. a.

[2]) Just Matthias Thiele (1795—1874), født i Kbhvn., [Udgiver af »Danske Folkesagn«.] Sekretær ved Kunstakademiet og det store kongelige Bibliotek; senere Direktør for Kobberstiksamlingen. Havde Bolig i næsten 50 Aar paa Charlottenborg.

huggeren Professor Freund[1]), men trods sin Dygtighed havde han saa faa Bestillinger, at han tyede til at hugge Milepæle; hans Arbejdssted ved Frederiksholms Kanal er det samme, som nuværende Vilh. Bissen har; der havde Freund ogsaa sin Bolig; Væggene var dekoreret efter pompeianske Mønstre, og Møblerne var i antik Stil. Han selv var en elskværdig Mand, men meget alvorlig. — Nu kom den unge, friske Bissen lige fra Rom; hans store, blonde Skæg var noget ret nyt her; den store Lethed og Sikkerhed, hvormed han fik Ligheden frem i sine Buster, foranledigede efterhaanden mange til at lade deres Buster udføre af Bissen. Der var Liv og Røre. Christiansborg, som lige var færdigbygget af Konferentsraad Hansen[2]), skulde decoreres. Bissen fik Bestilling paa en meget lang Frise, der skulde naa hele Riddersalen rundt.†) For at componere den tog Bissen ud til Høsterkøb, hvor hans Forlovede boede hos sin Mor, hvis Søn bestyrede hendes Gaard. Bissen, som jeg imidlertid havde lært nærmere at kende, var saa venlig at indbyde mig at følge sig derud. Det var for en Skoledreng en herlig Ferie.

De Forlovede følte sig lykkelige i hinandens Omgang.

---

[1]) Hermann Ernst Freund (1786—1840), født i Nærheden af Bremen, kom til Khvn. for at lære Smedeprofessionen. Elev paa Akademiet, senere Professor ved Modelskolen. Hans Hovedværk er »Ragnaroksfrisen«, som for største Delen ødelagdes ved Christiansborg Slotsbrand 1884.

[2]) Christian Frederik Hansen (1756—1845), født i Kbhvn., Bygmester, Professor ved Akademiet. Har bygget Frue Kirke, Metropolitanskolen, det gamle Raadhus og Christiansborg Slot.

†) Frisen forestiller Ceres og Bakkus, som med deres Følge drager ud fra Olympen for at give Menneskene Del i Kulturens Goder.

L. Fr.

Hun havde i høj Grad oprindelig Ynde, og han var en Type paa Manden i sin Ungdomskraft, hvilket Constantin Hansen[1]) ogsaa nok har fundet, da han malede hans Portræt for at benytte det til Thor i sit Billede »Ægirs Gilde«†).

Paa Gaarden i Høsterkøb stod en stor, glubsk Bindehund. Bissen gik hen til Hunden, der var ham fuldstændig fremmed og klappede den. Det gjorde han altid, sagde han, hvor han traf en Hund. Hans Venlighed og Frygtløshed imponerede Dyret. Han havde et fast Blik, et rundt Øje, hvor det hvide lyste stærkt.

Jeg følte mig saare lykkelig ved at færdes her blandt lutter venlige Mennesker og ved daglig at kunne følge, hvad en stor Konstner skabte, thi Bissen var i denne Tid fuldt optagen af den herlige Opgave, der var givet ham. Opholdet i Høsterkøb fik derfor stor Indflydelse paa min Udvikling. Senere fik jeg ogsaa Lov til at modellere i Bissens Atelier i København; det var dog for lidt og for lidt alvorligt, til at det fik nogen Betydning for mig, men jeg var indført i en Skønhedsverden, og jeg modtog herefter stærke Indtryk af Thorvaldsens Arbejder og Antiken, hvilket tilførte mine Tegninger et nyt Element††.)

---

[1]) Carl Chr. Constantin Hansen (1804—80), født i Rom. Historie-, Portræt- og Genremaler, Vicedirektør ved Akademiet. »Ægirs Gilde«, »Den grundlovgivende Rigsdag« hører til hans bedst kendte Malerier.

†) Dette Portræt hænger paa vort Landsted i Spisestuen.

L. Fr.

††) Ti Aar senere, da jeg paa tredie Aar opholdt mig i Tyskland, fik jeg i Dresden en Dag Besøg af Bissen. Det var en sørgelig Forandring, der var foregaaet med ham. Jeg havde nok hørt noget om, at han skrantede. Aarevis havde Lægerne cureret paa ham uden Resultat; nu vidste de hverken ud eller ind mere, og han vilde saa prøve

Da jeg var en fjorten Aar, gjorde min Far[1]) en Forretningsrejse til Holland og tog mig med. Vi rejste over Hamborg, hvor vi indskibede os i en anselig Damper. Det blev en saadan Storm, at min Far forbød mig at forlade min Køje. Der laa jeg da i 3 Dage og Nætter og hørte paa den Musik, Stormen opfører ved saadan Lejlighed; Fare tænkte jeg ej paa; maaske der heller ingen var.

Omsider naaede vi Amsterdam, hvor vi kom under nye Indtryk. Jeg mindes Kanalerne, Broerne og smaa Vogne,. der gik paa Kælker i Stedet for paa Hjul. Jeg tilbragte min meste Tid med at se Malerierne i de offentlige Samlinger og de kostbare Konstværker, som ejedes af de gamle Slægter og de rige Købmænd, og som man kunde

---

Priessnitz' Vandcur, som han havde hørt meget om. Kunde han vinde sit Helbred tilbage, var det godt; hvis ikke, var intet spildt.

Priessnitz var en schlesisk Bonde, der havde udviklet en Koldtvandskur ved først at behandle sine syge Kreaturer. Med de indvundne Erfaringer for Øje, tog han saa Folk af sin Husstand under Behandling. De gode Resultater bragte ham stedse flere Patienter, først iblandt Naboerne, senere fjernere levende Folk. Hans Ry voxede, saa at Egnens Læger anklagede ham for Kvaksalveri. Regeringen sendte da Læger fra Wien, der skulde undersøge Sagen; disses Erklæring faldt gunstig ud for Priessnitz: Hans Cure havde hjulpet mange, og skadet ingen. Fra nu af blev Stedet et søgt Badested.

Da Bissen paa Hjemvejen fra Priessnitz' Badekur atter kom til Dresden, var han friisk som en Fisk, glad og levende opfyldt af Beundring over Curen og dens Virkning. Han havde levet paa tarvelig, men sund og kraftig Kost, i frisk Luft og stærk legemlig Bevægelse. Han var udfriet fra en jammerlig Tilstand ved Fjærnelse af Culturens Forfinelse. At Bissen var Entusiast for Curen, siger sig selv; de Aar var der mange Entusiaster for Koldtvandscuren; uden Entusiasme kunde ingen udholde saa barsk en Behandling. Det er nu 64 Aar siden. Utallige Gentagelser i mer eller mindre svækket Form er fremkommet efter den Tid og har sagtens nok gjort deres Nytte. L. Fr.

[1]) Johan Jacob Frølich, Grosserer i Vin og Kolonialvarer i København.

skaffe sig Adgang til ved Anbefalinger og Gunst og gode Drikkepenge. Fra København kendte jeg jo Billeder af god gammel hollandsk Konst, saa hvad jeg saae, var ej fremmed for mig, men her var det til Stede i langt større Rigdom. Jeg saae ogsaa Haag, Harlem og Skeveningen med Havbade ved den brede Strand, ej ulig vor Vesterhavskyst, og jeg saae Murstenslandeveje og paaklædte Køer. Nu kan man vel ogsaa her til Lands se Køer paa Marken med Dækkener af Sejldug, men dengang kendtes det ej.

Conferentsraad Brandis†), hvis yngste Søn var min gode Barndomsven, fik den Idé at lade mig decorere sin Spisestue ude paa sit Landsted »Valhøj« i Valby. Jeg tror, at Huset er der endnu, men i saa Fald ganske forsømt og forfaldent. Lundbye besøgte mig stundom, under det glade Drømmeliv jeg førte ude i Villaen, hvor jeg var ene Beboer, saa som det var midt om Vinteren.

Men dette Arbejde jeg dèr udførte for Conferentsraad Brandis, gav Anledning til en ny Bestilling og det af min Morfar, der ejede »Rosendal« paa Østerbro. Denne Ejendom omfattede en Del mere end hele det nuværende Rosenvænge, nemlig tillige adskillige Grunde ud til Østerbrogade mellem »Rosendal« og Triangelen. Det var en Spejlramme, der skulde decoreres. Selve Spejlet var en liggende Oval, og Rammen, der omsluttede det, var en Bræddevæg, som var halvtredie Alen bred og gik fra Gulv til Loft. Væggen saaes bedst fra det større Naboværelse gennem en aaben Dør. Jeg kunde male, hvad jeg vilde, og havde aldeles frie Hænder til at muntre mig. Denne Spejlramme er en Phantasi i Arabesker af en Dreng, thi jeg var dengang endnu ej fyldt 19 Aar.

En Vinter midt i Trediverne tilbød en ung Holstener,

---

†) Indkaldt som Livlæge for Frederik VI's Dronning. L. Fr.

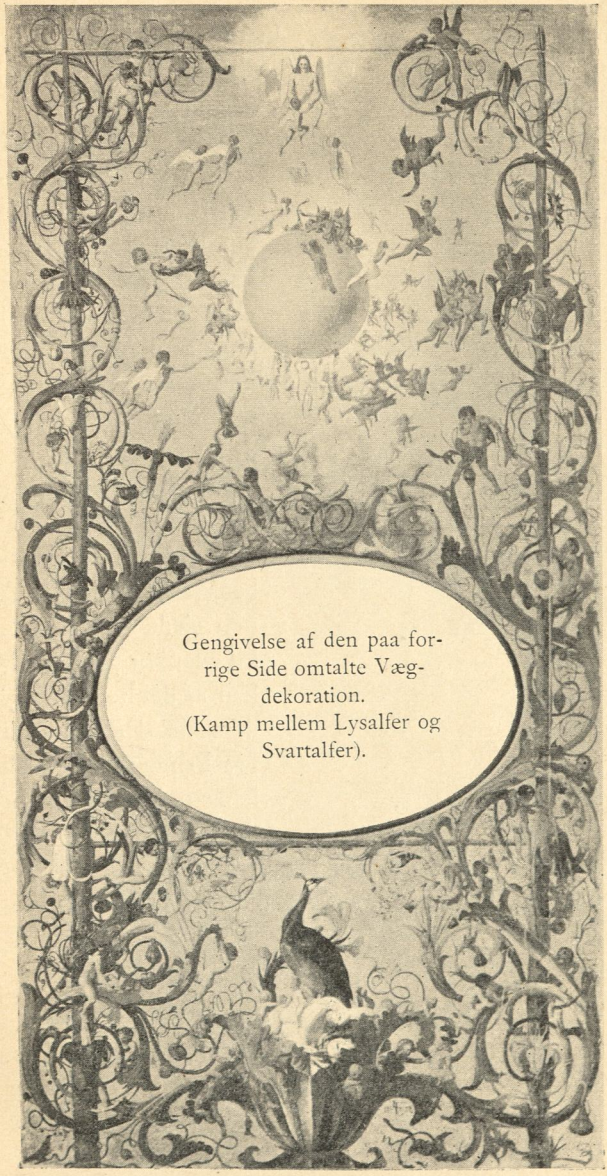

Gengivelse af den paa forrige Side omtalte Vægdekoration.
(Kamp mellem Lysalfer og Svartalfer).

der hørte til Familiens Selskabskreds, at forestille mig for en højt anset Konstkender og Skribent, Baron Rumohr[1]), der denne Vinter opholdt sig i København.

STUDIE EFTER NATUREN.
Tegnet af L. Fr. under hans Ophold hos Rumohr.

Daværende Prinds Christian Frederik, senere Kong Christian VIII, havde paa sin Rejse i Italien truffet ham i Rom. Selv Konstelsker havde Prindsen nydt godt af denne geniale og kundskabsrige Mands Vejledning under deres Vandringer i Roms Kirker og Museer, og inden de skiltes, indbød Prindsen sin vordende Undersaat til at besøge København. Baronen ejede nemlig Godser i Lauenborg og var Medlem af det holstenske Ridderskab. Det var saaledes paa Prindsens Opfordring han opholdt sig her i Staden.

En Aftenstund vandrede jeg da selvanden hen til Baron Rumohr. Han var en høj, svær Mand med et venligt Væsen;

---

[1]) Carl Friedrich Ludwig Felix Rumohr (1785-1843), født i Nærheden af Dresden, lauenborgsk Godsejer, stor Kunstkender og Samler. Ordnede i Forening med J. M. Thiele den kgl. Kobberstiksamling. Hans store Gæstfrihed og Interesse for Husvæsen har givet sig Udslag i hans Bog »Geist der Kochkunst«.

ogsaa mod mig var han venlig; han havde forud set flere af mine glade Tegninger. Samtalen mellem min Ledsager og Baronen var meget livlig; jeg formaaede naturligvis ikke ret at følge med, men brugte Øjnene des bedre. Paa det store Bord midt i Værelset laa en Mængde Bøger og Papirer, et stort Blækhus var der ogsaa, samt Fjer- og Rørpenne. Og under Samtalen sad Baronen stadig og tegnede, snart et Alpebillede, snart et italiensk Landskab, snart en Række Hoveder med udprægede Fysiognomier. Det var Pennen, han brugte; Konstnere som Rafael, Dürer o. fl. havde gjort det samme. Jeg havde ikke enduu forsøgt mig i denne Maade at tegne paa, men senere blev Pennen ogsaa mit Yndlingsmateriale, og ved min Paavirkning Lundbyes. Hans og Marstrands Penne-tegninger udgør en Række af Mesterværker.

Efter Rumohrs Indbydelse gæstede jeg den følgende Sommer »Rothenhausen«, en af hans lauenborgske Gaarde.

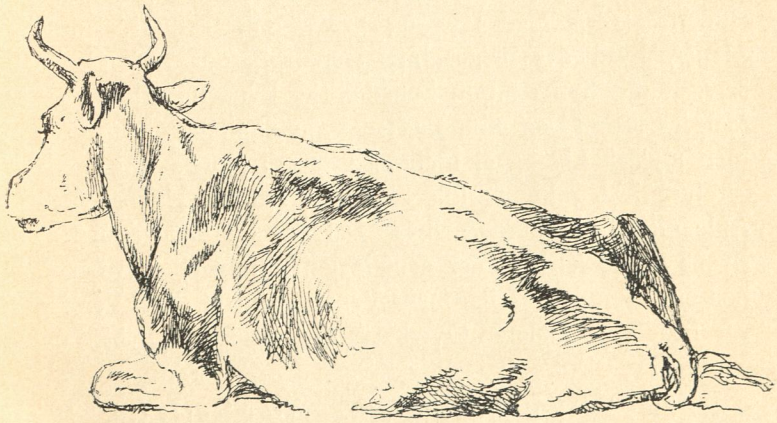

STUDIE EFTER NATUREN.
Tegnet af L. Fr. under hans Ophold hos Rumohr.

Det var en stor Begivenhed for en Dreng ene at indskibe sig i en Damper til Lybæk. Da jeg ankom til denne By, fik jeg fat i en Kariol og en Time eller to efter naaede jeg »Rothenhausen«, en mindre Bygning, der laa hyggeligt inde i en lille Skov.

Her boede Baronen tillige med en ældre Søster. Jeg havde paa Fornemmelsen, at, da deres Forældre døde, havde denne gamle, elskværdige Dame været en voxen ung Frøken og denne hendes yngste Broder endnu en lille Dreng.

Af Husstanden kan nævnes en net og flink Kammertjener og en tiltalende Husholderske, med hvem Baronen hver Morgen aftalte Middagsmaden, der som alt paa Stedet var af en vis udsøgt Enkelhed.

Rumohr havde nogle Aar forud taget en ung Konstner Nerly[1]) i Huset som en Art Plejesøn. Han var nu bosat i Venedig og levede der af Turiststrømmen. Hos Rumohr havde han gjort Studier efter Landskaber og Dyr, og en Del af Dyrestudierne var bleven tilbage paa »Rothenhausen«. De var udført med Pen og Tusch og fortrinlig gjort. Jeg studerede dem med Iver og prøvede at tegne i samme Manér, hvad der meget interesserede Baronen. Jeg følte selv, at mit Syn og min kunstneriske Evne udvikledes, og saaledes forløb Dag efter Dag; det var et noget ensformigt, men idyllisk Liv og ej indholdsløst. Vi gjorde vore Spadsereture i den kønne lille Skov, og Lybæks Nærhed gav Anledning til Udflugter, hvis Maal var en eller anden af Byens gamle Kirker eller dens Malerisamling eller et Besøg hos en og anden af Baronens Venner. En af disse Venner var Broder til Maleren Overbeck, der var født i Lybæk og

---

[1]) Friedrich Nehrlich eller Federigo Nerly (1807-78) født i Erfurt, tysk Dyre-, Landskabs- og Arkitekturmaler. Et af hans Billeder findes i Thorvaldsens Museum.

er en af Tysklands betydeligste Konstnere i det 19de Aarhundrede. I dette smukke Hjem fandtes en Del Malerier af den berømte Maler, fortrinlige Konstværker, men meget forskellige fra dem, jeg hidtil havde set; jeg følte vel en vis Tiltrækning over for dem, men denne Udøvelse af Konsten stod mit Syn paa Naturen saa fjærnt, at de ikke kom til at øve nogen direkte Indflydelse paa mig.

Vi gjorde ogsaa hele smaa Rejser sammen med Baronens egen Befordring. Jernbanerne havde ej endnu holdt deres Indtog hos os. Jeg mindes, at da vi efter mange Timers Kørsel naaede Hamborg, havde jeg ingen Ro paa mig i Hotellet, men begav mig strax paa Vandring ud til en af Forstæderne, hvor der fandtes et Menageri. Her saae jeg første Gang en Løve. Det hed sig nemlig, at Frederik VI ved at træde ind i et Menageri var bleven saa ilde berørt af Løvens Brøl, at han forbød Menageriers Besøg i Danmark. Da jeg kom tilbage til Hotellet, fandt jeg min Baron udhvilet efter den lange Kørsel, og han morede sig synlig over min barnlige Iver; jeg kendte ej til Træthed, naar det gjaldt om at forøge min Indsigt i Dyreverdenen.

I Hamborg lærte jeg, takket være Rumohr, flere Konstnere at kende, deriblandt Brødrene Speckter[1]). Den yngre har udført en Række Raderinger, som er kendt og elsket her i Landet, da Rørbye har kopieret dem til en smuk Børnebog, længe før Lundbye tegnede sin. Den lyser endnu blandt Arbejder af sin Slags her i Landet. — Den ældre var i Lag med at dekorere en konstelskende Rigmands

---

[1]) Erwin Speckter (1806-35) og Otto Speckter (1807-71), begge født i Hamborg og begge udmærkede Tegnere. Den sidste er især kendt ved sine Illustrationer til Heys Fabler (paa Dansk ved Chr. Winther) under Titlen »Speckters Fabler«.

Bolig i Hamborg, just den Abendroth, der bestilte Jerichaus første Marmorstatue, hans herlige Penelope.

Blandt andre Hamborgerkonstnere vil jeg nævne Kauffmann[1]), en fornøjelig og frisk Genremaler. I en Hospitalskirke saae jeg et Billede af Overbeck: Christus i Gethsemane. Jeg kender ikke, hvad der nu ydes af Konst i Hamborg, men jeg nævner dette Billede for at gøre danske Konstnere og Konstelskere opmærksom paa, at der er Ting, som springes over, uagtet de hos Danske vilde vække mere Forstaaelse og større Glæde end meget af den Konst, man ellers finder i Tyskland.

Jeg var ogsaa med Rumohr paa Besøg hos Grev Plessen[2]) paa hans Herresæde »Sierhagen«. Denne Familie indtog en fremragende Stilling blandt de holstenske Adelsslægter; to af Sønnerne tjente den danske Regering gennem det 19de Aarhundredes urolige Tider som Gesandter paa de vigtige Poster Stockholm og St. Petersborg; to andre forblev i lokale Stillinger i Holsten, medens en 5te, Carl v. Plessen traadte i preussisk Tjeneste, dengang Danmark havde afstaaet Hertugdømmerne til Tyskland.

Rumohr opholdt sig endnu en Sommer i København,

---

[1]) Hermann Kauffmann (1807—89), født i Hamborg, især Landskabs- og Genremaler.

[2]) Wulf Heinrich Bernhard v. Plessen (1809—76) Gesandt i Stockholm.

Otto v. Plessen (1816—97), Gesandt i St. Petersborg, hvor han ved sin store Indflydelse paa Kejser Nicolaj havde væsentlig Del i, at Freden 1850 kom i Stand, og i, at Prins Christian blev anerkendt som Tronfølger i hele den danske Stat.

Carl Theodor v. Plessen (1811—92) blev derimod Bismarcks haandgangne Mand og udnævntes efter Krigen 1864 til Overpræsident i den nye preussiske Provins Schleswig-Holstein.

idet han ventede Udnævnelse til en overordnet Stilling som Konst-Intendant; formodentlig har det været Christian VIIIs Ønske. Men sagtens har det vakt almindelig Modstand at give denne myndige Mand en saadan Magtstilling; det endte med, at der blev ham tilbudt en mindre ophøjet Post, og han besvarede dette Tilbud med at forlade Landet for stedse. Dog lykkedes det ham heller ikke i Tyskland at opnaa nogen officiel indflydelsesrig Stilling, skøndt han nok stod i meget venskabeligt Forhold til Berlinerhoffet. Da jeg nogle Aar efter opholdt mig i Dresden, kom han dertil, men som en syg Mand, og efter tunge Lidelser døde han i denne By. Det var nok i 1843. Han var ingen Ynder af Konstakademier, og det er jo heller aldrig lykkedes et saadant at fremkalde nogen stor Blomstringsperiode for Konsten, men han værdsatte vore daværende ledende Konstnere, ligesom han havde en fin Forstaaelse af det bedste i den danske Folkekarakter.

NOAHS ARK.

En lille Julehistorie af VILHELM HØM.
Med Illustrationer af ERIK HENNINGSEN.

Sneklædte Marker med blaanende Skygger; pilsnare Kaner som med klingende Klokkespil flyver af Sted mod Landsbykirken deroppe paa Bakken, medens sorte Krager opskræmte flagrer langs Vejgrøften, hvori Sneen har redt Seng med hvide, bløde, runde Puder — det er Billedet paa den danske Jul.

Det vil sige: paa Julekortene og i Julehæfterne. I Virkeligheden plejer den jo, som man veed, at se anderledes ud. Men sidste Jul var det nu alligevel, som om Vinteren for en Gangs Skyld havde taget sig sammen og sagt til sig selv, at nu vilde den ikke være til Nar længere. Juleaftens Dag var det virkelig lykkedes den at præstere et meget ordentligt Snefog til Morgen, og det ikke alene ude paa Landet, men ogsaa inde i selve Hovedstaden. Paa Kongens Nytorv gik en hel Hær af Ladegaardslemmer og fejede Sne sammen med lange Koste; foran det kongelige Teater sad Holberg med hele Skødet fuldt, og Oehlenschläger var saa hvid i Ansigtet og paa Frakken som en Møllersvend i Funktion. Ikke at tale om »Hesten«, hvis højkongelige Rytter var saa bepakket med Sne i Kappefolderne, at man skulde tro, at han var Medlem af Vognmandsforeningen og fik Betaling af Magistraten pr. Læs.

Langs hele Østergade hørtes Skovlenes Arr . . . arr . . . arr mod Asfalten, og inde paa Fortovene var der saa glat, som om de var smurt ind i grøn Sæbe, just ikke til bare Henrykkelse for de mange, som under livlige Spjæt og Armvridninger balancerede af Sted med de hyggeligste Udsigter til at brække Arme og Ben, hvad Øjeblik det skulde være.

Formodentlig var det saadanne opmuntrende Tanker, der fyldte den lille, hvidskæggede Professor Petersens Sind, da han, med en stor Julepakke under hver Arm, udfor d'Angleterre-Hjørnet løb Hovedet ind i Maven paa en høj, ung Mand, der høflig veg til Side med et »Undskyld!« — skønt det vel egentlig nærmest var tilkommen Professoren som den angribende Part at have sagt det. Det gjorde Professoren nu imidlertid ikke; derimod hævede han Hovedet og udbrød forundret: »Men hvad Pokker — er det Dem, Max Jensen! Jeg troede, De sad nede i *la bella Italia.*«

»Nej desværre — ikke længere, Hr. Professor,« svarede den unge Mand med et beklagende Skuldertræk, idet han trykkede den lille Professors brune Uldvante, »Paradiset er lukket for den Gang.«

»Naa, er det det — det var jo Skade. De havde jo Stipendium, ikke sandt? Men saa var det maaske Slut med Skillingerne?« spurgte Professoren videre, idet han hummede sig ind mod Hotelvinduet for at lade en Dame komme forbi.

»Ja nu var den Mulepose tom. Desuden laa der noget Arbejde og ventede paa mig herhjemme.«

»Og saa vilde De naturligvis ogsaa være hjemme i Julen?«

»Aa — for den Sags Skyld — —« Nu var det den

unge Mands Tur til at søge ind mod Muren, da der var en ældre, fed Herre i Pels, der skulde frem.

»Nej, her faar vi aabenbart ikke Lov at staa«, udbrød Professoren og trak ham i Ærmet. »Skal vi gaa ind og tage en Kop Kaffe, saa kan De jo fortælle mig lidt om Rejsen.«

»Gerne, hvis Professoren synes.«

— Lidt efter sad de lunt og godt i en af de bløde Sofaer, hver med en duftende Kop Kaffe foran sig. »Naa, lad mig saa høre,« sagde Professoren og gned de magre Fingre, der var helt blaa af Kulde. »Hvor langt var De? Florens og Rom naturligvis? Ak ja, — der har man jo ogsaa været engang. De var ogsaa i Napoli? Naa, selve Byen — nej saagu! Som Arkitekt har De naturligvis ogsaa mere Fornøjelse af Kunstbyerne. Men Omegnen — og Golfen! Og hvad siger De om Sorrent?«

»Sorrent?« sagde den unge Mand, og hans Øjne lyste. »Sorrent er herlig!« — Han tog sit Cigarfoderal frem. »Vil Professoren ikke ryge?«

»Nej Tak, nej Tak — ikke paa Formiddagen. Men, hvad jeg vilde sige; — Capri? Og Amalfi?«

»Amalfi,« sagde Arkitekten og strøg en Tændstik, »er maaske nok det kønneste af det hele. Men alligevel .... Sorrent! Det er aabenbart derfra, man skal »se Neapel og dø«, ikke sandt? Og saa havde jeg det saa vidunderlig dejligt der.«

»Saa, naa. — Fiinke Værtsfolk? Behageligt Selskab maaske?«

»Begge Dele. Udmærkede Værtsfolk og det allerelskværdigste Selskab.« Han lænede sig tilbage og pustede en lang, kegleformet Røgsky op imod Loftet. Og saa smilede han, som om han sad i et Biografteater og saa' det hele

Sceneri dernede, fremstillet i levende Billeder oppe i Loftsfelterne. »Vil De tro, vi har saamænd talt om Dem dernede, Hr. Professor.«

»Pokker heller. Hvem var da det, De traf der?« spurgte den lille Mand og kiggede nysgærrigt op paa den unge Arkitekt.

»Professoren husker vel ikke en ung Dame — nej, en halvvoksen Pige var hun da for Resten kun, da jeg i sin Tid traf hende hos Dem, dengang jeg kom saa meget til Deres Søn for nogle Aar siden. Hun hed Astrid Nygaard — flyttede senere til Aarhus . . .«

»Naa jo, ganske dunkelt. Aa Gud, der er jo kommen saa mange — man kaldte jo mit Hus for Noahs Ark. Hun var rødhaaret, ikke?«

»Nej, det er hun skam ikke,« sagde Arkitekten bestemt. »Hendes Haar har denne lyse, varme, rødgyldne Farve, som man træffer paa Rubens Billeder — nydeligt! Og husker De ikke hendes Øjne?«

»Nej. Var hun skeløjet?«

»Aa, hvor vil De hen, Hr. Professor! Hendes Øjne, de — ja de er ligefrem dejlige.«

»Hum. Naa, hende var det altsaa, De traf?«

»Ja«, svarede den unge Mand og stirrede atter drømmende op mod Loftet. »Hende var det. De kan tænke Dem, netop som jeg holdt udenfor det lille, landlige *Albergo,* man havde anbefalet mig, kom hun gaaende ned ad Trappen, i sin hvide Kjole —«

»Naa, gaaende dog! Jeg troede, hun kom svævende gennem Luften.«

»Egentlig er det slet ikke formeget sagt, Hr. Professor. For hendes Gang har virkelig noget af dette svævende, saa let og elastisk . . .«

»Se se. Og De kendte hende straks igen?«

»Nej, tænk, det var netop det, jeg ikke gjorde. Det faldt mig jo slet ikke ind. Nej, det var først ved Middagsbordet, da jeg hørte hende tale Dansk med Moderen«.

»Naa. Og saa efter Bordet?«

»Ja, saa sad vi jo sammen deroppe under Loggiaens Vinløv og saa' ud over det dejlige Middelhav. Saa talte vi om det kære, gamle Danmark —«

»Som De formodentlig gaar og skælder ud paa til daglig Brug herhjemme?«

»Naa ja — det hører sig jo engang til. Men naar man er ude —«

»Selvfølgelig!«

Den unge Arkitekt sad og stirrede nogle Øjeblikke paa Cigarens hvide Askespids. Saa sagde han: »Vidste Professoren af, at hun havde Sangstemme? Ikke? Jo, hun synger overordentlig nydeligt. De skulde hørt hende, naar hun om Aftenen sang for os. For Exempel: »Flyv, Fugl, flyv — De gør Dem ikke noget Begreb om, hvor stemningsfuldt det lød ud i den stille, lune Aften, medens Maanen hævede sig op over Golfen, og de tusinde Lys ovre paa Napolis Kaj skinnede som ligesaa mange Sankt Hansorme. Nede paa Vejen flokkedes da ogsaa Egnens Folk for at høre hende, alle Fiskerne og Pigerne — — Ja, jeg veed nok, jeg fortæller meget daarligt —«

»Nej, aldeles ikke. Tværtimod. — Naa, hvorlænge var saa Adam i det Paradis?«

»Akkurat elleve Dage. Saa vilde Uheldet, at en engelsk Maler, der ogsaa boede der, fik i Sinde at tage over til Capri, og Bæstet vilde absolut have mig med. Naa, den blaa Grotte skulde jeg jo se, og et Par Dage mente jeg jo nok at kunne ofre paa Capri. Vi tog altsaa af Sted.«

»Og hende — Sangfuglen — tog De ikke hende

med?« spurgte Professoren og lavede sig en lille halv Kop Kaffe til.

»Nej desværre. De havde været der, Frøken Astrid og hendes Moder.«

»Av!«

»Ja, det maa Professoren nok sige. For paa Vejen ned fra Tiberius' Villa snublede jeg over en Sten og brækkede min Fod.«

»Føj for Pokker«, sagde Professoren og kiggede ned under Bordet, som om han ventede at se Foden ligge der i to Stykker.

»Ja — ikke hele Foden, naturligvis. Det var et af Fodrodsbenene. Men jeg maatte skam ligge derovre i samfulde otte Dage — i Gibs. Det var ikke videre morsomt. Og da jeg saa kom tilbage —«

»Naa?«

»Saa var de rejst. Ned til Sicilien, hvor de skulde tilbringe Vinteren,« sluttede Max Jensen, og det lød næsten som et Suk.

»Efter dem!« fo'r det ud af Professoren, som naar man pudser en Hund paa en Kat.

Arkitekten rystede paa Hovedet. »Det kunde jeg jo ikke — jeg skulde hjem.« Han sad og strøg Asken af Cigaren ned i Askebægeret, tøvende, i smaa Partier. »Naar jeg endda havde faaet sagt rigtig Farvel til hende! . . . . .

Ja, De synes maaske, det er underligt, Hr. Professor, at jeg sidder og fortæller Dem alt det?«

»Paa ingen Maade, kære Ven. I saadanne Tilfælde er det altid godt at betro sig til Nogen. Desuden har jeg jo ogsaa kendt baade Dem og hende, selv om det er længe siden —«

»Det har De, Hr. Professor,« svarede den unge Mand

i den Tone, hvori man taler om en kær Afdød. »Og skulde De nogen Sinde træffe hende —«

»Jeg? Nej, kære,« sagde den lille Mand og klappede sin unge Ven medfølende paa Knæet. »Jeg kommer saamænd ikke til Sicilien i dette Liv.«

»Jamen hun kommer jo forhaabentlig tilbage igen engang. Saa, hvis De som sagt skulde træffe hende før jeg, vil De saa sige hende, at jeg er fuld —«

»Det skal jeg, kære Ven.«

»— af Taknemlighed, mener jeg, mod hende for de dejlige Dage, vi tilbragte sammen dernede.«

»Der har De min Haand. Det var jo da ikke umuligt, at jeg kunde komme til Aarhus engang. Naa, men nu maa jeg vist se at komme af Sted. Opvarter!«

Professoren betalte, og Opvarteren langede hans Kavaj ned fra Knagen. »Nej, maa jeg!« raabte Max og hjalp omhyggelig den Gamle Frakken paa.

»Tusind Tak! Naa — « Professoren samlede sine Julepakker sammen og anbragte dem under venstre Arm — »hvor skal De saa tilbringe Deres Juleaften?«

»Jeg veed snart ikke. Jeg plejer at være hos min gifte Broder; men i Aar vilde hans Svigerforældre absolut, at de skulde komme derhen, saa —«

»Jamen hør, Mand, kom De saa hjem til mig! De har dog før kunnet finde Dem til Rette i »Noahs Ark«.

»Ja, tusind Tak, men —«

»Aa Passiar. Hvis De da kan holde ud at være hos os. — Vi spiser Klokken seks. Paa Gensyn da!«

De rystede hinandens Hænder og skiltes udenfor Kafeen. Den lille Professor styrede tvers over Kongens Nytorv med sine Pakker, og Max Jensen fortsatte sin Vej ad Østergade, helt oplivet ved Mødet med sin rare, gamle Lærer. Det havde, som Professoren havde sagt, virkelig

været velgørende at have Nogen at betro sig til, at komme til at tale lidt om hende, selv om Professoren ikke kendte mere til hende, end at han kunde tro, at hun var skeløjet. Og Tanken om, at han skulde tilbringe Aftenen i et Hus, hvor hun var kendt, havde ligefrem lysnet op i hans Sind — han saa' allerede paa Verden med venligere Øjne end for en halv Time siden, syntes han. Indtil dette Øjeblik havde det ikke været ham muligt at komme i Julestemning; men nu var der virkelig noget af den. Han saa' paa alle de travle Mennesker, der ilede forbi ham med deres Pakker, og han begyndte næsten at misunde dem, for han syntes at kunne se Juleglæden lyse dem ud af Øjnene; om det saa var Omnibuskusken, der sad og tampede løs paa sin højre Arm som om det var ham om at gøre at faa den slaaet af, saa' han helt julefornøjet ud. Her kom en Dreng slæbende med et Juletræ, der var meget større, end han selv; han fløjtede: »Højt fra Træets grønne Top« saa det skingrede efter, og der kom en ung Frue nede fra Torvet, straalende glad, med hele Favnen fuld af Grangrene. I Vimmelskaftet holdt en af de store, gule Postvogne med et helt Bjerg af Pakker, sat i Pyramide paa dens Tag, og i de gamle Linde udenfor Helligaandskirken var der sat Neg op til Fuglene. Og lod han Blikket glide henover Butiksvinduerne, flimrede det ligefrem for hans Øjne af Farver, mest Rødt og Grønt. Der hang lange Rækker af Postkort med røde Julenisser og med røde Postbude paa — og saa blev Max lige med et helt tungsindig over, at han ikke engang kunde sende et Postkort; han kendte jo ikke hendes Adresse.

Oppe paa Raadhuspladsen var der det samme Virvar med juletravle, pakkeslæbende Mennesker, kimende Sporvogne og varskoraabende Droskekuske — Max følte sig saa underlig ensom i al denne Vrimmel. Han drejede om ad

Vestervoldgade; derovre vinkede Ørstedsparken ham i Møde som et Fristed. Han gik derind.

Den smukke Park laa hvid foran ham som det nydeligste Vinterlandskab. Luften herinde var frisk og ren; det var som om der steg Kulde op fra Sneen og prikkede ham — ikke ubehageligt for Resten — i Næse og Kinder. Med Hænderne i Lommen gik han under de gamle, snepudrede Træer; saa blev han staaende og saa' paa det muntre Fuglieliv, der rørte sig nede paa Vandet, hvor Svanerne, som var bragt herover i Vinterkvarter fra »Søerne«, stolte og rolige sejlede omkring, medens brogede Ænder pilede ud og ind imellem dem, dykkende og vimsende, og Hundreder af skinnende Maager, der var komne herind som selvbudne Gæster, skrigende flagrede omkring i Luften eller laa og smaasnakkede paa den tynde Is ovre ved Højen.

Saa var der en af Maagerne, der lettede, steg højt op over Højens Træer og fløj hastig af Sted, ud ad Sundet til. Han fulgte den længe med Øjnene. Hvor mon den nu rejste hen? Og i det samme var hans Tanker langt borte — nede paa Sicilien. Hvorledes mon hun fandt sig i at holde Jul dernede? Mon hun alligevel ikke længtes lidt efter Danmark i disse Dage? — Den søde, søde Pige!

Han fortsatte sin Gang langs Vandet.

Og atter gik han i Tankerne ved hendes Side dernede langs Golfen ved Sorrent. Det var henimod Solnedgang den sidste Aften, de var sammen; de var gaaet op ad Vejen til Massalubrense, der hvorfra man begynder at kunne se Capri. Saa havde de taget Plads paa en Bænk, der stod oppe paa Skrænten, imellem to mægtige Agaver, og hvorfra de kunde se ud over Golfen, over til Capri paa den ene Side og til Napoli og Vesuv paa den anden. Nedenfor dem bredte sig en Olivenlund med sine smaa, graagrønne Træer, mellem hvilke et Orangetræ hist og her

ragede op med sine blanke, glinsende Blade og guldgule Frugter. Fra Træ til Træ hang Vinløvet i brede, buede Guirlander, og neden under det hele strakte det dejlige Middelhav sin store, glatte Flade, henover hvilken enkelte Fiskerbaade med Latinersejl gled som lette Fugle. — Hun havde siddet og stirret betaget over mod Procida, bag hvis takkede Klipper Solen langsomt gled ned med et stadig stærkere, rødligt Skær, indtil den tilsidst kastede sine Straaler som en umaadelig, glødende Vifte henover Vandet, der skinnede i de mest bedaarende Farver, ligefra brandgult til det dybeste Purpur. Hendes søde Øjne blev duggede; saa sagde hun stille:

»Aa Gud, hvor er her dog vidunderlig dejligt!«

»Ja«, hviskede han, idet han henrykt betragtede hendes nydelige Profil »mig vil dette Øjeblik aldrig gaa af Minde.« Saa var det, hun havde slaaet Øjnene ned; han følte, at hun havde forstaaet den dybere Betydning af hans Ord.

»Jeg tænker mig ogsaa,« havde hun lidt efter sagt, »at jeg mangen Gang, naar jeg igen sidder derhjemme, vil ønske mig en venlig Fe, der med et Trylleslag kunde bringe mig tilbage til denne herlige Plet. Men desværre — Miraklernes Tid er jo forbi.«

»Og maaske dog ikke, kære Frøken! Er det ikke allerede som et lille Mirakel, at vi to skulde træffes igen her nede?« Han havde grebet hendes lille, varme Haand og holdt den fast.

Saa var det, at hun med et Smil havde hævet sine dejlige brune Øjne mod ham og sagt: »Hvem veed — maaske jeg bliver hernede for bestandig!« Hvortil han havde svaret, at det vilde han rigtignok ikke haabe, for saa vilde han jo sandsynligvis næppe mere faa hende at se.

Paa Tilbagevejen, som de havde tilbagelagt i en saa vidunderlig tryg og fortrolig Stemning, som om deres Veje

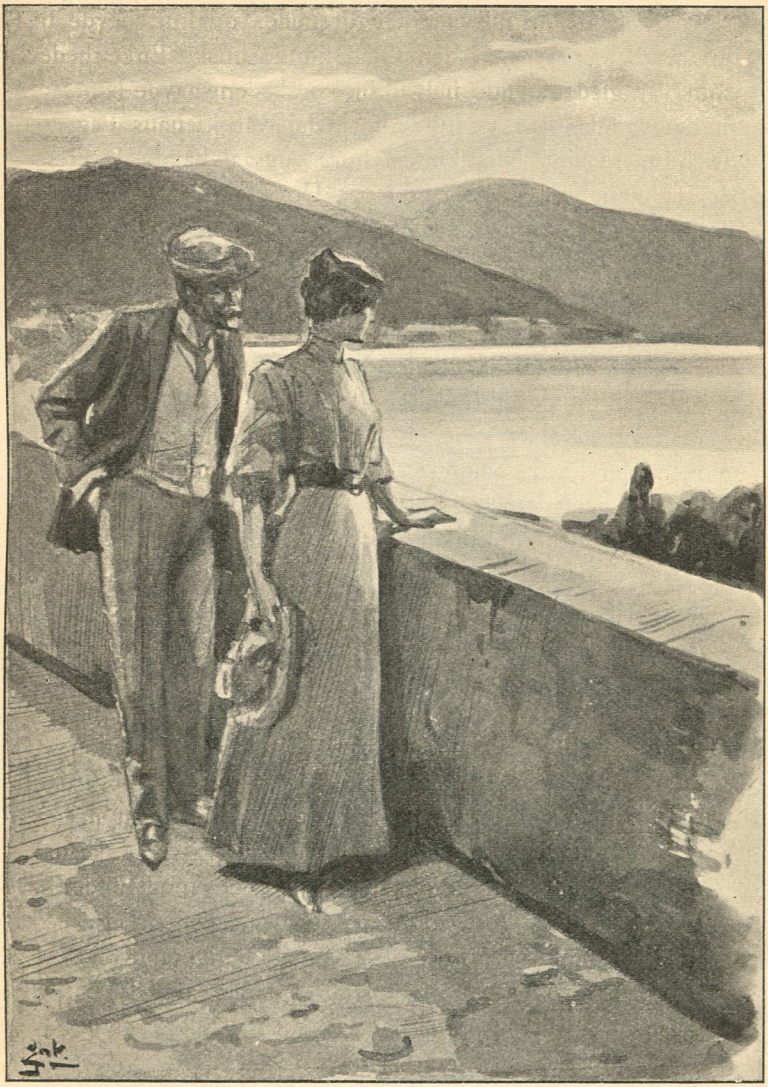

aldrig mere kunde skilles, var Samtalen faldet paa de interessante, gamle Mindesmærker dernede, og hun havde beundret ham, at han i den Grad kunde huske Enkeltheder, som var gledet hende helt forbi. Beskedent havde han sagt, at det var da ikke saa underligt; det var jo hans Fag, og at hun, saavidt han kunde høre, ogsaa havde Interesse deraf; men hun havde rystet paa Hovedet — hun var paa det Punkt næsten Barbar, havde hun sagt; det var, med Skam at melde, som Slibesten for hende, det meste af det. Og da de senere havde talt om den engelske Maler, havde hun komplimenteret Max for hans Dygtighed i Engelsk; selv var hun næsten aldeles blank i det Sprog; det kom vel af, at hun egentlig altid havde fundet det grimt. Og Max havde følt sig stolt — der var saamænd endnu aldrig Nogen, der havde beundret ham for den Smule, han kunde. Saa var det, at han, opfyldt af glad Taknemmelighed havde bøjet sig ned imod hende og mødt hendes dejlige Øjne, der var saa varme og dybe, at han var bleven helt svimmel ved det. Og i det samme var hendes Moder kommen dem i Møde ved Omdrejningen af Vejen.

— — En snerrende Kimen og et arrigt »Naada!» drev Max Jensen ud af sine skønne Minders Paradis; næsten uden at have lagt Mærke dertil var han kommen ud af Parken og vandrede nu nok saa fredelig over Bulevardens Cyklesti, hvor han var lige ved at blive kørt ned af en lang sort Læredreng, der vendte sig om efter ham og tilkastede ham et knusende Blik. Max tog Vejen over mod Frederiksborggadehjørnet; der stod en af Smaabladenes Udraabere og falbød sine Aviser med ustandselig Tungeraphed.

»Væs'artig! Nyt Rovmord — Masser af Ulykker — stort Jordskælv paa Sicilien — kuns to Øre!«

Jordskælv paa Sicilien!

Det var slaaet ned i den unge Mand som en Spræng-

granat. Han blev staaende og hørte Udraaberen gentage Remsen i den samme, syngende, forretningsmæssige Tone. Max var bleven baade hed og kold, inden han fik fundet Kobbermønten frem og købt et Exemplar. Saa styrtede han ind i den nærmeste Gadedør og rev Bladet op.

Skrækkeligt Jordskælv paa Sicilien. En hel By opslugt af Jorden. Mange Døde. Var der Danske imellem? stod der med fede, sorte Typer. Med angstfyldt Spænding gennemløb han Telegrammets knappe Linier. Redaktionens Spørgsmaal om de Danske lodes ubesvaret; men det vidstes, at usædvanlig mange Landsmænd opholdt sig paa Sicilien denne Vinter.

Hans Blik blev stirrende, og hans Arm sank ned. »Du gode Gud, — Astrid!« Og i samme Nu randt hendes Ord fra hin Solnedgangsstund ham paa ny i Hu: »Maaske bliver jeg hernede for bestandig!«, og denne Gang forstod han dem paa en hel ny Maade, der forfærdede ham. Han saa' atter i Tankerne dette lidt vemodige Smil paa hendes søde Aasyn, hvorover den synkende Sol havde gydt sit blodrøde Skær, og kunde nu ikke frigøre sig for den Forestilling, at hun havde haft en Forudanelse om, hvad der skulde ske. Saa saa' han for sig den ødelagte By med de sammenstyrtede Huse og de rygende Tomter. Inde i Kirken laa Ligene paa Række; mange Lig — yderst en ung Pige i hvid Kjole . . . hendes Ansigt var dækket af et blodplettet Klæde — —

Og saa havde han ikke engang faaet sagt ordentlig Farvel til hende den Aften!

Han krammede Avisen sammen og stak den i Sidelommen. Med tunge Skridt vandrede han ned igennem Frederiksborggade, kun opfyldt af den ene, skrækkelige Tanke. Han mærkede ikke, at Sneen her var smeltet, og at han vadede i smudsigt Sjap; han saa' ikke længere den

travle Færdsel paa Kultorvet, hvor Juletræerne stod opstillede som en hel lille Granskov — begreb ikke, at Folk kunde gaa her og se juleglade ud, naar hun maaske —

Han skyndte sig hjem.

Endnu halvt fortumlet ringede han paa præcis Klokken seks hos Professoren i Bredgade.

Forgæves havde han i Mellemtiden brudt sin Hjerne med, hvorledes han skulde skaffe sig paalidelig Underretning. Han havde været paa et Redaktionskontor — der vidste man intet ud over, hvad Telegrammet havde meldt. Saa havde han tænkt paa en telegrafisk Forespørgsel hos Sindacoen dernede, men havde atter opgivet den som unyttig. Nu stod han her i Entreen med et forstyrret Ansigt, medens Pigen tog imod hans Frakke og Galoscher.

Saa gik Døren til Professorens Værelse op, og den lille Mand traadte smilende ud.

»Naa, velkommen, kære Ven. Det var rart at se Dem. Værs'god.«

»Har Professoren læst de skrækkelige Efterretninger fra Sicilien?« spurgte Max, endnu i Døren ind til Stuen, hvor der var varmt og lyst og hyggeligt.

»Ja, det er jo rent forskrækkeligt i den senere Tid. Den knager og knirker i alle Fuger, den gamle Jord, saa man skulde tro, den ikke kunde holde sammen længere. Naa, der har vi min Kone! Kan du kende ham igen, lille Marie — han er bleven en Karl, hvad?«

Max bukkede og gik nogle Skridt over det bløde, fjedrende Gulvtæppe, frem mod Fruen, der venligt gengældte hans Hilsen og takkede ham, fordi han vilde holde Juleaften med dem.

»Værs'god, Hr. Jensen — værs'god?« De førte ham blidt henimod Døren til Dagligstuen. I en lav Sofa ligefor ham sad to Damer, en ældre og en yngre, belyste af en Standlampe med gyldenrød Skærm. Den unge, der sad med et Billedhæfte i Skødet, saa' op — —

Og i det samme standsede den unge Mand, midt i Døren, med et Ryk.

Først var det, som om hans Hjærte stod helt stille; saa følte han det pludselig fyldes med en rislende varm Strøm, og saa var det igen som om det hævede sig, svulmede, vilde sprænges . . . . .

»Aa — Astrid!« kunde han have raabt af sine Lungers fulde Kraft, samtidig med at han følte en ustyrlig Trang til at styrte sig hen imod hende og gribe hende i sine Arme, løfte hende, bære hende, helt op imod Loftet — —

Og saa blev han alligevel staaende, med fremadrakte Hænder, medens et lykkeligt Smil bredte sig om hans halvaabne Mund. Han mærkede, at der steg noget fugtigt op i hans Øjne og truede med at sløre dem til, samtidig med at der var noget, ligesom en tyk Klump, der satte sig fast i hans Hals.

»Er det virkelig Dem, Frøken! Jeg — jeg kan ikke sige Dem, hvor . . . . . og Deres Fru Moder!« stammede Max, der, efter at have trykket den unge Piges Haand længe og varmt, endelig maatte bekvemme sig til at slippe den for at hilse paa Fru Nygaard, der nu ogsaa havde rejst sig og kom ham venligt i Møde. Han anede ikke, at den lille Professor med et underfundigt Smil stod bag hans Ryg og med Albuen gav sin Ægtemage en Række smaa, venskabelige Puf. »Og jeg, som troede, at Damerne var paa Sicilien — jeg har virkelig gaaet i den største Angst for Dem.«

»Ja Gud ske Lov, at vi ikke kom derned til den skræk-

kelige Ulykke,« sagde Fru Nygaard. »Nej, vi var jo slet ikke dernede«.

»Ikke? Men jeg troede — der blev dog sagt mig i Sorrent . . . .«

»Ja, det var jo ogsaa Meningen. Men da vi kom over til Neapel, laa der Brev om, at min gifte Datter her var kommen paa Klinik og skulde opereres. Saa havde vi jo ingen Ro længere, kan De jo nok forstaa. Jo Tak, nu har hun det Gud være lovet rigtig godt.«

»Men at vi skulde træffes her i Aften! Naa, der kan De se, Frøken Nygaard, at Miraklernes Tid dog ikke er forbi. Jeg forstaar bare ikke, for endnu i Morges sagde Professoren, at han ikke havde set Dem i mange Aar.«

»Ih — da har vi dog rigtignok været heroppe mindst een Gang om Ugen i den Tid, vi har været her i Byen.«

»Saa?« sagde Arkitekten undrende og saa' sig om efter Professoren; der nu stod inde i sit Værelse, bøjet over Aftenberlingeren. Max tog den lille Mands Arm. »Undskyld, Hr. Professor, men —«

»Hvad siger De, kære Ven?« — Professoren kunde være lidt tunghør med visse Vinde — »naa, Frøken Astrid! — Nej hun er nu for Resten heller ikke saa skeløjet,« lo han i sit hvide Skæg og gned sig fornøjet i Hænderne. Saa gik han henimod Døren for at tage imod flere Julegæster.

Ved Bordet var Max Jensen i den syvende Himmel — eller om mulig et Stykke inde i den ottende. Han havde Frøken Astrid ved sin Side; de talte naturligvis om Sorrent, og han maatte nødvendigvis se hende ind i Øjnene næsten hele Tiden — formodentlig for endelig at forvisse sig om, at hun ikke var den mindste Smule skeløjet.

»Ja vi har saamænd tidt talt om Dem, Hr. Jensen«,

nikkede Fru Nygaard venligt over Bordet. »Min Datter har haft megen Glæde af det, De lærte hende om Bygningskunsten dernede — hun studerer saamænd Kunsthistorie nu.«

»Aa, Moder!« sagde Frøken Astrid og saa' ned i sin Tallerken.

»Ih, det kan Du da godt være bekendt, min Pige! Jo, hun er saamænd meget flittig. — Hun læser ogsaa Engelsk paa Kraft.«

»Er det muligt, Frøken?« udbrød Max, der, mærkeligt nok, syntes at lægge særlig Vægt paa disse tilsyneladende ubetydelige Oplysninger.

Frøken Astrid var bleven lidt rød i Kinderne — men det var maaske af Vinen. »Ja, jeg er kommen til at holde af det. Men det er jo saadan med al Ting, naar man først kommer rigtig ind i det.«

»Max Jensen«, sagde Professoren og hævede sit Glas. »Maa jeg hilse paa Dem. Og vil De ikke tage Deres Borddame med. Det er mig en virkelig Glæde at se Dem bægge igen her i den gamle »Noahs Ark«. Jeg ønsker Dem en rigtig glædelig Jul og alt godt i Fremtiden!«

»Tusind Tak for Deres Godhed, Hr. Professor,« sagde den unge Mand med oprigtig Varme. Han var fuldt overtydet om, at det vilde blive den lykkeligste Jul, han endnu havde oplevet.

— — Da Pigen Klokken elleve kom ind og meldte, at Damernes Vogn var dernede, tog Fru Nygaard en hjertelig Afsked med sine elskværdige Værtsfolk. »Men hvor er nu Astrid bleven af? Og Arkitekten?«

»De er inde i Spisestuen,« oplyste Professoren. »Jeg skal sige Dem, Frue — de fik nok ikke sagt rigtig Farvel til hinanden dernede i Sorrent, saa De kan tro, det er nok det, de er ved nu.«

MOSES FRA REGNEGADE.

Fortælling af W. SCHORN.
Med Illustrationer af FRANTS HENNINGSEN.

Det er som var det en Buket hengjemte, visnede Blomster alle de gamle Ansigter, der nu viser sig for mig i de længst forsvundne Rum i det gamle, kjære Kloster, hvor jeg er opdraget.

Ikke Kloster i den almindelige Forstand; vi kaldte det kun saa, fordi Beboerne levede deres Liv saa at sige helt afsondrede fra Yderverdenen.

Huset laa i den gamle Del af Frederiksborggade, det var en smal, rød Bygning paa tre Etager med to Fag i hver og endende i en spids Gavl ud mod Gaden.

I Kjælderen residerede Eieren, Prioren, som vi kaldte ham, den stille, godmodige og usigelig fede Urtekræmmer Trip, der uafladeligt og afmaalt bevægede sig fra den ene Skuffe i Butikken til den anden, idet han hvert Øjeblik aftørrede de korte, fede Fingre i det ikke altid hvide Forklæde, der stærkt fremhævede den uhyre Mave, som begyndte omtrent der, hvor den hængende, dobbelte Hage hørte op.

Eller han gik, stadigt i samme afmaalte Gangart, henimod Bagvæggen, fra hvilken en lille Dør med smaa, grønne Glasruder med store Blærer førte ind til Contoret, som han kaldte det, et Rum, der netop var stort nok til at rumme

Urtekræmmeren selv og en Skrivepult, og som vendte ud mod den lige saa snævre Gaardsplads, fra hvilken man saalænge Solen stod paa Himlen hørte Duernes Kurren fra det lille Slag, der var anbragt oppe paa Muren.

Muligvis under Paavirkning af denne Lyd, den eneste, han Dagen igjennem hørte, naar han ikke netop expederede en Kunde, havde gamle Trip vænnet sig til at give lignende, halvt kurrende, halvt mumlende Lyde fra sig, ikke paa nogen Maade for derved at udtrykke Noget, der kunde ligne Tanker, snarere antager jeg som en Slags gymnastiske Øvelser for det svære Corpus, der kun fik Motion i fri Luft én Gang om Ugen, naar han Søndagformiddag gik sin regelmæssige Tur ud paa Assistentskirkegaard.

Denne ensformede Mumlen, blandet med Duernes Kurren og en Duft, en hele Huset gennemtrængende Duft af Sukker, hører til mine tidligste Erindringer.

Lukker jeg Øjnene fast til, saa kan jeg let fremkalde disse Lyde for mit indre Øre, og seer da tydeligt gamle Trip afmaalt og stille tvingende sin Mave gjennem den lille Dør med de grønne Blæreruder for, staaende ved Pulten, at notere den nyligt afsluttede Handel med en eller anden af de faa Kunder, der søgte i hans Butik.

Intet Under, at disse Lyde, at dette hele Billede har fæstet sig saa stærkt i min Hukommelse, thi jeg har tilbragt en stor Del af Dagen hele min tidligste Barndom igennem nede i et Hjørne af denne lille Butik, ivrigt optaget af at studere gamle Trip og hans hele Færd, og navnlig under et stadigt Haab om, at han vilde henvende sin Opmærksomhed paa mig og tilbyde mig en eller anden af de, som det da forekom mig, yderst lækre Sager, han var Eneherre over, og som jeg var disciplineret nok til ikke at røre uden Tilladelse.

Saaledes gik Livet Dag ud og Dag ind nede i Kjælderen.

Vilde man ind i selve Huset fra Gaden, maatte man først ved et kraftigt Tag i det halvoprustede Jernklokkehaandtag kalde Beboerne oppe fra ned, da Gadedøren altid var aflaaset.

Havde man nu tilstrækkelig Taalmodighed, viste sig endelig Trips gamle, norske Husholderske, den eneste, der besørgede Husvæsenet, Bastiane From, med de kulsorte Øjenbryn og den store krusede Kappe, for med et bredt Smil at byde den Indtrædende velkommen.

Op ad Trappen med det udskaarne, mahognisorte Rækværk gik det saa op til Stueetagen, hvori Trip og Bastiane havde deres Værelser, smaa og mørke Rum med ligesaa mørke Mahognimøbler med sort Hestehaarsbetræk. De øvrige Etager var udlejede saaledes, at min Moder boede paa første Sal, medens Værelserne oven over tilhørte »Klosterdamerne«.

Tre gamle Jomfruer havde her givet sig i Kost hos Trip, og i al min Tid tror jeg ikke at have seet dem udenfor Huset.

Jeg mærkede saa godt paa en bestemt Knagen i Rækværket paa Trappegangen, naar de gik ned til de fælles Maaltider, der indtoges i den meget lille Spisestue, som vendte ud mod Gaardsrummet med de evigt kurrende Duer, og som var saa mørk, at den selv om Sommeren trængte til kunstigt Lys.

Herinde samledes da, naar det bornholmske Uhr ude paa Trappegangen havde angivet Spisetiden, de tre Damer, medens de den øvrige Del af Dagen opholdt sig hver paa sit Værelse.

Jomfru Wahl, høi og stiv, mødte altid først og havde stadigt sin private Serviet, omvunden med et gult Cigar-

baand, i Haanden, og om Aftenen, tæt trykket ind mod Servietten, det halve af en Fastelavnsbolle.

Det er aldrig blevet mig klart, hvorfor hun saaledes til Stadighed altsaa har ført denne halve Bolle med sig fra det foregaaende Maaltid op paa sit Værelse for atter at føre den ned til det næste; det er en Gaade, der faar staa hen for Jomfru Wahls Regning, — men hun vilde sikkerligt være den Sidste til at løse den, thi et mere tilknappet Menneske har jeg aldrig kjendt. Jeg havde jo som Barn stadigt min Gang der i Huset, men jeg véd ikke, at jeg nogensinde har vovet at nærme mig den ranke, magre Dame.

En saadan Frygt nærede jeg derimod ikke for den lille, trivelige Jomfru Ditmer, min første Barndomskjærlighed, som jeg er mig bevidst ofte at have kysset lige paa Munden, uagtet den Snustobak, hun rigeligt proppede i sin kjære gamle Næse, laa som et tæt Lag paa Overlæben.

Men den, der dog gjorde det allerstærkeste Indtryk paa mig, som hun da ogsaa var den, der ved sin Livfuldhed spillede den største Rolle der i Huset, var dog ubetinget Jomfru Drabitius.

Gamle Drabitius med det, trods hendes halvfjersindstyve Aar, endnu ravnsorte Haar og de uforlignelige Spyttekrøller af en uhyre Størrelse klistrede saa langt frem i Ansigtet, at de næsten naaede den store, krumme Næse, forstod altid at sætte Liv i det Hele.

Nei! Dog ikke i gamle Trip. Han var og blev en contemplativ Natur, som ved Maaltiderne kun sørgede for at lægge de fedeste Bider over paa sin Tallerken, og forøvrigt lod Verden skøtte sig selv, idet han, medens han tyggede sin Mad stadigt smaakurrede omkap med Duerne ude i Gaarden.

Naar hertil saa kommer den kjærnebrave, gamle Bastiane From, der under Maaltiderne aldrig kunde sidde rolig

paa sin Plads af Frygt for, at en eller anden Gryde ude i Køkkenet skulde koge over, og som altid forkælede mig ved at putte et Stykke af det mørkebrune Kandissukker, som i store Kvantiteter altid fandtes paa Bordet, i Munden paa mig, saa har vi alle Klostrets faste Beboere samlede.

Min Moder, der førte sin egen Husholdning, blandede sig aldrig i dette Compagni.

Men der var endnu en Figur, der hørte med til dette Interieur, omend han ikke boede i selve Klostret, og det var Moses, min Ven Moses Nathan, der var flere Aar ældre end jeg.

Han var med sine Forældre kommet fra Hamborg for faa Aar siden.

Den Tid, jeg her nærmest tænker paa, var han vel fjorten til femten Aar gammel, og optraadte halvt som Fortrolig, halvt som Løbedreng overfor hele Klosterbefolkningen.

Og der var ikke lidt at løbe om, da saagodtsom Ingen af denne Befolkning nogensinde kom ud af Huset.

Om Moses private Forhold havde min Moder fortalt mig saa meget, som hun vel mente var godt for mig, men jeg havde en Følelse af, at der var store Huller i min Viden om denne min Ven, der gjorde, at jeg stadigt spekulerede over Moses og hans hele Optræden dér i Huset, der undertiden kunde forekomme mig hemmelighedsfuld, uhyggelig.

Jeg kunde være bange for ham som for en Rotte, der pludselig viser sig og kigger paa En med sine smaa Stenkulsøine.

Det hændte nemlig undertiden, at han stod for mig, naar jeg mindst ventede det; han havde en egen, stilfærdig Maade at komme tilsyne paa, saa at jeg i min barnlige Phantasie undertiden kunde antage ham for paa en hemme-

lighedsfuld Maade at være beslægtet med den sorte Trold, der pludseligt hævede sig op af en af mine Legetøisæsker, naar jeg løftede Laaget op.

Og dog elskede jeg denne Moses og savnede ham inderligt, naar han en Dag, hvilket sjældent hændtes, kunde udeblive.

Det var nemlig tildels ham, der dirigerede mine Lege, til hvilke jeg fra min Bedstefader i Hamborg altid var forsynet med det allerbedste, der kunde tilveiebringes paa det Omraade. Hvad der den Gang endnu var næsten ukjendt hos os, Legetøi med Uhrværk, havde jeg Overflod af. Men vel netop denne Rigdom gjorde mig ødsel, og jeg tror nok, at Moses bestyrkede mig i min naturlige Tilbøielighed til at kigge for dybt i dette Uhrværk, saa at jeg hurtigt gjorde det ubrugeligt, og høimodigt skænkede det til min Ven.

Var det imidlertid blevet ubrugeligt for mig, saa var det for ham til ikke ringe Nytte. Han var nemlig en meget fingernem Fyr, der hurtigt fik Uhrværket sat i Gang, og ved lidt Maling gav han saa det Hele Udseende af at være nyt. Og saa drev han en lille Handel med det i andre Huse, hvor han havde sin Gang.

Alt Dette er først sildigere hen i Livet blevet mig klart. Min Moder, der lige som jeg satte megen Pris paa Moses, tildels fordi hun med ham kunde tale sit kjære Hamborgermaal, har, da jeg kunde forstaa den Slags Ting, fortalt mig saa meget om hans Forhold, som hun vidste.

Denne fjorten Aars Dreng havde nemlig længe bidraget væsenligt til at ernære sin gamle Moder, der boede i en Stiftelse, hvor hun Dagen igjennem sad lænkebunden i en Stol med de lamme Fødder omviklede af et Kludetæppe, som Moses i sin Fritid om Aftenen havde flettet af gamle Klædelister, han tiltiggede sig hos Skræderen.

I sin Fritid om Aftenen siger jeg udtrykkelig, thi stort

før tillod han sig ikke at sidde stille, i uophørlig Travlhed som han var for at skaffe det Nødvendige til Hjemmet. Det var nemlig ikke alene Moderen, han var en Støtte for, ogsaa en nogle Aar yngre Broder, »Longse«, forsynede han omtrent med Alt, hvad denne trængte til. Moses klistrede selv hans Stilebøger, og var altid meget omhyggelig med at udskære den lille Navneseddel udenpaa disse i de vidunderligste Former, forsynede den saa med et sirligt skrevet: Longse Nathan, tog den Lille ved den ene Haand, medens han bar Skolebøgerne i den anden, og afleverede ham saa i den jødiske Drengeskole.

Dermed begyndte imidlertid ikke hans Dag.

Hans allerførste Gjerning var at sørge for, at Moderen og Longse fik deres Morgenkaffe paa Sengen, og naar dette var besørget tog han sig paa anden Maade af den lille Husholdning. Var han saa færdig dermed, og Longse afleveret, afsøgte han alle de Huse, hvor han havde sit Tilhold for at tjene det daglige Brød, og han tjente det altid paa den ærligste Maade.

Moses var i det Hele den incarnerede Hæderlighed, ganske vist blandet med Stænk af sin Nations Snuhed.

Han har saaledes aldrig selv taget Noget af mit Legetøi, men jeg kan godt huske, at han med et listigt Glimt i Øjet kunde spørge mig.

»Har lille Villiam nogen Spilletøi, han ikke har Brug for, saa kom nur her damit, jeg kan godt vende den an.«

Og jeg tvivler ikke paa, at jeg øieblikkelig har udleveret det Ønskede.

Jeg har i sildigere Tider kun kunnet glæde mig over min barnlige Offervillighed, naar jeg tænker paa, hvorledes den gode, lille Fyr derved har kunnet forskaffe sin fattige Moder og lille Longse lidt af Livets Behageligheder.

Til disse hørte blandt Andet Sukker, en Delicatesse,

Moses, ligeledes paa fuldstændig hæderlig Vis, bragte til Veie ved at skrabe Sukkerfadene nede i gamle Trips Butik.

Jeg mindes saaledes en Dag, da jeg laa i det aabne Vindue og kiggede ned paa Gaden, hvor et stort, tomt Sukkerfad var væltet ud over Rendestenen. Min Ven Moses var inde i Fadet ivrigt beskæftiget med at skrabe Siderne, da en forbigaaende Dreng begyndte at trille det rundt. Et Øieblik efter seer jeg da først min Vens tætte, sorte Paryk arbeide sig frem, rigelig pudret med Sukker, og dernæst hele Personen, der paa sit halv gebrokne Dansk skammede Drengen ud:

»Det er min Zukker, Din Schlingel, jeg har den faat von Trip, — — men vil Du lade mig i Fred, saa vil jeg Dig schenke den der Kummenskringel«, og han trak op af Brystlommen paa sin kortskødede Trøie en stor Kommenskringle, som han holdt fristende op for sin Modstanders Øine.

Denne lod sig ikke byde to Gange, greb den og var i Færd med at forsvinde med sit Bytte, da jeg seer Moses med et Udtryk af dyb Foragt for den Andens Begjærlighed spytte efter ham. Saa krøb den skikkelige Fyr atter ind i sin Tønde og arbeidede videre i sin lovlige Næringsvei.

Hans største Adspredelse var det, naar han havde Tid dertil, at sidde oppe hos os om Aftenen og høre min Moder spille og synge. Han var i høi Grad i Besiddelse af sit Folks musikalske Sands. Min Moder har sildigere fortalt mig, at hun havde næret det Haab, at kunne bringe Noget ud af ham paa det Omraade.

Desværre skulde det ikke lykkes, da stakkels Moses kun altfor tidligt blev unddraget hendes Paavirkning.

Og den, der var Aarsag dertil, var den gamle Jomfru Drabitius, som blandt andre Svagheder ogsaa led af en aldeles overdreven Respekt for sit jordiske Gods.

Naar jeg tænker tilbage paa hendes Værelse, saa mindes jeg ikke Andet end den største Tarvelighed i Udstyret, mens hun selv havde en Fornemmelse af at eie de kosteligste Sjældenheder.

Hun saavelsom de andre Gamle brugte, som sagt, Moses som Løbedreng og til mange andre Smaatjenester, saa at han stadigt havde sin Gang inde i hendes Værelse, hvor det var ham strængt forment at røre ved Noget, uden at hun havde givet sin Tilladelse. Hun levede nemlig i en evig Angst for at miste Noget af, hvad hendes var. Og da dertil kom, at hun havde hørt mumle om, at der en Gang nede hos Trip var forsvundet en Theske, saa nærede hun en stadig Frygt for ogsaa at blive bestjaalet, og af lutter Forsigtighed gjemte hun altid sine faa Contanter om Vinteren under det løse Gulvtæppe, og om Sommeren i Kakkelovnen.

Desværre for stakkels Moses hændte det saa en Dag, at der virkelig blev Noget borte for Drabitius.

Hendes forlorne Tænder forsvandt.

Som det var at vente, geraadede hun i det heftigste Oprør, og havde først Jomfru Wahl mistænkt for Tyveriet.

Saalænge hun nærede denne Mistanke, ærgrede det hende næsten mest, at:

»Det Satans gamle Fruentimmer jo dog ikke kunde bruge dem til Noget, da hun netop har de Tænder, jeg mangler.«

Jomfru Wahl maa imidlertid have forstaaet at lede Mistanken fra sig, og Jomfru Drabitius havde saa kun stakkels Moses at holde sig til.

Denne blev altsaa taget i Forhør og var i den yderste Fortvivlelse over, at man kunde tænke Sligt om ham.

Men nu blev Spørgsmaalet om Theskeen atter bragt paa Bane, og — min stakkels, lille Moses, min uundvær-

lige Ven Moses blev bortvist fra det stille Kloster under Trusel om stræng Straf, hvis han nogensinde vilde vove oftere at vise sig indenfor de hellige Mure.

Og det var Juleaftens Morgen, da dette Optrin fandt Sted nede hos Trip.

Jeg vidste, at noget meget Alvorligt forhandledes dernede, jeg vidste, at min kjære Moses var impliceret deri, og havde sat mig paa Trappegangen udenfor vor Dør, fra hvilken Plads jeg kunde iagttage Enhver, der gik ud fra Stueetagen.

Endelig aabnedes Døren til Leiligheden, og min lille Vens fortvivlede Ansigt viste sig indenfor, medens den opbragte Drabitius og den ellers saa godmodige Prior med vrede Miner søgte at tvinge ham bort.

Jeg hørte, at han blev forvist fra vort rolige Hjem, og jeg vidste, hvor bittert det maatte smerte min stakkels Ven, der netop havde glædet sig saa inderligt over at skulle tilbringe denne Juleaften hos min Moder og mig, glædet sig til at høre hende spille en Julesalme, da der hjemme hos ham, Jødedrengen, jo ikke feiredes nogen Julefest.

Og længe efter, at han var forsvunden ud ad Gadedøren, sad jeg paa Trappen og græd, græd over denne den første virkelige Modgang i mit Liv. —

Det var en tung Tid for mig, der nu paafulgte, og dog hjalp mig alt det Nye, jeg nu kom til at opleve, saa temmelig over Sorgen ved Skilsmissen fra min Legekammerat.

Jeg kom i Skole, fik nye Kammerater, kom hyppigere udenfor Klostermurene, og — endelig blegnede denne Barnesorg for nye Glæder, nye Sorger.

I alle de Aar, der paafulgte, var jeg aldrig truffet paa min lille Ven, der sikkert dels af Skræk for paany at blive

taget for, dels af Skamfølelse skjulte sig saa godt, at heller ikke andre af Husets Beboere nogensinde saae ham.

Kort sagt, Moses var død for os Alle.

Kun en eneste Gang veed jeg at have hørt hans Navn omtale i Huset, og det var en Dag, da den store Foraarsrengjøring fandt Sted et halvt Aarstid efter, at Jomfru Drabitius' Skat var forsvunden, da Tænderne pludselig kom tilsyne bag hendes Servante, hvor de i al den Tid havde siddet i Klemme.

Forunderligt nok tænkte ingen af de Voksne paa at opsøge Moses for at meddele ham, at han nu altsaa stod renset for den hæslige Beskyldning.

Saa tog jeg da Affaire ved ganske beskedent at foreslaa dette, — men til min Sorg blev nu Spørgsmaalet om Theskeen det Afgjørende, og -- — dermed var Moses' Saga der i Huset til Ende. —

Og Aarene gik.

Jeg blev voksen Mand, og havde i al den Tid ikke seet Moses. Derimod havde jeg meget ofte tænkt paa ham, tænkt med Vemod paa den ærlige lille Fyr, der var blevet saa skammeligt behandlet uden mindste Grund, thi heller ikke Theskeen var bleven stjaalet, men den skikkelige Bastiane From, der altid glemte sig selv, naar hun skulde arrangere Pladser ved Bordet, havde selvfølgelig ogsaa glemt at tælle sin egen Ske med, og først ved en længe efter Moses' Bortvisning foretagen Optælling af Husets Sølvtøi havde det da vist sig, at Alt var i Orden.

Alt, undtagen Moses Nathans Rygte!

Og atter forløb en Række Aar.

Jeg var nu nærved at være en gammel Mand, men havde dog den Lykke at leve sammen med min Moder saaledes som vi havde været vante dertil fra min Barndom.

Det var Juleaften, og medens jeg vandrede ud mod Toldboden for at hente en Pakke fra Udlandet, maatte jeg mindes den samme Dag, for mange, mange Aar tilbage, da jeg, siddende paa Trappegangen, med bankende Hjærte ventede paa, hvilken Skæbne, der vilde ramme min trofaste Ven.

Og den vemodige Stemning fra hin Dag var atter bleven Herre over mig medens jeg ude paa Toldboden gik speidende rundt for at finde et Menneske, der vilde paatage sig alle de med Klareringen forbundne Besværligheder, da jeg pludseligt fik Øie paa en krumbøiet, gammel Skikkelse, der havde sat sig paa en af Fortøiningspælene, og som ved sin Dragt syntes at antyde, at han hørte til de tjenende Aander derude.

Jeg nærmede mig Manden, der øieblikkeligt veirede en Kunde og hurtigt kom mig imøde, idet han ærbødigt tog Huen af.

»Vil der Herr ha' Noget besørget?«

»Ja, jeg søger en Mand, der kan besørge mig Klareringen af en Pakke — —«

»Der Herr kan ikke bli' bedre betjent end hos mig —«

»Men kan jeg nu ogsaa stole paa Dem? — — Jeg mener, kan jeg stole paa, at De forstaar Dem paa at løbe rundt i alle de mange Contorer?«

»So sicher, som Londons Bank; — har besørg't den Slags Geschäft tausend Mal; — Herren kan spørge sich for; Jedermann her paa Zollbuden kjender Moses fra Regnegade.«

»Moses! — — — Moses! — Dog vel ikke Moses Nathan?« foer det ud af mig idet en Anelse greb mig.

»Nu — nu, ganz richtig, Herren har hørt Tale om mig, mærker jeg.«

»Hørt om Dig — Du brave, gamle Ven; — — men

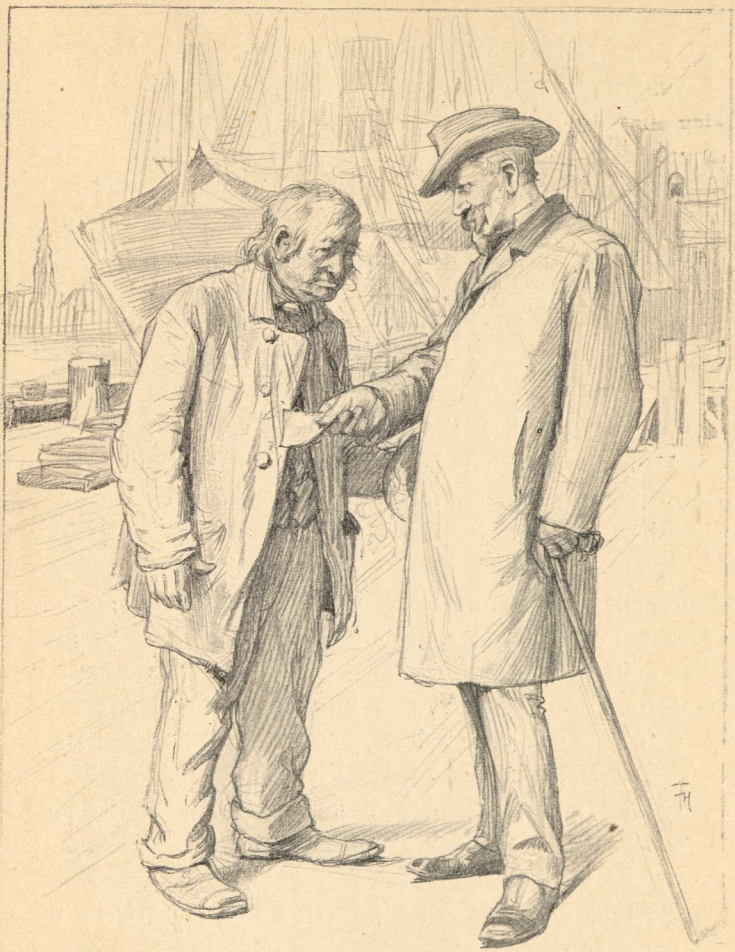

har jeg da ogsaa forandret mig saa meget, — kan Du ikke kjende mig igjen?«

»Der Herr beliebt zu spassen« — svarede Moses med et ydmygt Buk, men med et nysgjerrigt Blink i Øinene. »Jeg har jo ganz gewiss vær't her i min Barndom; aber dann reiste jeg wieder til Hamburg und holdt mich der op en Del Jahre; — — nu, dann længtes jeg tilbage hertil, — — veed ikke rigtig hvorfor; — — — — gav mig dann til at være Comissionair hier auf der Zollbude, — — und nun — — — —«

»Jeg er jo Din gamle Legekammerat, – Villiam, – husker Du mig saa?« afbrød jeg ham idet jeg venligt rakte Haanden ud mod ham.

»Der Herr har sicherlich auch vær't en lille Dreng en Gang vor vielen Jahren«, svarede han med et nyt Buk, men uden at tage min fremstrakte Haand — »jeg har ganske vist als Knabe kjendt en lille Villiam — — men — — men — — man skal ikke opfriske Barndomsbekjendtskab mit vornehmen Herrn, wenn man kun er en simpel Bybud; — — nu — nu, kjendte sehr gut en lille Villiam — — und hans liebe Mutter,« tilføiede han og førte Haanden hen over Øinene, — men — — men — nein! — nein! jeg takker for den stor Ehre, at Herren by'r mig Haanden, — men — ich danke, ich danke.«

»Men gamle, kjære Moses, husker Du da ikke vore Barndomsdage, — husker Du ikke mit Legetøi, som Du reparerede og — solgte?«

»Altfor godt, altfor godt Herre; — der er visse Ting, man husker altfor godt.«

»Men det var jo da den ærligste Sag af Verden; Du havde faaet det af mig, og Du solgte det for at hjælpe Din gamle Moder og Din Broder med de Penge og med de andre, Du ærligt og redeligt tjente. — Nei, min Ven, det

er Minder, der kun maa være Dig kjære. — — Hør, sig mig, Moses, — — er Du aldrig, — — kan Du huske, at min Moder ofte talte med Dig om sin Tro, — er Du aldrig — gaaet over?«

»Gaaet over, mein Herr, hvad er det egentlig: at gaa over? Er det vel Andet, end at gaa i Stykker? — Vilde jeg ikke være gaaet i Stykker, wenn jeg var, som De siger, — — gaaet over? — — Jeg kunde jo mit Deres Tilladelse spørge Dem: Er De ikke später gaaet over til Jødedommen? — — Wozu forandre sin Rel'gion? — Tror De, at jeg ønsk'te at see Dem i den Synagoge? — — Nu, hvorfor skal saa jeg endelig — — gaa over?«

Og han rystede energisk paa det gamle Hoved, saa det lange, hvide Haar stod som en Glorie omkring det.

— — »Jeg vil mit Deres Tilladelse«, fortsatte han lidt efter, »fortælle Dem en Historie. — Der var ein Mal en Konge, der skænkede tre af sine Sønner hver en stor, deilig Guldmønt mit den Befaling, at de, naar han kaldte dem for sig, skulde vise ham Mønten, uden at den maatte have lidt det mindste i Vægt. — — Den ene Søn beholdt sin Mønt hel, ubeskaaren, — — — det var mig, Jøden; den anden klip'te sin i tre Dele, — det var Dem, min Herre; den tredie, — — ja, han klippede sin Mønt i en unzählich Mængde Smaadele, — og han klipper stadigt, bli'er aldrig fertig med at klippe sin deilige Mønt i lutter Smaastykker, — — det er den Katolik, der ikke kan faa Helgener nok; — — hvorfor mon han ikke ogsaa laver Smaamønter for den Helgen sin Mo'er, — — kanske ogsaa for hanses Svigermoder,« tilføiede han med et polisk Smil; »det er nu min Glaube, mein Herr, at der gaar en Del tilspilde ved den evige Klipning; — — ne — jeg beholder hellere min Mønt hel, — — ubeskaaren.«

Jeg havde under hans sidste Ord sat mig paa en af

Bænkene, men kunde ikke formaa ham til at tage Plads ved min Side. Han stod i nogle Øieblik tavs foran mig, og jeg mærkede godt, at han ivrigt studerede mit hele Ydre.

Endelig brød han Tausheden.

»Hvorledes, hvis jeg maa være so frei, hvorledes er det gaa't Herren her i Livet? Er der Herr bleven Geschäftsmann? — Wohl schwerlich, thi jeg husker godt, at De som Barn hatte zu viel Phantasie, — og det duer ikke til Geschäften, — — duer überhaupt ikke her i Verden.«

»Nei, min kjære Moses, det kan Du vistnok have Ret i; jeg er ogsaa kun kommen kummerligt gjennem Livet.«

»Der Herr har ikke lagt lidt til Side, — lidt til de gamle Dage?«

»Ikke en Skilling, min gode Moses — ikke en Skilling; — — — og Du, — Du er sagtens en gammel Velhaver?«

Han saa gjennemtrængende paa mig, som om han frygtede for at blive overlistet, men han maa hurtigt have husket vore Ungdomsidrætter, hvor det jo altid var ham, der gik af med Fordelen, og han svarede med et lunt Smil:

»Nu — nu, etwas har jeg jo nok spar't sammen — etwas —, doch ikke meget, ikke saa meget, at jeg kan stifte Legater og bli' Etatsrath; — — ne — ne — bry'r mig heller ikke om det; den Slags Ehrgeiz lider jeg ikke af, min Ehrgeiz gaar i en anden Retning,« tilføiede han med et dybt Suk. — »Kunde for den Sags Skyld godt kalde mig Geheimeconferentsraad om det skulde være, denn jeg raader aufrichtig Alle til at holde deres Conferencer was Geschäft angaar so geheim som muligt, det staar man sig ved, und derved har det vær't mig möglich, wie

gesagt, at lægge lidt — ganske lidt til Side, — jo — jo, — aber ganz wenig.«

»Og hvem skal arve Dig?«

Han saae atter forskende paa mig; hele denne Samtale om Penge var aabenbart ikke rigtig efter hans Hoved; men lidt efter kom det dog ganske kort:

»Longses Søn; — husker Herren min Broder Longse?«

»Javel, — hvor er han, og hvad er han bleven til?«

»Gestorben!«

»Herregud, er Longse død fra Dig. Du var altid en trofast Broder imod ham. — — Hvordan gik det ham saa mens han levede?«

»Nu — nu, snart godt, snart daarligt, — mest daarligt. — — Jeg hatte ventet mich viel af min lille Longse, — men — »

»Naa?«

»— — Der Longse war zu eitel, — altfor forfængelig; lærte zu frü at gaa med Manchetskjorte, — — stort, stort Skjortebryst mit Sti--velse; har brugt mer til Stivelse og Randers Handschuhe, end jeg til min Mittagsessen; — — det duer ikke, ganz und gar nicht. — — — Und so giftet han sig mit, — — nu — ja, mit en Christenpige, Datter af en Præst ovre i Frederits; auch en Dumhed; skulde blivet hos sit Folks Døttre; der er mer end nok af deilige, — und wohlhabende Jødepiger. — — Und dann vilde Longse være med i det store, store Væddeløb, wo es gilt at komme til Veirs, bli' vornehm. Han vilde være Dir'ktør; — enhver Schpeckhøker vil jo nu være Dir'ktør; pfui! over al den dumme Forfængelighed. Han wurde denn Dir'ktør for en Aktieselskab, — en Schwindelselskab, hu! hei! und dann igjen herunter, — — ner i Rendestenen; — — jo, jo — en smuk Livsopgave at bli' vornehm paa den Bekostning! — Nu, saa døde han — — Longse,

jo, han døde und hinterliesz en Søn, Johannes — so ein Maulthier; — hvad godt gjør so ein Junge, — preller sin gamle Oheim um Geld, — und hilser ham næppe paa Gaden. — — Ach, ja — habe viele Leiden getragen, — — viele! Doch — ingen, ingen wie den første. Intet har vær't mig saa tungt wie das Erste,« og den gamle Mands Hoved sank helt ned paa Brystet, og store Taarer løb ned over de furede Kinder.

»Den første, kære, gamle Moses, — hvad var da det for en Sorg?«

Han stirrede mig ind i Øinene, som om det var ham umuligt at begribe, at jeg ikke skulde vide, hvad han mente.

»War Herren da ikke zugegen den Dag, da jeg hafde min første, store Sorg, — da jeg oplev'de det, der har naget mich saa længe jeg har levet, naget mich, bidt mich som en Giftslange hver evige Dag i mit lange, lange Liv, bøiet min Ryg før Aarene havde tænkt paa at bøie den, — gjort, at jeg, der hatte Evner til at komme op, der har havt Held til at tjene Penge, — — at jeg har maattet gaa herum som en Skumpelskud, — bukke og bukke og atter bukke, und aldrig har følt, at jeg ogsaa hatte Recht til at gaa med løftet Hoved; — — man hatte jo tyvtet mig, — man hatte smidt mig paa Gaden. — — Det gamle niederträchtig Kvindemensch, den Jomfru Drabitius mit hinners verfluchte Schpytkrøller havde überzeugt hele Huset, ja hele Nabolaget om, at — — jeg hafde stjaalet, — stjaalet hendes infame, forlorne Tænder. — — — Wozu, frage ich, skulde jeg bruge et andet Menneske sine Tænder? Lige fra jeg var Dreng hafde jeg de deiligste Tænder i min lille stakkels Mund, — — jeg hatte nur ikke Noget at bruge dem til; — og stjæle et gammelt verbraucht Gebisz for at sælge det, — — nu — nu, det burde ikke noget vernünftig

Menneske falde paa; hvem vilde vel kjøbe brugte Zähne; — — ach! det er til at bli' rasend over; at tænke sig, at man kan dømme en stakkels ehrlich Dreng, der, so wahr ich lebe, aldrig i mit Liv har tænkt paa at tage, was ich nicht nehmen durfte; — — aber de Christne, de dømte den lille Jødedreng, de dømte mig — og schmed mig paa Porten, — — og det var Juleaften, det var Juleaften, som jeg hatte glædet mig til, — og de fortale til andre Leute, at lille Moses ikke var til at stole paa, — — lille Moses var en Tyveknegt; — — ach! ach! Du mein Gott, hvad har jeg ikke lidt!«

»Men, min stakkels Moses, min gode, gamle Kammerat«, var det mig først nu muligt at faa indskudt i hans lange, ophidsede Ordstrøm —« det blev jo sildigere bevist, at Tænderne ikke var stjaalne, — de fandtes —«

»Gefunden! Die Zähne gefunden!«

»Ja, Du, og Sølvskeen ogsaa —«

»Gott der Gerechte! Sølvskeen ogsaa funden; jeg staar dann ikke mere som en Tyveknægt i min gamle Kammerat sine Øine, — — min kjære, gamle Villiam,« — og han kastede sig ned paa Bænken ved Siden af mig og omfavnede mig, — og nu først vovede han det fortrolige: Du.

»Jo, jo — nu kan jeg vær' ruhig, min gamle Ven, og jeg takker Dig wie ein Engel fra Himlen for den Nachricht. — Du, mein Gott! nu føler jeg mig først som en ehrlich Mann — was ich immer har vær't, — men nu er der ikke en Mensch paa Jorden, der har Lov at sige, at Moses fra Regnegade hatte doch vær't en Tyveknægt i sin Jugend.«

Og den gamle Mand sprang atter op fra Bænken og dansede omkring som en kaad Dreng.

»Hør, Du, Villiam, nu Du maa opsætte denne hersens Klarering i Dag, — kan Du det?«

»Javist, saa udmærket godt, det haster ikke saa farligt.«

»Nu, — nu, saa gaar jeg hjem, tager mine gamle Pjalter af, — klæder mig — ich hätte fast gesagt i Christentøiet, og dann — — willst Du?« — —

»Og saa gaar vi to hen — —«

»Ja, ja — eben — eben, og spiser os en fin, fin Mittag i min Stammkneipe — — Du willst, guter, alter Junge?«

»Ja, det veed Gud jeg vilde, kjære Moses, og vilde føle det som en stor — — —«

»Gott im Himmel! Nein — Æren er paa min Side; — Æren og Glæden har jeg vundet igjen paa denne velsignede Dag! —«

»Men — jeg vil dog gjøre Dig et andet Forslag« — afbrød jeg ham. »Du tænker sagtens ikke, at jeg endnu, som i vore Barndomsdage, lever alene sammen med min gamle Moder, — og derfor ville vi tre samles i Aften i det gamle Hjem, hvor Du saa ofte var Trediemand, vi vil saa føle os som Børn igjen og — —«

»Jo — jo — Du, und glemme alle de onde Aar, alle de traurige Erlebnisse; — — vi vil optage den afbrudte Juleaften fra den Gang, og Din Moder vil for mig spille en Julesalme;« — — han rejste sig op og stillede sig ligeoverfor mig med et Udtryk i Øinene, jeg endnu ikke havde seet hos ham, og det var med en Blanding af Stolthed og Glæde, at han fortsatte« — Ich will Dir was sagen, — — den Morgenstund, — — den græsselige Morgenstund — — — da hadede jeg de Christne, — jeg forbandede Julen, — — — und heute, heute er det for mig, som om Julestjernen i Aften ogsaa vil skinne for Moses fra Regnegade.«

NAVNET.

Fortælling af ALBERT GNUDTZMANN.
Med Illustrationer af WENZEL TORNØE.

Der var altid smilende Forventning den ene Dag i Aaret, da Seidenfall kom kørende for at stemme Klaveret. Thi man vidste, at nu vilde man spørge nyt.

Seidenfall stemte Klaverer ude paa Landet, i Herregaarde og Præstehjem, det hele Jylland over. Han kendte alle ens bekendte og bekendtes bekendte indtil tredie og fjerde Led af Bekendtskab. Og han var ingenlunde karrig med den Viden, han havde indsamlet paa sine Farter. Følgelig var han en Sommerregn af Nyheder, et Skatkammer af Indsigt. Man behøvede blot at sætte ham i den Skure, hvor nu ens Interresser faldt, saa surrede han det hele fra sig paa mindre end en Time.

Denne Time forløb ved og umiddelbart efter Frokostbordet. Hvorpaa han hviskende, som om han talte om Statshemmeligheder, anmodede Husets Herre om, at der maatte blive givet ham Lejlighed til at vaske Hænder.

Han vaskede Hænder ganske regelmæssigt en Gang i Timen. Og alligevel var han altid snavset. Snavset ligesom søgte ham; det klistrede sig med en egen sejg Haardnakkenhed ind i Furer og Porer, hvor det ikke var til at faa ud; det ligefrem aad sig frækt ind i ham.

Naar han svedte, slammede det ganske vist paa Over-

fladen, og det saa ud, som det skulde skylles bort. Seidenfall var meget fed og svedte derfor meget, saa man skulde tro, at han hurtigt maatte kunde svede sig ren. Men det viste sig alligevel efter enhver større Nedbør, at det meste sad igen — ja, at end ikke en energisk Brug af Renselsesmidlerne Vand, Sæbe og Svamp i noget større Omfang formaaede at besværge det.

Naar han havde vasket sig, skred han til sin Gerning, Klaverstemningen, vaskede sig paa ny og kom derefter ned i Stuen til Familien, hvor han tilbragte nogle Timer, flere eller færre, eftersom hans Rute for Resten af Dagen var lagt.

Men nu var han udtømt for det aktuelle Stof. Og saa vidste man, hvad der kom. Gennem en Opredning af Slægten Seidenfalls Historie fra den fjerne Tid, da dens Stamfader, der havde været Glaspuster, var indvandret hertil fra Westphalen, naaede han til Navnets berømteste Bærer, Komponisten og Violinspilleren Franz Seidenfall.

Franz Seidenfall var den gamle Klaverstemmers Brodersøn; Faderen havde været Skræddermester i Aalborg. Og nu var han ved at blive et Navn ude i Europa.

— Ja, saadan kan det gaa, sagde den gamle Seidenfall; baade min Broder og jeg var musikalske; vi havde det fra Bedstemoderen; det var en Arv; hendes Fa'r var Mathematiker, ligefrem et Geni, siger jeg Dem; Folk, der har Begavelse for Tal, de har det ogsaa for Musik — i Reglen — det er bevisligt; men der var jo ingen Penge, nej; jeg var lige ved; jeg var oppe hos Kamp i Kapellet for at prøve; kendte De Kamp eller har hørt ham omtale; han var almægtig — almægtig! — jeg ha'de Violinen med; min Fa'r sad der; det var Regnvejr, husker jeg saa tydeligt; men Kamp var ikke staaet op endnu; han ha'de været ude, hihi, forstaar De nok, han var en stor Gavtyv, og vi skulde hjem med Diligencen — vi ha'de ikke Tid — og saa si'er Fa'r:

Næ, lille Martinus, siger han, nu kan vi ikke mere, siger han — men havde det ikke været — med Kamp forstaar

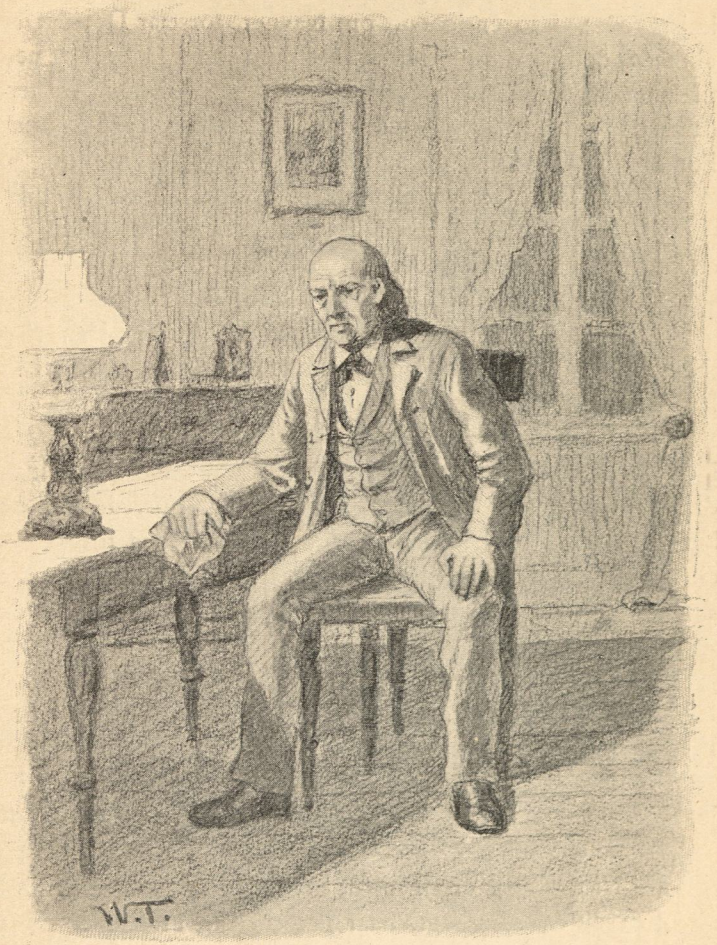

De, at han havde været ude altsaa, saa havde jeg maaske nu i denne salige Stund . . .

— Ja ja, Seidenfall, men nu maa De jo glæde Dem over, at det er gaaet Deres Brodersøn saa godt.

— Det gør jeg ogsaa, det gør jeg min S'æl ogsaa, højstærede; vi to er jo ene om Navnet, forstaar De; det er ellers uddødt; en anden blev det jo'nte givet at føre det ned til Efterslægten, men i forrige Uge spillede han i Amsterdam, og — ja, jeg ved ikke om De har set, hvad Wiener Børsen Kurier skrev, da han var der . . .?

— Jo Tak, De har allerede — ifjor . . .

— En af Tidens betydeligste Klaverspillere, skrev de, en Mester, en gudbenaadet . . .

— Tak, Seidenfall, Tak, vi kender det.

Men Seidenfall var ikke saadan at afvise. Han slap ikke det Tag, han havde faaet i ens Opmærksomhed, før han havde oplæst alle de udenlandske Blades Lovord.

Da Brodersønnen havde rejst ude i den store Verden i et Par Aar, begyndte der imidlertid at blande sig Malurtdraaber i Berømmelsens søde Drik. Man murrede hist og her i Bladene om, at han var begyndt at gaa tilbage — eller i det mindste gik han ikke frem, opfyldte derfor ikke de Forventninger, man efter hans første Koncertrejse havde haft Lov til at stille til ham.

For Seidenfall var alle disse Anker udsprungne af de laveste Bevæggrunde, saadanne som kun kunde tænkes hos Presseorganer af tarveligste Art.

— Her skriver dette — dette lille Smudsblad — ja, jeg ved saamænd ikke en Gang, hvad det hedder . . .

— »Køllnische Zeitung«.

— Naa ja, jeg er ligeglad, hvad det er for et Idiotblad — men altsaa som sagt, naar det skriver, at han er gaaet tilbage, at det er sørgeligt at se et Talent i Forfald — saa siger jeg Føj! Jeg siger Føj for den lede! Men det er fordi han ikke har villet smøre dem, de forsultne Hunde.

Havde han stukket dem en Hundredekroneseddel — saa sku' De bare set, hvor de ha'de kunnet savle ham til! Man sku' inte bryde sig no'et om det, men jeg gør det sgu alligevel. For jeg holder af den Dreng, som han kunde have været min egen; naar man selv ikke er blevet andet end et sølle Skidt, der maa ligge og rakke rundt paa Landevejen, saa er det dog en stor Trøst at tænke paa, hvordan han holder Navnet højt i Ære. For der er jo ikke andre end vi to, der bærer det, og naar jeg en Gang er død, saa vilde jeg dog gerne, at det skulde være i gode Hænder.

En Foraarsdag, da han kom kørende paa sin sædvanlige Tur, gav han sig knap Tid til at skille sig ved Overtøjet, før han begyndte at tale om Brodersønnen. Glemt var det Nyhedsforraad, som han havde opsamlet, over den ene Nyhed, som han straks knaldede ud:

— Har De hørt: nu kommer min Brodersøn Franz hjem. Det er ikke fordi han ikke godt kunde blive ved at give Koncerter rundt om i Udlandet; han bliver allevegne omtalt paa den mest rosende Maade; jeg ved ikke, om De nogensinde har læst, hvad Wiener Børsen Kurier i sin Tid skrev om ham: en af Tidens betydeligste Klaverspillere, skrev de, en Mester, en gudbenaadet — naa, men altsaa: han længtes nu efter os her hjemme, og for Resten bliver der jo styrtende fuldt, hvor han kommer frem naturligvis; der er da ogsaa mange Penge at tjene i det lille Danmark, heldigvis, men det skal være noget virkelig gediegent; han gør en stor Tourné, først rundt i Provinserne — han kommer til Aalborg om en Maaneds Tid . . .

— Saa skal De nok til Aalborg, Seidenfall?

— Jeg sidder stille, stille som en Mus, i en Krog, højstærede.

— Men hvorfor dog det? Hvorfor vil De absolut være saa stille?

— Jo – jeg vil ikke genere. Ja, forstaar De; det er jo Navnet; der er jo ikke andre end vi to, der bærer det, og jeg — ja, jeg er jo ikke noget — eller rettere sagt man er bleven altfor bekendt desværre, baade her og hist; man respekteres ikke, som man skulde og burde, desværre, og -- naa ja, det er maaske ikke uden egen Skyld . . .

— Men kæreste, bedste Seidenfall . . .

— Jo det er som jeg siger, højstærede; ja høre det kan man heldigvis, men ellers: ligge og rakke rundt, og kold bliver man mange Gange og trænger til at faa noget varmt i Livet — at drikke — og saa — ja, det gaar jo, som det maa gaa, og derfor vil jeg ikke have, de skal sige: det er hans Brodersøn, Seidenfalls, ham Klaverstemmerens — nu da vi to jo er ene om Navnet altsaa . . .

Seidenfalls Øjne var bleven fugtige. Han rejste sig og gik ind i Dagligstuen, hvor Klaveret havde sin Plads:

— Ja, højstærede, det er jo nu Livets Gang. Og lad os saa se, hvordan Spilledaasen har holdt sine Toner siden sidst . . .

* * *

»Franz Seidenfalls Klaveraften« lynede det fra alle Gadehjørner i mangefarvede Plakater. Og da Aftenen kom, da den danske Verdensberømthed skulde optræde, var Huset fuldt.

I Salens fjerneste Hjørne sad den gamle Klaverstemmer. Hans Lommetørklæde var ganske sort af at borttørre den stadig rindende Sved.

Man summede nede i Huset — om den unge Klaverspiller — om hans Tourné, der hidtil var ganske net, skønt en Kritiker i Hobro havde fundet, at han ikke fuldt svarede til sit Verdensry, — og tilsidst om hans Onkel, gamle Seidenfall. Og pludselig var der nogen, der midt

paa en af de forreste Rækker, der havde rejst sig op og kendt ham. Da først hans Tilstedeværelse var opdaget, skulde de have ham at se allesammen. Man dukkede med smaa Sæt op af sin Række, kastede et Blik ned til Hjørnet og forsvandt tilfredsstillet.

Seidenfall dukkede sig og svedte endnu hæftigere. Og dog fornam han et dybt og rigt Velbehag, der randt som en varm Strøm gennem hans Blod. Han begyndte saa smaat at fortryde, at han havde valgt saa beskeden en Plads. Burde han ikke have siddet der — der paa første Række, hvor den tykke Konsulfrue svulmede i blaagraa Silke — som den, der næst selve Koncertgiveren var Aftenens Hovedmand?

Han havde endnu ikke talt med Brodersønnen — overhovedet ikke hilst paa ham, siden han for mange Aar siden var rejst bort fra Landet. Da han havde skrevet og stillet i Udsigt, at han vilde møde og tage imod ham paa Banegaarden, havde han faaet til Svar, at han maatte venligst ikke ulejlige sig: Franz Seidenfall holdt ikke af at tale med nogen, naar han skulde optræde om Aftenen. Og gamle Seidenfall havde overvunden sin Skuffelse, havde købt sig en Billet og sad nu og glædede sig som et Barn — først til Koncerten, dernæst til det Øjeblik, da den vilde være forbi og han endelig igen efter flere Aars Adskillelse skulde staa Ansigt til Ansigt med den unge Mand, der mere end noget andet Menneske havde sysselsat hans Tanker Aar igennem.

Franz traadte ind.

Der gik et Gisp af Skuffelse gennem Forsamlingen. Saaledes havde man ikke tænkt sig, at han skulde se ud. Portræterne i Boghandlervinduet viste en ung Mand med faste, skarpe Træk, Øjnene sænkede helt ind under Brynene, hvorfra de ligesom sky spejdede frem. Men deroppe paa Tribunen stod der en lidt før, rødblussende Herre med

noget poset i sit Ansigt og med Øjne, der meget mere var udfordrende end sky og i hvert Fald rundede sig ud af Hovedet med noget fiskeagtigt i Blikket . . . Luften blev lige straks noget besværligere at aande; han mærkede at Stemningsbølgen bar fra.

Men, koncertvant som han var, lod han sig ikke paavirke synderlig deraf. Han skulde jo spille. Og han spillede . . .

Spillede med Toner, der skjalv og bad — men som saa ganske pludselig kunde ligesom overtrækkes af en Hinde af — ja, af noget uægte, paataget — løgnagtigt næsten . . . saadan som hos et Menneske, der mærker Grunden svigte under sig og som vil vise trods alt, at han staar — staar . . .

Gamle Seidenfall mærkede det. Ikke just at han gjorde sig rede derfor, men der var noget i hans ærlige Musikersjæl, der krympede sig.

— Det er jo . . . det er jo denne udenlandske Virtuosmaner, søgte han at overtale sig selv. Men det lykkedes ham ikke at faa sit Sind i Ro. Han havde da endelig hørt udenlandske Berømtheder før og vidste i Grunden godt, at saaledes spillede de jo slet ikke, de store af dem.

Publikum klappede høfligt. Nogle enkelte, der ikke ret havde fattet Situationen, forsøgte Begejstring. Men deres Flamme kvaltes, venligt men bestemt, af en advarende Hyssen.

Franz's Mund fortrak sig til et skævt Smil, da han gik ud af Tribunen. Da han atter kom ind, havde hans Øjne faaet stærkere Glans end før.

Og nu spillede han med en ligegyldig Flothed, der lod det af Musikken ligge, som i Øjeblikket ikke stemmede med hans Fornemmelser, mens han des stærkere gav sig hen i de Partier, der ligesom skød frem af noget indeni ham selv.

I Salen var man usikker — og forholdt sig over-

vejende tavs. Kun gamle Seidenfall nede i Hjørnet mærkede intet. Noget i hans eget Sind blødte og smertede, men han mærkede ikke, at Bifaldet var usikkert og forbeholdent. Efter hvert Nummer klappede han stærkt, og han troede at deltage i en almindelig Hyldest. Heller ikke anede han, at han selv vakte Opmærksomhed, at man rejste sig, kiggede ned til ham, naar han var ivrigst i Applausen — og smilede,

Koncerten var nu naaet til anden Afdeling. Den var bleven indledet af Franz Seidenfalls tyske Akkompagnatør, der ogsaa optraadte som Solopianist. Pianisten spillede, og Franz viste sig. Han gik frem paa Tribunen, stod lidt, mønstrede Folk med sit skæve Smil, ironisk bedømmende, som saa han fra et ophøjet Sted ned paa en ligegyldig Folkehob. Saa førte han Violinen op til Hagen, greb Buen — men tog atter Instrumentet ned og stirrede.

Da tændes i et Nu — som kunde nogen have skreget Sandheden ud i Forsamlingen — hos hver eneste Tilhører Forstaaelsen af, hvordan det var fat med ham. Og i det samme var hele Salen i Opløsning. Man rejste sig, harmfuldt, mange med Fyraab; der blev hysset, og enkelte af de mest ophidsede gjorde Mine til at storme Koncerttribunen. Situationen var kommen overrumplende bag paa de Damer og Herrer, og der er kun faa blandt Menneskenes Børn, som ved, hvordan de skal skikke sig under Forhold, som de ikke har forudsat Muligheden af. Til disse Forhold hører det, at en Koncertgiver viser sig beruset for sit Publikum.

Dog enkelte var der, som straks havde rejst sig og var gaaet bort. Og deres Eksempel fulgtes snart af de fleste andre. Simpelthen fordi Manden deroppe syntes ufølsom overfor enhver Art af Misbilligelse, som man kunde have

udøst over hans Hoved. Han stod stadig med sin Violin og stirrede ned paa Folk.

Indtil tilsidst Pianisten kom ind og formanende, med en Bevægelse, der viste, at han ikke var uvant med Tilfælde som det indtrufne, lagde sin Haand paa hans Arm....

Da var der kun foruden de to en gammel Mand tilbage i Salen. Helt nede i den fjerneste Krog stod han og stirrede ubegribende op mod Tribunen, indtil ogsaa den var rømmet. Saa skuttede han sig, som om han frøs. Og uden at se paa Kontrollører eller Garderobefolk fik han sit Overtøj udleveret.

Først da han kom ud paa Gaden, begyndte den frygtelige Sandhed at svide i hans Hjerte. Altsaa derfor var det, at Franz gik tilbage; derfor skrev de om ham, som de skrev, derfor, derfor ... nu dukkede det op, det ene med det andet, som i den senere Tid saa tidt havde gjort ham beklemt, uden at han egentlig selv kunde sige hvorfor. Nu da alt stod ham klart, virkede Afsløringen af Virkeligheden helt lammende paa ham. Han trippede ned ad Gaden, kom tilbage til Indgangen til Koncertlokalet, læste uden at forstaa Plakatens Reklame, besindede sig saa pludselig og gik — hvorhen vidste han næppe nok selv ...

Før han pludselig stod udenfor Hotellet og vidste, at han var drevet her ned af en uimodstaaelig Trang til at tale med Franz — og give Raad eller — ja, gøre et eller andet, hvis der overhovedet var noget at gøre.

Pianisten kom ud: Hr. Seidenfall var müde, han plejede at lægge sig lige efter sine Koncerter, men den næste Dag maaske — før med Formiddagstoget rejste Hr. Seidenfall ikke. Det hjalp ikke, at Seidenfall gjorde sig vred og slog paa sit Slægtskab med den berømte Violinist: Tyskeren satte en Mine op, som om han betvivlede Slægtskabet, og for Resten — bitte entschuldigen Sie — var han stærkt

oprevet af Travlhed: man overvejede at tilbyde Folk at faa Pengene igen — paa Grund af Hr. Seidenfalls Indisposition.

Omsider maatte da gamle Seidenfall gaa. Næste Formiddag tidlig mødte han igen paa Hotellet. Da var Franz rejst med Morgentoget.

* * *

Seidenfall rejste atter rundt paa Gaardene og stemte Klaverer. Aar efter Aar rejste han, og han var hvidnet nu. Der var ogsaa andre Forandringer at spore: han var indfalden og slap, interesserede sig ikke for Dagens Nyt, talte overhovedet kun lidt og aldrig om Brodersønnen. Kun naar han kom paa et af de gamle Steder, hvor der i Aarenes Løb var fremgroet noget af et Venskabsforhold mellem ham og Beboerne, kunde han komme med Hentydninger til det, der var sket.

— Ak ja, kunde han saa sige: hvordan det skal gaa med en, det ved man skam ikke. Havde der ikke Kamp — De ved Kamp i Kapellet — han var jo almægtig i sin Tid — havde han ikke været ude Aftenen forud, den Gang jeg kom og skulde spille for ham, saa — ja, saa havde en anden en maaske siddet i det kongelige Kapel den Dag i Dag. Ja, hvem kan vide? Og saa er der andre, som man sætter saa megen Lid til, og saa — saa gaar det dem rent galt — rent pinende galt — saa galt, som det kan gaa...

Stemmen var ikke ganske sikker. Han maatte standse et Øjeblik for at faa Magt over den.

— Ja ja, blev han ved, jeg meldte mig jo ind i denne her Afholdsforening. Ikke for det, for selv har jeg skam aldrig trængt til det; jeg kan nok lide et Bæger, det kan jeg skam; jeg har aldrig spyttet i Glasset, og hvad Pokker

— ja, hvad siger De, højstærede? Men jeg synes, for Eksemplets Skyld er det det rigtigste at gøre det, ubetinget, saa man kan pege paa sig selv i paakommende Tilfælde. For man kan jo aldrig vide, nej, man kan jo aldrig vide . . . .

Han saa frem for sig, som om han anede Fremtids-Kombinationer, under hvilke hans Tilslutning til Afholdssagen vilde kunne faa stor og afgørende Betydning.

Men de, der vidste Besked, kunde fortælle, at han forgæves havde søgt at faa Brodersønnen under sin Indflydelse.

Franz Seidenfall spillede nu paa Kaféer i København. Han var begyndt paa de større, som Dirigent. Efterhaanden var han gledet ned til Beværtninger af lavere Rang. Nu sad han paa en af Frederiksbergs Sangerindeknejper som Medlem af en Trio.

Variétéen var begyndt med at lave en gloende Reklame paa hans Navn. Men efterhaanden havde det tabt sit Værd. Og nu stod det ikke en Gang paa Plakaten.

Under denne Virksomhed gjorde han Bekendtskab med en ung Sangerinde, smidig som en Maar, med brune, frække Øjne og hede Læber. Han forelskede sig i hende og friede. Blev afvist og overhængte hende tidlig og silde, alt mens han drak sig mægtigt drukken for at døve sine Sjælesmerter. En Dag tog han Gift, kom paa Hospitalet og blev udpumpet. Da han kom ud igen, var han mellem Varietéens Stamgæster en Tid Dagens Løve.

Hans Popularitet gjorde saa stærkt Indtryk paa Sangerinden, at hun giftede sig med ham. Han fyldtes af Bevidsthed om en Familiefaders Ansvar og forsøgte hæderligt at forsage stærke Drikke.

Det lykkedes virkelig ogsaa i Reglen. Kun et Par Gange om Aaret maatte han have nogle Dages Rasetid.

Saa flakkede han om, borte fra Hjemmet. Naar han kom tilbage, vidste han ikke, hvor han havde været.

Hans Kone, der ved at være bleven Hustru og Moder efterhaanden havde tillagt sig en mere borgerlig Livsbetragtning, skrev ved saadanne Lejligheder til sin Mands Onkel og bad om Støtte. Et Par Gange rejste gamle Seidenfall selv til København og formanede sin Brodersøn. Og ellers sendte han Penge, saa mange han i Øjeblikket kunde undvære.

Saa var det et Foraar, at Seidenfalls Kunder modtog følgende Skrivelse:

Højstærede!

Jeg tillader mig herved at meddele Dem, at jeg iaar afslutter min mangeaarige Virksomhed som Klaverstemmer. Idet jeg bringer alle dem, der saa velvilligt er kommet mig i Møde, min bedste Tak, tillader jeg mig samtidig at meddele, at min Brodersøn, Hr. Franz Seidenfall, har overtaget min Praksis, og anbefaler jeg ham paa det bedste til mine ærede Forbindelser. Hr. Franz Seidenfall har fra sin Virksomhed i Udlandet som udøvende Kunstner de mest rosende Udtalelser i en Række Blade, og anbefales han af Bestyrelsen for Afholdsforeningen som en ædruelig og paalidelig Mand.

Med sand Agtelse

ærbødigst

H. Seidenfall.

— Men Seidenfall, sagde vi til ham, da han et Par Uger senere holdt sit Indtog, — saa skal vi altsaa ikke mere se Dem.

Et vemodigt Smil gled hen over hans Ansigt.

— Nej, højstærede, jeg trækker mig tilbage. Man bliver jo gammel. Og — Brodersønnen . . .

— Ja, Brodersønnen, Seidenfall, hvordan gaar det ham nu?

— Jo Tak, meget godt. Han har jo ganske trukket sig tilbage fra dette — jeg mener, han har jo anset det for rigtigst at melde sig ind i denne Totalforening — det var Eksemplet, forstaar De . . .

— Deres Eksempel?

— Ja — jo — han fik Lyst, da han saa, at jeg . . . Og nu overtager han altsaa mine Forretninger. Det er jo heldigt med Navnet; der er ikke andre end os to, der bærer det her i Landet — ja, og saa hans Børn, men derfor kan Folk ikke tage fejl, naar der nu igen kommer en Seidenfall, og jeg tør maaske sige, med Deres Tilladelse, at skønt man ikke er blevet til noget synderligt i denne Verden, saa — Skam har man dog ikke gjort sit Navn.

Han tog sit Lommetørklæde frem og tørrede bort fra sin Pande nogle store Sveddraaber, der perlede frem.

— Hvad tænker De nu selv at tage Dem for herefter?

— Jeg? Aa, der er en Stiftelse — jeg har for længe siden sikret mig en Plads derinde. Det er en særdeles pæn Stiftelse; man betaler, forstaar De, noget vist om Aaret, og saa, naar ens Tid er, saa kan man finde Plads der inde. Der er ogsaa Klaver der inde — paa Salen . . .

— Som De vel skal stemme?

— Ja, og spille paa ogsaa. Det har jeg lovet; de glæder sig der inde; naar man bliver gammel, saa holder man i Reglen af Musik — de gamle Melodier, forstaar De. Jeg havde jo egentlig ikke tænkt at trække mig tilbage før om nogle Aar, men Brodersønnen, han trænger til at komme bort fra København. Desuden — endnu er Navnet maaske noget værd; der kunde komme Konkurrenter, og saa —

ja, Herregud: man bliver jo gammel — og Navnet er nu det eneste, jeg kan give Drengen i Arv...

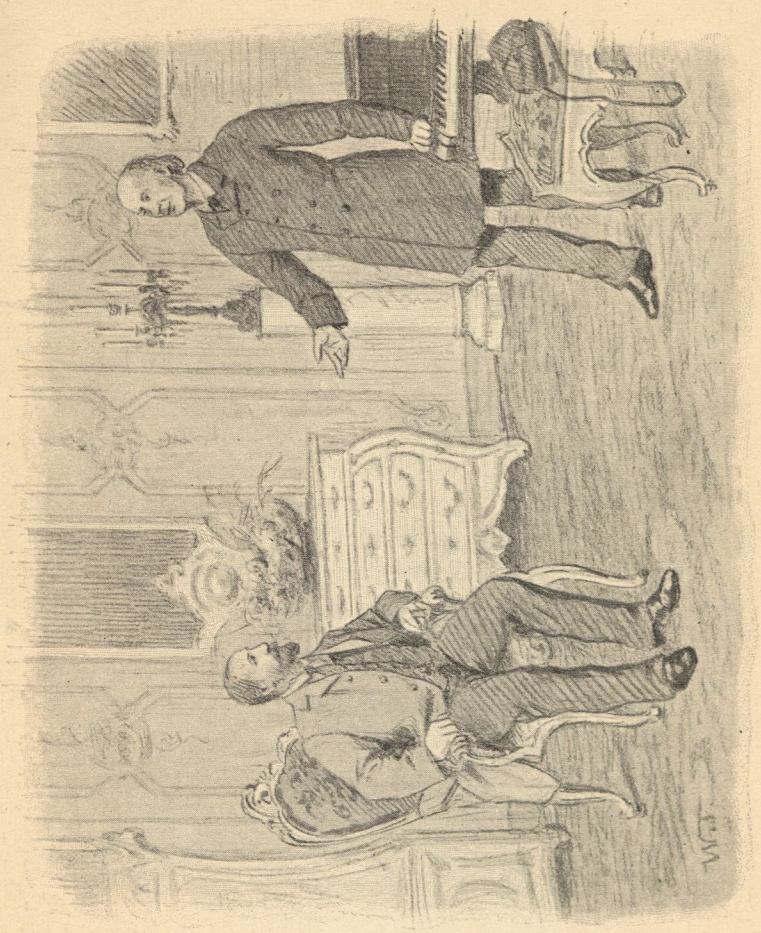

Men lad mig nu blot komme i Lag med Instrumentet!

Lidt efter stønnede Klaveret under hans Hænders Tag. Da han var færdig, saa han længe paa det, som paa en

Ven, man tager Afsked med. Saa rev han sig løs og gik langsomt gennem Stuerne ud til Vognen, der ventede for Døren.

Aaret efter drog en ny Seidenfall rundt paa Herregaardene og Præstehjemmene, en Mand, der var lidt slap i Trækkene og lidt sky i Blikket, men hvis musikalske Øre eiterhaanden gjorde ham skattet, som Onkelen havde været.

— Man har jo, uden at være ubeskeden, Navnet, plejede han at sige. Min gamle Onkel og jeg, vi er de eneste.

Og han saa paa Afholdsstjernen i Knaphullet og sukkede.

ADAM OG EVA. Efter en Tegning af MARSTRAND.
(Originalen tilhører Professorinde Bøgh.)

MIN BRODER.

En lille Fortælling fra Skoven
af K. G. BRØNDSTED.

Med Illustrationer af CARL THOMSEN.

Siden Grib Skov er bleven gennemskaaret af Jernbane — ovenikøbet med Sidebane —, og siden man ved Grib Sø opvartes af københavnske Kellnere, og næppe hører andet end københavnsk Jargon paa hele Strækningen fra Nøddebo til Sølyst; siden man ved Ottevejs-Krogen træffer Østergade-Bekendte fra igaar — Ottevejs-Krogen, hvor Søren Kierkegaard syntes, at hele Menneskeslægten gik fra ham ad alle Verdens Veje og forlod ham i den dybe Ensomhed —; siden da

findes der paa Sjælland ikke en Skov, man kan kalde stor og vild.

Men i Jylland findes endnu rigtige Skove hist og her, langt fra Jernbane og Hotel. Man kan godt behøve Kompas, naar man vil igennem saadan en Skov, og man kan paa sin ensomme Færden se Kongeørnen svæve over sig som en mørk Plet paa Himlen, den skuer ned paa et grønt Hav af bølgende Løv. Hvad mon denne Ørn i Grunden føler nu? Skulde det virkeligt være lutter Madstræv? Eller tager den ikke sin Part med mig i Nydelsen af Naturens vilde Majestæt, har dens Sjæl ikke noget Fællesskab med min i dette højtidelige Indtryk af Stilhed og Storhed? Skulde den ikke føle lidt af denne Ensomheds kongelige Lykke?

Jeg lægger mig under et Træ og ser op paa Ørnen; dens udspilede Vinger røre sig næppe; den synes at hvile lykkelig i dette Bad af solmættet Luft, uendelig Blaanen, grænseløs Frihed — — jeg søger ligesom at give min Sjæl Vinger, løfte mig over Trækronerne, møde min Ørn deroppe og tænke og føle som den nu; og jeg falder paa den Forestilling, om ikke den til Gengæld maaske har sit Blik rettet paa mig og søger en vis fælles Forstaaelse, et vist Broderskab; thi Brødre er vi jo, begge Børn af den Almægtige.

Da lyder et Knald, et Bøsseskud; Ekko gjalder fra Skovbryn til Skovbryn og bliver længe ved; hvid Røg bølger mellem Træstammerne og drager hen over mit Hoved. Da Røgen har fordelt sig, ser jeg min Ørn dale skraat og langsomt, dens ene Vinge er knækket, med den anden gør den vilde Slag, som bringer den bort fra mig, men stadigt dalende; der lyder et andet Skud, og mens Røgen trækker forbi, bilder jeg mig ind at høre en Raslen i Trætoppene fjernt inde i Skoven, som af et Legeme, der glider ned gennem Løv og Kviste.

Et Kvarterstid senere gaar jeg langs Skovens vestlige Bryn, ad den kendte Sti, der fører til Landsbyen; det er Aften, jeg skal hjem til Kroen, hvor jeg har mit Logis. Dér hvor Bækken rinder ud af Skoven, møder jeg min Ven Skovfogden, han kommer frem fra Tykningen og har sin Bøsse i Haanden, men medbringer intet Bytte. »De fik den ikke?« siger jeg. »Næh«, svarer han, »den var ikke til at finde, jeg har ikke Hunden med mig.« — »Tror De, den døde?« — »Det véd jeg sgu ikke; det første Skud knækkede Vingen, det andet véd jeg ikke om har ramt.« — »Saa ligger den vel et Sted og pines.« — »Pines?« siger han og sér misbilligende paa mig, »den tog mine Kaniner og Høns, Utusket.« Saa gaar han med en kort Hilsen skraas over Landevejen og ned ad den Sti, der fører til hans Hjem.

— Det, jeg nu skal fortælle, vil næppe geraade mig til Ære i min Ven Skovfogdens Dom; men jeg tænker ikke, han faar denne lille Historie at læse. — Det blev klart Maaneskin den Nat, saa vidunderlig klart, at jeg rullede mit Vinduesgardin op og stod i det aabne Vindue istedenfor at sove. Jeg havde prøvet paa at sove, men kunde ikke — der var Uro i mit Sind. Ja, saa vidunderligt skinnede Maanen senere ud paa Natten, at jeg tog mit Tøj paa og listede udenfor, jeg satte mig paa Bænken under Hyldetræet og gav mig saa at sige Sommernatten i Vold. Uvilkaarligt fik jeg Harmonierne i mig af Huldresangen i Hartmanns Norgeskantate: »Det er de lyse Nætters Tid« — Harmonier, som denne ædle Tonedigter (Gud glæde hans Sjæl!) maa have hørt nynne af selve den danske Sommer, han bar i sit Bryst —, men hvordan det nu end var, saa bragte disse Toner mig ikke nu deres vante Fryd og Fred. Heller ikke den i Maanelys badede Eng, eller

den dybsorte Skov ligeoverfor med sine Konturer mod den blege Himmelglans, eller selve den blaanende Uendelighed over det altsammen — alt dette bragte mig vel Bevidstheden om en usigelig Skønhed, men ikke dens Glæde. Jeg var højst underlig tilmode, husker jeg, vemodig og urolig. Tilsidst, istedenfor at gaa ind og sove, tog jeg Hat og Stok og gik hen ad Stien til Skoven, og det just ad det Sted til, hvor Bækken rinder ud af Skoven.

Jeg husker godt min Stemning paa denne ensomme Nattetur. Som jeg nu gik og gik, voksede Vemoden, den begyndte at blive til Smerte, saadan en Sjælens Smerte, noget der lignede Skyld og Brøde; eller ogsaa en Medynk, ikke med mig selv just, men med Skabningen, og Brøden var ikke min egen just, men snarere alle Menneskers, men i dem havde jeg Part; ja, min Smerte gik saa vidt, at Menneskehedens og min Brøde mod Medskabningerne forekom mig at være saa stor, at vi Mennesker snarere syntes mig at være blevet Naturens grumme Svøber og Bødler end dens milde kærlige Herrer. Jeg tænkte paa de Lidelser, Naturen overalt er opfyldt af, Menneskers og Dyrs Lidelser, daglige dødelige Pinsler udøvede paa følende Væsener, men især Menneskenes Pinsler mod Dyrene; visse langsomme raffinerede Drabsmaader for Velsmagens Skyld, som hos Kineserne; denne hensynsløse Laden hensmægte, som vore Handlende gør ved Fisk for at kunne udraabe dem som »levende«: altid uhyre Lidelser for et lidet Plus til Menneskenes Vellyst. Jeg tænkte paa Lystjagt og Lystfiskeri, der forsvares ved, at det er morsomt for Menneskene; og paa Vivisektion, der forsvares ved, at det er Videnskab for Menneskene; men jeg tænkte paa det knebleede Forsøgsdyr og dets Fortvivlelse under den langsomt søgende Kniv; paa den anskudte Hare, der undflyr Jægeren og dog ikke kan naa hjem til sine Killinger; paa Rødskal-

lens flængede Gane, naar den endnu levende smides ud i Søen igen, og paa Regnormens zitrende Vridning paa Medekrogen. Naar et Menneske lider, da kan det dog gerne tale og nævne sin Lidelse; det finder dog gerne Barmhjærtighed hos et andet Menneske, som forstaar det og som vil lindre. Men naar Dyret lider, lider det grummere, thi dets Skrig er som Tavshed og naar intet medynksomt Øre; dets Kvaler vil skærpes og stige, indtil det sidste forpinte Suk i Døden. Da begyndte jeg — i denne Sommernats vidunderlige Skønhed — at prise Døden og mistænke Livet; og alt, hvad der var i mig af Bitterhed, vendte sig mod Menneskenes Slægt, og hvad der var af kærligt og ynksomt, vendte sig mod Dyrene.

— Jeg kom til det Træ, hvorunder jeg havde ligget, da Skuddet faldt. Jeg huskede nøje den Retning, hvori Ørnen var dalet, det var lige imod Øst, just hen over den høje Gran dér borte. Og uden at jeg gjorde mig det klart, hvad jeg egentlig vilde, eller hvad jeg formaaede, hvis jeg fandt den skudte Fugl, gik jeg for at søge den. Jeg banede mig Vej gennem Tykningen og passerede den høje Grans Stamme; jeg gik videre i samme Retning, Retningen bevarede jeg ved at holde samme Vinkel mod de lige Skygger, som Træstammerne kastede. Undertiden var der tæt og mørkt omkring mig, men ofte var der atter smaa Lysninger i Terrænet. Jeg blev temmelig længe ved at gaa, og saa' mig godt om paa Jordbunden. Og tilsidst, se, i en Lysning — Maanen stod stærkt paa — dér gled min Fod i noget vaadt; jeg bukkede mig, det var en lille Blodpøl. Her var den vel altsaa faldet. Men Fuglen selv var der ikke; den havde vel altsaa slæbt sig videre afsted paa Jorden. Jeg stod og saa' mig om, jeg gik i en Kreds omkring Stedet, jeg udvidede Kredsen og gik rundt i større Buer, idet jeg hele Tiden bukkede mig og undersøgte, og

se — dér laa afrevne Fjer og nyt Blod. Jeg tog Retning fra det gamle Blodsted og til det nye, og videre i Retningen fandt jeg gentagne Gange Blodstænk. Ak, hvilken Lidelsesvej!

Men du, Ven Skovfoged! Havde dit Skud blot givet den Døden strax, for den tog jo dine Høns og Kaniner; eller havde du dog idetmindste efter dit usikre Skud regnet det for en hellig Pligt at opsøge den og ikke hvile, før du havde endt dens Kvaler; — men denne Vej fra Blodpøl til Blodpøl! O, Ven Skovfoged, hvis der hisset gives en Skærsild, som de fleste Kristne med gode Grunde tror, og hvis der da som en Del af din Bod blev dig givet et lemlæstet Sjælehylster, og du blot en jordisk Nats Tid igennem skulde slæbe dette jamrende i Støvet fra Sted til Sted, ad en Lidelsesvej som dit Offers — vilde du saa kunne beklage dig med Rette?

Og dér laa da omsider den, jeg søgte. Paa en aaben Plet, stærkt belyst af Maanen, laa det kongelige Dyr, Brystet mod Jorden, den ene Vinge udspilet, den anden knækket, klæbende med Blod til Kroppen. Jeg lettede lidt paa det tunge Legeme og saa', at ogsaa den ene Klo var skudt sønder. Men ak, ak — Fuglen levede endnu: Øjet gnistrede vredt mod mig, og den huggede efter mig med sit mægtige Næb, men saa mat, saa mat, Hovedet sank ned igen. Jeg veg nogle Skridt tilbage, den baskede med Vingen mod Jorden, og det lykkedes den at slæbe sig nogle Skridt længere bort fra mig; Strækningen, den passerede, betegnedes ved en Blodstribe; saa sank den sammen igen, dens Øjne lukkedes i den utaalelige Smerte, Brystet bevægede sig krampagtigt, ret som hos et Menneske, der stønner; den usaarede Klo krummede og strakte sig afvexlende. Jeg stod og betragtede den, nu luede dens vilde Blik atter mod mit. Den saa' i mig jo kun Fjenden, En der var kommet for at forøge dens Lidelser.

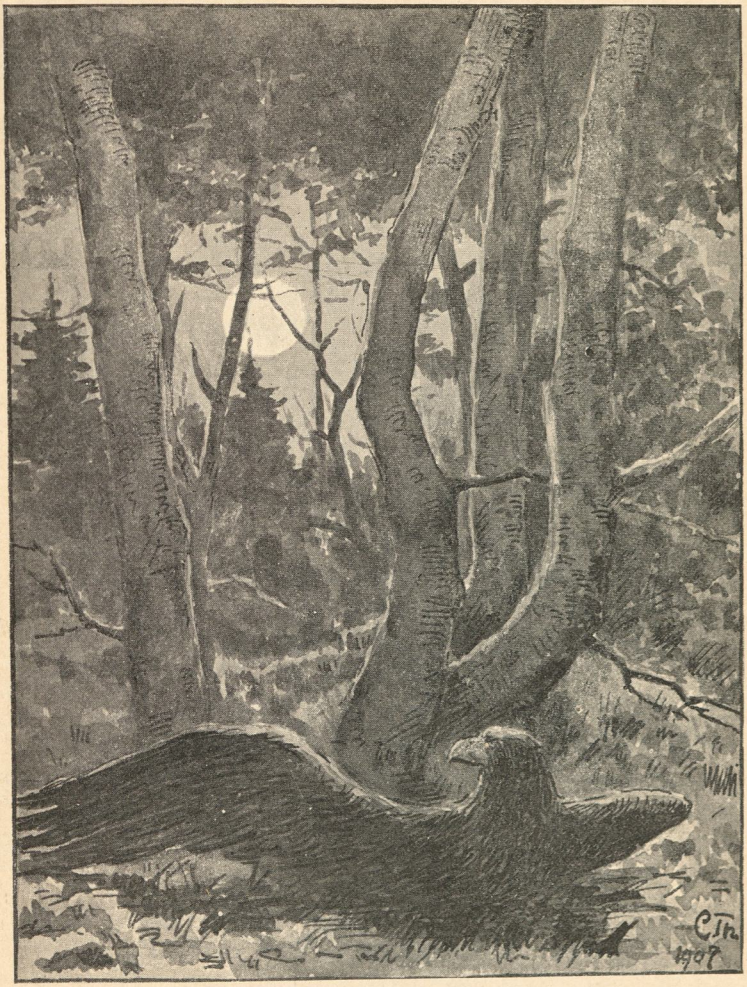
C Ir.
1907

Mange Ting sker underligt i saadan en maanelys Sommernat ude i den store vilde Skovs Ensomhed. Mange underlige Ting tænker Mennesket da, eller taler, eller handler. Jeg tror, at jeg gav mig til at tale til Ørnen! Nej, du stakkels Guds Skabning — tror jeg, jeg sagde — du min Ven og Broder, jeg er ikke kommet for at forøge dine Lidelser, aa tro mig, stakkels Dyr, men tværtimod er jeg kommet for at befri dig. Tro mig dog, lille stakkels Broder: naar jeg nu giver dig Døden, saa gør jeg det af Medynk og Kærlighed: om et Øjeblik vil du ikke længer føle Smerte. — Jeg tror virkeligt, at jeg sagde dette eller lignende til Ørnen, og jeg lagde saa megen Blidhed og Medynk i min Stemme, som jeg kunde. Jeg tror, at jeg nærede et Slags mystisk Haab om, at den mulig paa en eller anden Maade vilde forstaa mig, at den vilde føle en Slags Trøst, at jeg maaske vilde kunne kende dette paa noget i dens Blik, noget mindre vildt og skræmmet. Thi hele Tiden havde jeg set den i Øjet, og tillige søgt at gøre mit eget Blik og min Mine saa god og venlig som muligt. — Underlige Forestillinger kan der komme et Menneske for i Maaneskinsnætter ude i den dybe vilde Skov, men intet underligere end det, som jeg nu troede at se: Nemlig et virkelig menneskeagtigt Glimt i Ørnens Øje, et Glimt af Fællesskab og Forstaaelse med mig, af Anraaben og dertil af Tiltro!

Jeg havde taget min Jakke af: det var min Mening at lægge den over Dyret — for at skjule Dødens Gru for mig selv og for den hellige lyse Nat —, og derpaa, tagende udenpaa Jakken om Dyrets Hals og Strube, at klemme til med begge Hænder og saaledes kvæle den. Jeg nærmede mig da med Jakken i Hænderne, jeg kom til bagfra, men Dyret drejede Hovedet fugleagtigt helt om og betragtede mig. Da følte jeg mig, trods alt Ræsonnement, at Døden her var en Vel-

gerning, følte mig alligevel som En, der stod i Begreb med at begaa et Mord. Men det maa jo ske, tænkte jeg, og stod raadløs med Jakken parat foran mig. Fuglens Blik hvilede paa mig, jeg troede at læse dens Tanker:

Du kaldte mig Broder før; det, du nu vil med mig, vilde du gøre saadan ved din Menneskebroder?

Nej — svarede jeg — men det er en anden Ting med Mennesker, det vilde vi kalde Mord; det kan man ikke.

Ak — talte Fuglens Blik — det, du siger om »en anden Ting med Mennesker«, det er jo noget, I Mennesker har fundet paa. Se, naar Jeres Menneskebroder har faaet brækket en Arm eller et Ben, saa slaar I ikke derfor den Broder ihjel, men I helbreder hans Skade, hvis I kan, og hvis I ikke kan, da sidder I ved hans Leje med den Lindring, I har, indtil Døden kommer af sig selv. Spørg eders egne Syge, om de helst vil myrdes eller vente, til Døden kommer af sig selv.

Du har Ret, min Broder — sagde jeg.

Saa sad jeg da hos det lidende Dyr derude i den store vilde Skov, og Timerne gled for os, og jeg syntes, der var Fortrolighed og Venskab mellem os.

— Endnu stod Maanen paa Himlen, men i Øst anmeldte Dagen sit Komme med en svag Hvidnen; derpaa ved en fin Rødmen, som voxede i Klarhed og Omfang. Smaafuglene begyndte at pippe, en for en, og senere alle i Khor. Ørnen rørte lidt paa sin Vinge, løftede med Besvær Hovedet mod Himlen og udstødte et gjaldende Rovfugleskrig. Da tav alle de andre Fugle; jeg hørte dem smutte bort gennem Løvet i alle Retninger, og snart var der tavst igen i Træernes Kroner. Men nede paa Jorden, i Buske og Græs og det visne Løv, dér begyndte et myldrende Liv. Biller og Orme og smaa ukendte Væsener

kom frem og gjorde Knasen og Raslen i alle Retninger rundt om mig, langt mere Støj, fandt jeg, end det var rimeligt efter deres Størrelse. En Skovmus løb over min Fod, da den derefter banede sig Vej gennem en Dynge visne Blade, forekom Spektaklet mig næsten øredøvende. Alle mine Sanser var mærkværdigt skærpede, jeg hørte ogsaa en Bæks Rislen, som jeg ikke havde lagt Mærke til om Natten.

Jeg rejste mig — temmelig tung i Kroppen og ør i Hovedet — og gik efter Bækkens Lyd. Det forekom mig, at Ørnen saa' efter mig med Bedrøvelse. Jeg kommer igen med Vand til dig, sagde jeg.

Jeg fandt Bækken og drak, saa fyldte jeg min Hat og gik tilbage til min Ørn. Den ventede mit Komme med oprejst Hoved. Jeg anbragte — ikke uden lidt Frygt, maa jeg tilstaa — den fyldte Hat under dens Næb; ogsaa den gyste lidt tilbage for min Berøring og huggede efter Hatten, saa Indholdet spildtes. »Det skal du ikke bryde dig om, min Ven«, sagde jeg og gik nok en Gang efter Vand.

Denne Gang drak den stærkt og ivrigt, om end med Besvær, thi Fugle skal jo holde Hovedet tilbage, naar de synker Vandet. Jeg støttede den da under dens Næb, og den huggede ikke længer efter mig. Den syntes forfrisket og ligesom stærkere. Saa har jeg dog gjort noget for dig, sagde jeg. Vi saa' vist og længe paa hinanden, og — ja, jeg véd ikke, om dette er muligt — men jeg troede at læse i dens Blik noget, der lignede Undren og Taknemlighed.

Men ak — en ny frisk Blodstrøm sivede ud under den og farvede Jorden rød. Bevægelserne for at komme til at drikke havde været den for stærke. Dens Bryst bølgede i smertelig Stønnen, den udbredte Vinge zitrede.

Nu maa det dog gøres, tænkte jeg og drog min Jakke

af for anden Gang. Dog jeg blev sparet for Mordet: en sidste egenartet Zitren med Vingen — som jeg har set paa andre Fugle i Dødsøjeblikket, ja selv paa Fluer — viste mig det. Hovedet laa tungt paa Jorden, Dødshinden trak sig for dens Øjne.

Jeg dækkede den til med min Jakke og kaldte den med Navnet: Broder. Hvad den ogsaa var, baade her, og — kun Alles Fader véd det! — maaske ogsaa dér, hvor de »mange Boliger« er.

Et Par Dage efter mødte jeg min Ven Skovfogden. Han meddelte mig, at han og hans Hund nu havde fundet Ørnen, men desværre var den ubrugelig til Udstopning og til alting. »Og det mærkværdige er«, tilføjede han, »at der sgu laa en Menneskefrakke over ham, Utusket.«

»Nej virkeligt?« sagde jeg.

»Netop, ja«, svarede han og saa' meget misbilligende paa mig.

EN SVANESANG

Af ATHANASIOS SCHENSCHIN

ved THOR LANGE.

Min Digterarnes hvide Vestalinde,
min første Skat, min Kjærlighed fra før,
mens Aftenduggens tause Taarer rinde,
du kommer tyst og banker paa min Dør.

O, Foraarsblomst! Folk sige, vi blev gamle,
vor Tid er endt, de Unge fordre Plads,
de bryde Templet ned. I Støv skal ramle
vor Altersal, vor Højsangs Fepalads.

Nu har den Retning Magt. Dog skjøndt de rokke
en Søjle og faa knust en Architrav,
skal snart mod dem en yngre Slægt sig flokke
og genoprejse Templet paa vor Grav.

Lad da kun Efterslægtens Dom dem ramme,
vor Dag er endt, vor Præstegjerning gjort.
Saml Offerildens Gløder, Ungdomsflamme,
og lys din Ven igennem Dødens Port.

FORUDFØLELSE.

Fortælling af LAURA KIELER.
Med Illustration af LOUIS MOE.

»Det tror jeg ikke paa,« sagde han.

Hun saa undrende op i hans Ansigt. Det var ungt, nøgternt, kækt, med faste Kæber og kort, skægløs Hage.

Alt lige til de spillende, brune Øjne og den smalle Næse var Udtryk for en overmodig, sammentrængt Viljekraft, en Stolen paa sig selv, der fra først af blev den forældreløse paatvungen af det barske, ubarmhjertige Liv!

Aarelang Vane var forlængst bleven hans anden Natur.

»At jeg til Eksempel nogensinde skulde komme i en Stilling, hvor noget kom uforberedt og uforudset bag paa mig? At min Magt over mig selv skulde blive reven mig ud af Hænderne, saa jeg blev viljeløs og magtesløs som et Barn?«

Han saa sig uvilkaarligt om i sin lune, varme Stue med Bogreolerne op ad Væggene, de bløde Tæpper, de bløde Stole. Midtpunktet for det lykkelige, velhavende Hjem, han selv ved eget, ihærdigt Arbejde havde skabt, og hvor alt gik efter en Snor, saadan som han nu én Gang vilde have det!

Og hvor alle maatte lystre øjeblikkelig!

Han smilede med tryg Følelse af den Selvsikkerhed, som var ham medfødt.

Havde han ikke en Klokkestreng i hvert Værelse? Og hørtes ikke ilende Trin straks, hvor de saa kom fra, — op ad Trapperne eller ned ad Trapperne?

Han lo uvilkaarig indvendig.

Baade hans to Tjenestepiger, hans »Gaardsdreng« og hans Hustru, — gav det ikke et Ryk i enhver af dem, blot Uhret faldt i Slag?

Og naar det saa slog!

Hans Hustru! Han elskede hende, Gud bevares, hvor han elskede hende, saa kær og sød og indtagende, som hun var, men lystre skulde hun. Han var jo hendes Herre. Lystre skulde hun!

Den daglige Husorden maatte jo overholdes, og alt gaa sin vante, regelmæssige Gang.

Han lo igen hoverende i Følelsen af sin Sundheds og Manddoms Magtfylde og satte de hvide, stærke Tænder fast sammen, som han plejede.

Men hun sad og saa paa ham med den stille Undren, som hun endnu ikke var kommen ud af eller var bleven færdig med, siden hun ifjor blev gift.

»Hvor tør du?« sagde hun. »Der er Døden. Den er alles Herre, ogsaa din. Om nu Hjertet pludseligt stod stille!«

»Et Hjerteslag vilde forsaavidt ikke træffe mig uforberedt og komme bag paa mig«, afbrød han. »Faar jeg Tendenser i den Retning, vil jeg allerede i Forvejen være klar over Situationen.«

»Der kan alligevel indtræffe saa meget, — ingen kan sige hvad.«

Og der foer en Gysen igennem hende, da hun sagde dette.

»Sludder!« lo han. »Dumrianner gives der jo allevegne. Men det var Hesten, vi talte om! Jeg kan virkelig ikke døje det Dyr, for hvad skaber den sig for? Den er aldrig sky for nogen Verdens Ting; ikke en Gang i Bælgmørke. Den er hverken sky for Skud eller for et pludseligt Raab, — den er altsaa hverken bange for noget, den hører, eller for noget, den ser. Men alligevel — som nu sidst i Gaar! — midt paa højlys Dag, naar der netop intet usædvanligt er paa Vejen eller ved Siden af Vejen — ikke en Gang en Kat, eller en gammel Kælling eller et Stykke raslende Papir, — saa viger den pludselig til Side med en Ærbødighed, saa jeg og Kariolen nær havde ligget i Grøften! Gid jeg dog ikke havde købt den!«

»Hesten saa noget, du ikke saa.«

»Aa, Sludder og Vrøvl har vi nok af! Kom nu ikke med et Opkog om »Herrens Engel og Bileam og hans Æsel«!«

»Det kan alligevel ikke nytte, hvad du siger. Hesten har finere Sanser end baade du og jeg. Naar den hører, hvad vi ikke kan høre, hvorfor skulde den saa ikke se, hvad vi ikke kan se? Jeg har læst, at flere Uger forinden Vulkanudbruddet paa den Ø i Sydhavet ifjor flygtede alle de vilde Dyr fra deres Huler mange, mange Mile bort. De havde en sikker Forudfølelse af, hvad der vilde ske, medens Menneskene — Gud hjælpe dem! — baade var døve og blinde.«

»Ja, men de har mærket Uro nede i Jorden, følt den under deres Fødder, men hvad Pokker var der midt paa Landevejen, som jeg ikke kunde se? Overnaturligt? Bah! Jeg siger, det tror jeg ikke paa. Saa dum er jeg ikke.«

»Der er mere mellem Himmel og Jord —«

Han sprang op og stampede i Gulvet.

»Lad mig nu være fri for de Ammestuehistorier! Er

det ikke nok med, at jeg har en nervøs Hest? Skal jeg nu ogsaa have en nervøs Kone? Væk med alle saadanne hysteriske Forestillinger!«

Han nynnede en Valsarie, tog hende om Livet og svingede hende rundt.

Men da hændte der noget uforudset!

Hun rev sig ud af hans Arme og brast ud i en Graad saa meningsløs, saa ubehersket, at der faldt en pludselig Uhygge over ham, — han begreb ikke, hvor den kom fra.

Han saa sig uvilkaarligt om.

»Jeg kan ikke for det«, bad hun. »Jeg har den hele Dag, fra jeg stod op imorges havt Forudfølelsen af en stor Ulykke, der vil komme, — jeg ved ikke hvad, og jeg har kæmpet imod den, men jeg kan ikke sidde rolig noget Sted, — det er, som om jeg ikke kan trække Vejret, — som om noget vil kvæle mig —«

»Det maa være Nerverne, det er galt med,« sagde han. »Plejer du at være utilpas i Tordenvejr?«

»Nej, nej!«

Han vendte sig for at se, om der skulde være Torden i Luften, men i det samme forekom det ham, at den kolde, lyse Majnat, der allerede var begyndt at kige ind ad Vinduerne, næsten fjendsk stirrede ind paa ham.

Han stødte Vinduet op og stak Hovedet ud.

Luften var let og frisk, og Himlen derfor ganske klar. Ikke en eneste, ulykkespaaende Sky!

Bleg, kold, glasagtig, lig et livløst Øje saa den ned paa ham.

»Fantasi! Fantasi!« raabte han vredt og slog Vinduet i, som om han med ét maatte værge sig mod noget, der vilde ind udefra.

»Hvad er dette dog for Dumheder? Det er den tossede Hest, der har paaført dig disse Griller. Her tillands

er hverken Jordskælv eller ildspyende Vulkaner eller Stormflod. Her i det lille, fredelige Værdalen har vi ikke en Gang Stenskred eller Sneskred, og den skikkelige Værdalselv er da saa fattig paa Vand, at den aldrig i Verden vilde kunne svømme over. Hvad skulde der saa hænde?«

»Du hører jo, jeg ved det ikke,« svarede hun og klyngede sig til ham i navnløs Rædsel,

Hun rystede saaledes over hele Legemet, da han beroligende trykkede hende ind til sig, at det uvilkaarligt meddelte sig til ham, og han kom ogsaa til at ryste.

»Hvad skal det dog til?« skændte han og begyndte hurtigt at gaa op og ned ad Gulvet. »Her gaar vi jo snart og hidser hinanden op, — den ene smitter den anden. Saaledes har du aldrig været før. Hvad er der dog i Vejen?«

»Hvad var det?« raabte hun aandeløst, og hun tog sig med Haanden til Hjertet.

Det kom saa pludseligt over ham, at han stansede med ét Ryk og uvilkaarligt spurgte det samme som hun:

»Hvad var det?« raabte han og stansede.

Det var Ane, Pigen, der gik over Gulvet i næste Værelse og med et raskt Tag aabnede Døren.

»Ivar Gølsen nede paa Follo ligger for Døden. Her er Bud om, at Doktoren maa komme straks!«

Han sprang ovenpaa for at gøre sig istand, tog Trappen i 3—4 Sæt.

»Spænd for, Gunnar! Øjeblikkelig!« raabte han tilbage ned ad Trappen.

Medens han i stor Hast samlede alt, hvad han muligvis kunde komme til at behøve, fulgte hun ham uafbrudt, Skridt for Skridt. Hun turde ikke tabe ham af Syne.

Snart sad han i Kariolen og tog saa hvast i Tømmen, at Hesten slog Hovedet bagud og vrinskede.

»Naa, Blakken,« lo han spottende, »nu haaber jeg, du ingen Nykker faar i Nat, selv om Herrens Engel igen skulde træde i Vejen for dig!«

Han vendte sig én Gang endnu for at vinke til hende, men hendes Øjne blev ved at forfølge ham fulde af Angst.

»De er saamæn fornøjelige at have i Ryggen, de Øjne!« lo han og knaldede med Svøben.

Da han vel var kommen uden for hendes Paavirkning, blev han sig selv igen.

»Blakken« havde ogsaa været Doktorhest før, og i den Tjeneste kan selv det mest iltre, opfarende Dyr lære sig stor Taalmodighed.

Dag efter Dag, om Sommeren som om Vinteren, i brændende Hede som i isnende Kulde stod den udenfor de syges Døre og ventede paa Doktoren.

Den Dal, hvor Olafsstøtten minder Befolkningen om, at her ved Stiklestad sejrede Kristendommen over Hedenskabet i Norge, heder Værdalen.

Dalen er et af Landets smukkeste, bredeste og bedst dyrkede Dalfører.

Og midt igennem dette smilende Landskab, hvor de store og gode Gaarde laa saa trygt i bredt Velvære, strømmede en smal og ligesaa fredelig Elv.

Den var, som sagt, ikke meget vandrig.

Værdalselven rislede kun, indtil den ved Øren faldt ud i den store Trondhjemsfjord.

Natten til den 19de Maj kom altsaa Doktoren kørende i raskt Trav.

Det var koldt og stygt Vejr.

Foraaret havde endnu ikke holdt sit Indtog, der var ingen Regn falden paa lange Tider, og Sneen paa de fjerne Fjelde var ikke begyndt at tø op.

I de lyse Nætters Halvlys laa Jorden tør og graa.

»Blakken« løb jævnt og ganske roligt.

Der hørtes ingen Lyd uden en Slags Hulken fra den sparsomme Strøm og en enkelt Hundegøen hist og her.

Alle Mennesker sov, og det var meget stille.

Da hændte der igen noget!

Hesten spidsede pludselig Øren, prustede højt og veg sky og ærbødigt til Siden.

Den gjorde det i Grunden roligt og med en vis Sindighed. Det kunde ikke være anderledes. Der var virkelig noget midt paa Chausséen, som man maatte gaa af Vejen for.

»Jeg skal lære dig! Jeg skal lære dig!« raabte Doktoren vredt. »Er nu Herrens Engel der igen, din Æsel! Du kan tro nej, — jeg vil ikke være Bileam!«

Da rejste Drengen sig op, som sad sammenkrøben og frøs bag paa Kariolen, og spurgte:

»Har Doktoren hørt, hvad Sagnet fortæller?«

»Nej. Kom frem med det, ellers falder baade vi og Hesten i Søvn.«

»Jo, det fortæller, at hele Follosletten skal glide ud i Elven en Gang kort før Pintse, og der er kun to Dage igen til første Pintsedag.

»Det var et dumt Sagn,« svarede Doktoren. »I al Fald bliver det ikke i Aar. Hvorfra skulde dog Ulykken komme? Elven er Uskyldigheden selv. Nej, Jorden her er saamæn tryg og paalidelig nok. Den har vore Forfædre vandret paa i mangfoldige, hundrede Aar. Kan du sige mig, Gunnar, hvorfra skulde Ulykken komme?«

»Nej, nej«, svarede Gunnar. »Jeg ved det heller ikke.«

»Blakken« blev ved at trave, og Gunnar nikkede søvndrukken bag paa Kariolen.

Kun Doktoren sov ikke.

Det er al Tid saa sin egen Sag at køre til et Menneske, der ligger og venter paa, at man skal rive det ud fra

Dødens Vold, og som ligger der og tæller Timerne, ja Minutterne, og hvert Øjeblik stønner:

»Kommer dog ikke Doktoren?«

Som om han var almægtig og Herre over Liv og Død!

Han havde dog hidtil følt sig ret ligegyldig ved det, han havde vænnet sig til det. Alt unyttigt Føleri var jo her ikke paa sin Plads Saa holdt man det ligefrem ikke ud!

Men han vidste ikke, hvordan det var: i Nat begyndte en underlig Følelse af Menneskers Afmagt at krybe over ham.

Af den fuldstændigste Hjælpeløshed, naar det kom, der ikke kunde afvendes.

Hvorfor sneg den Følelse sig saa stærkt over ham netop i Nat?

Han blev igen helt uhyggelig tilmode.

»Hvor er der dog lidt Vand i Elven!« sagde han, blot for at sige noget. »Jeg har aldrig set den saa tør som i Vinter.«

»Det er underligt nok,« svarede Gunnar, der pludselig vaagnede op af sin Døsighed. »Hvor kan det være? Saadanne Masser af Regn, som vi fik i Efteraaret! Hvor blev al den Regn af? Jorden maa have suget den til sig som en Svamp.«

»Kan ikke begribe det, Gunnar, for Jorden har da været ganske usædvanlig tør. Hør, hvor haardt Hovslagene klinger! Man skulde tro, Hesten løb paa en Stenbro.«

Endnu løb »Blakken« rolig.

Da de kom ind i Follodalen (en Del af Værdalen), mødte de heller ingen Mennesker, — alle sov.

Her var trangt, og der var bratte Styrtninger paa begge Sider af Elven.

Doktorens Uhr viste Midnat. Viseren stod paa tolv.

I ét Nu foer Hesten sammen og blev urolig.

»Hvad gaar der af dig?« raabte Doktoren og strammede Tømmen. »Her er jo Fred og ingen Fare. Hvad skaber du dig for? Ser du igen Herrens Engel?«

»Blakken« fløj af Sted, som om den var jaget. Hovene rørte neppe ved Jorden, for Hesten hørte Faren komme nærmere og nærmere.

»Jorden slaar Revner!« raabte Gunnar. »Derfor løber han løbsk, det Bæst.«

De var lige ved den døende Mands Gaard, — de var ved Follo.

Der stod en Mand og ventede udenfor Husdøren. —

»Naa, naa! Staa nu stille! Staa nu stille!« tordnede Doktoren. »Skal jeg dog ikke én Gang kunne magte dig!«

Hesten vilde ikke staa stille. Den vilde ikke ind i Gaarden.

»Spring af! Hold den! Hold den!« raabte Doktoren til Manden. »Skulde der være kommet noget ind under Seletøjet, som stikker den?«

»Blakken« var ikke til at holde.

Øjnene lynede vildt, den vrinskede, snøftede og stampede i Jorden ude af sig selv af Rædsel.

Den vilde ikke længere lade sig holde af disse blinde og døve Mennesker, som indbildte sig, at de var klogere end den.

Med et voldsomt Ryk rev den sig løs, gjorde omkring og jog i strakt Karriere tilbage den samme Vej, som den var kommen.

Doktoren fik saa vidt Tid til at springe op i Kariolen, han fik knapt fat i Tømmerne.

Men i samme Sekund lød en vældig Torden, og en stærk Lugt af Svovl fyldte Luften.

De saa sig sky og forfærdede tilbage.

Gaarden, den store Gaard og Manden, som stod udenfor, var sporløst forsvunden.

Der var hverken noget levende eller noget dødt at se, kun et gabende Dyb, og der steg en blaalig Taage op af Dybet.

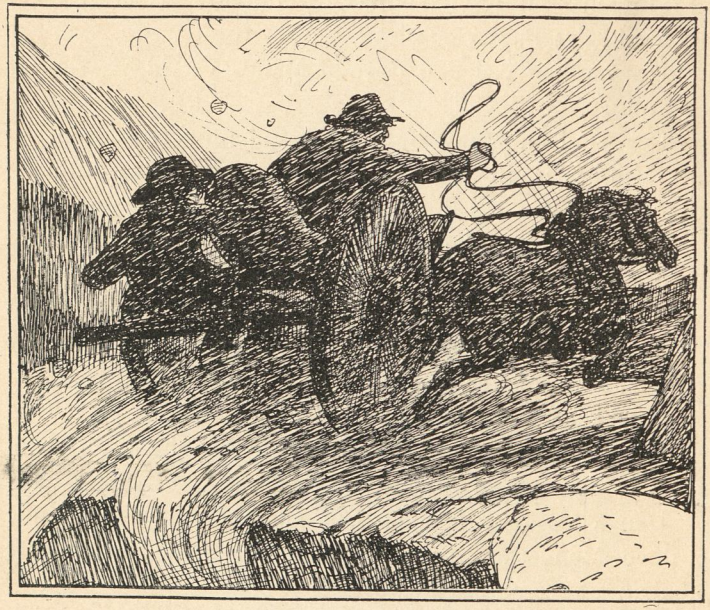

»Det er Dommedag!« mumlede Gunnar, og hans Tænder klaprede i hans Mund af Skræk.

Doktoren svarede ikke.

Han forstod, at hans egen Vilje var bleven reven ud af hans Hænder, at han selv var magtesløs som et Barn, og at »Blakken« — »Æslet« -- havde reddet ham fra Døden.

Et Par Sekunder til, og det vilde have været for sent!

Hesten vidste bedre Besked.

Den vidste, at Døden blev ved at følge i Hælene paa dem, og den løb for Livet henad Follosletten, den laa næsten flad henad Jorden.

En Væddeløbshest kunde ikke have jaget vildere afsted. Men den løb ogsaa omkap med Tilintetgørelsen.

Og Menneskene blev ved at sove og drømme.

De jog forbi den ene Gaard efter den anden. Hver Gang, de havde passeret en Gaard, forsvandt den i Gabet paa den alt opslugende Afgrund, der blev større og større. Det store Mørke søgte at indhente dem.

»Nej Jorden var saamæn tryg og paalidelig nok!«

»Hvorfra skulde dog Ulykken komme?«

De underjordiske Drøn rullede under dem, og Rædselskrig fyldte Natten bag dem.

Børnestemmer raabte:

»Fa'r, Mo'r, hvor er du?«

Andre Stemmer skreg:

»Herren kommer! Herren kommer!«

»Red jer! Red jer!» raabte Doktoren efter hvert, som han kom frem. »Jorden skrider! Jorden skrider!«

De færreste hørte Raabet.

»Den Dag skal komme over eder som en Tyv om Natten«, mumlede Gunnar, der halvdød af Skræk klamrede sig fast med begge Hænder til Sædet.

Halvsyngende, mekanisk ramsede han op en udenad lært Lektie:

»Og der skal ske Tegn i Sol og Maane og Stjerner, og paa Jorden skulle Folkeslagene ængstes i Fortvivlelse, naar Havet og Bølgerne bruse, naar Menneskene forsmægte af Frygt og de Tings Forventelse, som skulle komme over Jorderige; thi Himmelens Kræfter skulle røres. De raabte

til Højene: skjul os! Og til Bjergene: hvorhen skulle vi dog fly for dit Ansigt?«

»Hold Mund!« raabte Doktoren.

Han var ved at blive gal. Vejret gik fra ham under denne vanvittige Kørsel.

Først da de var komne over Follosletten, sagtnede »Blakken« sit Løb.

Der var ikke mere nogen Fare, og Hesten sank hivende sammen.

Hele Jordemassen var gleden ud gennem den snevre Follodal, gleden ud over Elven til Fjeldrækken paa den anden Side, rivende med sig alt og begravende alt.

Da Jordemassen stødte mod Fjeldene, væltede den tilbage igen mod den anden Side af Dalen, og Dalen var forvandlet til et Kaos.

Gaarde, Træer, Marker, Mennesker var forsvundet.

Gunnar havde havt Ret.

Jorden havde om Efteraaret suget Regnmængden til sig som en Svamp.

Men hvad Gunnar ikke vidste, det var, at Underlaget under hele Follodalen var Kvikler, der i Maaneder holdt paa Vand.

Da det knastørre Overlag imidlertid revnede og ikke mere holdt paa Kvikleren, begyndte denne at glide.

Hele Follodalen var bleven undermineret af Sumpgas.

Mellem tolv og ét Nat omkom 111 Mennesker, og omtrent 10—11,000 Maal Land var lagt øde og af Elven skyllet ud i Fjorden.

Kun faa blev reddede, og dette skete paa den vidunderligste og ubegribeligste Maade.

De, der troede, det var Dommedag, gjorde intetsomhelst Forsøg paa at redde Livet, de lod Døden tage sig.

Først Dagen efter kunde man overse hele Ødelæggelsens Vederstyggelighed.

Hist og her stak en Haand eller Fod, eller en Husgavl frem op af Lerældet, og Rovfuglene kredsede i Massevis med hæse Skrig over den ødelagte Dal.*)

Hesten var hivende sunken sammen.

Gunnar var løben hjem efter Hjælp, og der fandt hans Hustru ham liggende bevidstløs midt paa Vejen ved Siden af Hesten.

Han havde slynget Armen om Hestens Hals, som om han havde villet takke den for Livet.

---

*) Et helt Sogn i Nordre Trondhjems Amt i Norge. Ulykken skete 1893. Sagnet om Ulykken saavel som Hestens Løb er Kendsgerninger.

»DEN STAKKELS MARKIS«.

En munter Kriminalnovelle af PALLE ROSENKRANTZ.
Med Illustrationer af HANS NICOLAJ HANSEN.

Skraas over for Victoria Stationen op imod det allerfineste Kvarter i Londons Westend, Grosvenor Square Kvarteret ligger et højt rødt Hus, Mansion kaldes den Type og Pall Mall Mansion hedder dette Hus. Indgangsdøren er høj og hvælvet med pragtfulde italienske Træskærerarbejder, Gulvet i Forhallen er Mosaik i Marmor og Trapperne hvidt Marmor med tyrkiske Løbere og svære Mahognigelændere.

Paa første Sal prangede for et Par Aar siden en smukt ciseleret Navnplade i mat Bronce med Indskriften Luigi Maria Alonso Marquese di Primuli di Casa Castella.

Dørpladen pranger ikke mere, den opbevares hos Portneren, der kunde fortælle en Historie om Markisen af Primuli Casa Castella, som egentlig ikke er kedelig — hvis han blot kendte den. Her er den, fortalt af en, der kender den.

* * *

Det var en Vinteraften et Par Aar tilbage i Tiden, det ringede paa Døren til første Sal i Pall Mall Mansion, hvor Markisen af Primuli boede. Markisen var alene hjemme, han beboede en Ungkarlelejlighed paa fem Væ-

relser og havde af Tyende kun en Tjener, der tilfældigvis var sendt i Byen i et husligt Ærinde. Rengøringen af Lejligheden besørgede Portnerens Kone for en meget høj ugentlig Betaling, og Markisen spiste altid ude.

Altsaa Markisen af Primuli lukkede selv op. Den Mand, der havde ringet, var en middelhøj, graahaaret Mand, tarvelig men net klædt, ærværdig af Udseende, stilfærdig og ydmyg af Væsen. Markisen kendte han vel, han var ligesom Markisen af Fødsel Italiener og hed Gritti.

Af Næringsvej var han Juveler og boede i Burlingham Arkaden, hvor adskillige Juvelerer bor.

Han bukkede dybt for Markisen, og denne bad ham venligt træde indenfor.

Markisen forstod sig paa Juveler, han havde selv kønne og kostbare Ringe og Brystnaale, og hans Hjertes Udkaarne for Tiden, en ung Kunstnerinde fra Drury Lane Theatret, var heller ikke uden Sands for ædle Stene.

Nogle af disse Stene købtes hos Signor Gritti i Burlingham Arkaden og betaltes efter Lejlighed. Lejlighed var ærlig talt en vellykket Poker Aften i St. James Klub, som Markisen tilhørte. Markisen havde det fælles med Himlens Fugle, at han ikke saaede og ikke sankede i Lade, derimod spillede han ypperlig Bridge og heldigt Poker.

Og han spillede højt.

Aftenen forud havde han vundet 30,000 Pund Sterling og det var mange Penge. Han havde vundet dem fra den ældste Søn af Hertugen af Chesterfield og de var saa gode som en Gevinst i et Statslotteri, bedre endnu, for Markisen havde i sin Brystlomme en Check paa det hele Beløb betalbar i Bank of England.

Det generede derfor ikke Markisen, at Signor Gritti besøgte ham. Signor Gritti havde det beskedne Beløb af

500 £ tilgode, det skulde han have og Miss Evelyn Fairy af Drury Lane skulde have et prægtigt Rubinsmykke.

Alt for Hertugen af Chesterfields Penge.

»Kom indenfor,« sagde Markisen venligt og Juveleren kom ind.

»Tag Plads,« fortsatte han, da de stod i det rummelige tyrkisk møblerede Herreværelse, og Signor Gritti tog Plads i en bred Lænestol betrukken med Kamelhaars Stof.

»Kære Gritti,« sagde Markisen. De kommer for at faa Deres Penge — ikke sandt. De har Hastværk og det er der egentlig ingen Grund til. De Par hundrede Pund jeg skylder Dem skal De faa endnu i Morgen. Jeg har Penge i Banken.«

Markisen smilede: »Som De maaske ved?«

Juveleren saa meget højtidelig og alvorlig ud. Han bøjede Hovedet langsomt og ærbødigt to tre Gange. Saa rettede han pludselig Blikket stift paa Markisen og sagde:

»Jeg ved mere end det. Jeg ved at Markis Luigi di Primuli di Casa Castella i sin Tid var Bersagliereløjtnant i Napoli, at han blev afskediget, fordi han, der den Gang var mindre heldig om end lige saa ivrig i Spil som nu, maatte søge Udveje paa den anden Side af Straffelovens Grænse for at betale sin Spillegæld. Jeg ved en Del om nogle overordentlig tvivlsomme Transaktioner, foretagne af den den Gang yngre Markis Luigi, og jeg ved sluttelig, at det italienske Gesandtskab fik højere Ordre til at tolerere denne samme Markis, fordi man meget rigtigt ræsonnerede paa Monte Cavallo, at saalænge det engelske Selskab vilde fournere Markisen med Livets Nødvendighedsartikler, slap den italienske Stat for at forsørge ham, selv om dette kunde ske noget billigere paa almindelig Fangekost.

At det vilde komme dertil, hvis man spærrede Markisen Vejen, derom nærede man ingen Tvivl paa Monte Cavallo.

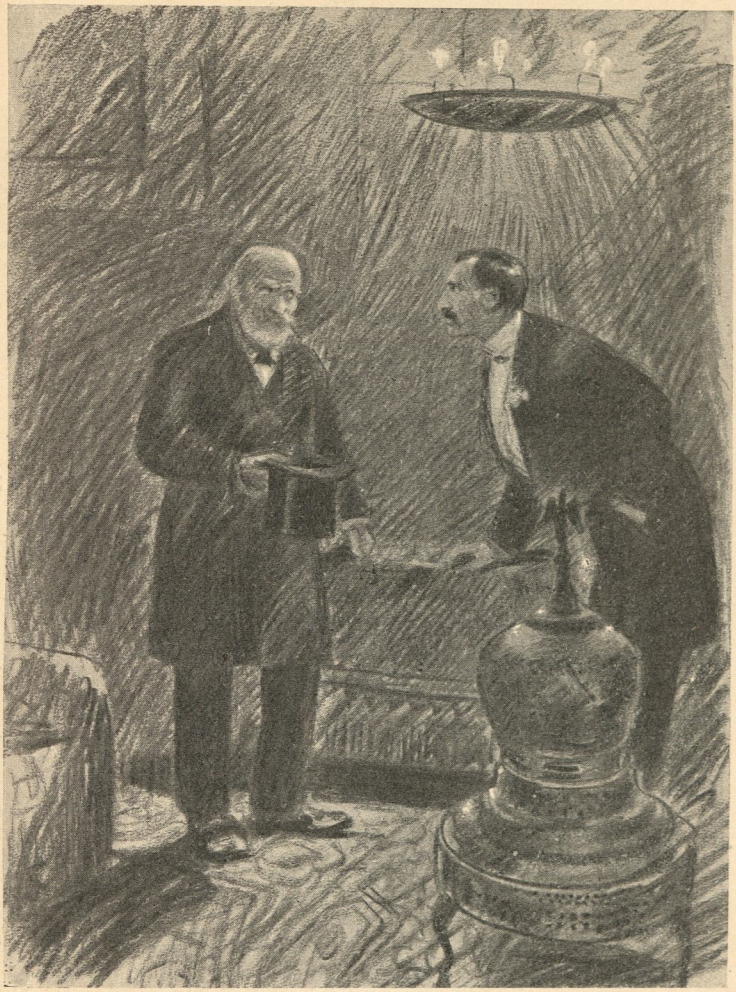

Som De ser Hr. Markis jeg er vel underrettet.«

Markisen havde under denne lange Tale rejst sig og gik nervøst op og ned over det tykke Smyrnatæppe. Da Juveleren tav standsede han brat lige foran ham og sagde hæst:

»Er det Pengeafpresning. — Vil De købslaa om Deres Taushed. Godt Slyngel jeg betaler et mindre Beløb for denne ene Gang — næste Gang er det Politiet. Forstaar De.«

Signor Gritti rystede paa Hovedet.

»De tager fejl Hr. Markis. Jeg kommer til Dem i et meget vigtigt Anliggende, og naar jeg har dvælet ved Deres Forhistorie som jo ikke er meget interessant, saa er det fordi jeg mener, at De skal vide, at jeg kender Dem og derfor forstaar at vurdere Deres almindelige Situation. De er Markis af Primuli, her betyder det lidt, hjemme slet intet. Markiser af Deres Kaliber findes i Snesevis i la bella Italia. De er en heldig Kortspiller, en rodløs Eventyrer, en Mand, der slet ikke tæller med. Men De ejer i dette Øjeblik 30,000 Pund Sterling det er over en halv Million Francs, og De har vundet den i Spil.

De vil maaske behage at vente Hr. Markis. — Jeg har Ordet.«

Markisen standsede, han vilde have afbrudt Signor Gritti, men den lille graa Italiener havde rejst sig — han ligefrem straalede af Overlegenhed og Energi — af befalende Myndighed.

»Hr. Markis sagde han. De kan faa Lov til at beholde 5000 £, det er en rimelig Sum, mere end rimelig til den jammerlige Brug, De agter at gøre af den. Resten er De saa god at overgive til mig, forstaar De ikke til mig personlig, men til et patriotisk Øjemed, der er højt og hel-

ligt for enhver Italiener, der kender det, et Formaal som De ikke er værdig til at lære at kende.«

Markisen blev gal af Raseri.

»Elendige Tyveknægt,« hvæsede han. »Endnu i Aften skal det dygtige engelske Politi faa Lejlighed til at beskæfsig med Dem. — Der er Døren. Herut.«

Juveleren blev staaende og stirrede fast og bydende paa Markisen.

»De vil komme til at fortryde dette her, Hr. Markis,« sagde han meget roligt. »Og derfor skal De have Tid til at betænke Dem. Jeg ønsker ikke at indvi Dem i vore Hemmeligheder, men De kan ikke have ligget i Garnison i Napoli i 4 Aar uden at have hørt om Philippo Gorgi — vel?«

Markisen blegnede.

Juveleren fortsatte: »Godt, jeg er Philippo Gorgis engelske Repræsentant, Repræsentant for et Selskab, der er stærkere end vor Regering. De gør som jeg byder, eller De tager Følgerne.«

Markisen havde atter samlet sig. »Dette er Vanvid. Jeg er ikke saa stor en Idiot, at jeg lader mig skræmme af Ammestuehistorier. Jeg ønsker ikke Skandale og Sladder, men jeg kan heller ikke sige jeg har Lyst til at tilkøbe mig en Taushed, som kunde blive ret kostbar i det lange Løb. De kan gaa Signor Gritti. Deres Regning skal blive betalt i Morgen, og dermed er jeg færdig med Dem.«

Signor Gritti kneb Øjnene sammen og smilede saa under den tynde hvide Knebelsbart.

»Som De vil, Hr. Markis — men jeg er ikke færdig med Dem.«

Derpaa bukkede han og forlod hurtigt Markisens østerlandske Herreværelse.

* * *

Markisen af Primuli var meget irriteret. Den fordømte Fortid forfulgte ham. Naa det maatte jo komme en Gang. Han forstod godt at det officielle Italien i London kun taalte ham, men det engelske Selskab, særlig Damerne satte stor Pris paa ham. Og skulde der saa komme noget op — der kunde komme noget op, der vilde kunne gøre Situationen uholdbar for ham i London, saa var han nu Ejer af 30,000 £ og med dem kunde han leve videre i Paris. Det gode Selskab var det samme over den ganske Jord, og Jorden var stor. Mest undrede det ham at Juveleren kendte hans Hemmelighed. Men som Italiener undrede han sig ikke over Cammorraens Alvidenhed. Markisen slog sig til Ro med disse filosofiske Betragtninger og tilbragte en behagelig Aften sammen med Miss Evelyn Fairy, der var meget elskværdig og henrykt ved Udsigten til de allerede lovede Rubiner.

Det var meget sent, da Portneren i Pall Mall Mansion lukkede Markisen ind og Markisen var saa træt og søvnig, at han ikke lagde Mærke til Portnerens underlige Lader. Han gik hurtigt op ad Trappen studsede lidt ved at se, at der var Lys i Entréen hos ham selv, satte Nøglen i Døren og traadte ind.

Allerede i Forstuen blev han modtaget af to civilklædte Herrer, der i en høflig Tone meddelte ham, at de var ansatte i Scotland Yard og fremviste en Ordre til at anholde Markis Luigi di Primuli di Casa Castella, hvor de maatte antræffe ham ogsaa i hans eget Hus.

De gjorde ham ligesaa høfligt opmærksom paa, at alt, hvad han nu sagde, vilde kunne anvendes imod ham.

Markisen tumlede tilbage og forstod intet. Han protesterede heftigt og forlangte at vide, med hvilken Ret man havde trængt sig ind i hans Bolig og arresterede ham.

Den ældste af de to Herrer fra Scotland Yard med-

delte ham derefter i samme høflige Tone, at han blev anholdt som sigtet for at have tilvendt sig en Grevinden af Essex tilhørende meget kostbar Diamant, der var bleven stjaalet samme Dag, Lykken havde tilsmilet Markisen i Klubben.

Markisen studsede — han kendte godt den Historie, der stod i alle Aftenbladene — men at man sigtede ham for Tyveriet. — Hævn!

»Hr. Markis,« sagde Politimanden, »det vil blive svært for Dem at nægte, Anmeldelsen hidrører fra Juveleren Signor Gritti i Burlingham Arkaden, til hvem De i Gaar Aftes har tilbudt den til Salg for 10,000 £.

»Gritti, den Slyngel,« hvæsede Markisen. — »Har han . . . .?»

Politimanden smilede.

»Jeg tillader mig her at bemærke Hr. Markis, at hvad De sagde vilde blive anvendt imod Dem. De bør være forsigtig — dette Udbrud vil blive benyttet imod Dem.« —

»Og nu Hr. Markis — afsted.«

Kort efter rullede en firhjulet Droske afsted med Markisen af Primuli til Scotland Yard.

Og Portneren i Pall Mall Masion smækkede den høje Dør i efter ham. — Han rystede paa Hovedet — han havde altid anet, at det vilde ende galt med den udenlandske Eventyrer.

* * *

Ugerne gik og det saa meget galt ud for den stakkels Markis af Primuli. Alle Londons Blade beskæftigede sig med ham fra hans Vugge. Hver Dag kom nye Enkeltheder frem, og de engelske »øverste Titusinde« kedede sig over i 2 Aar at have taalt en saadan Person indenfor deres

Døre. I den italienske Legation trak man paa Skulderen. Man havde nok haft sine Anelser, men paa den anden Side Navnet er godt, Familie ypperlig, og man havde ikke villet skade den unge Mand i et fremmed Land. Man skulde efter disse sørgelige Erfaringer tage sig bedre i Agt en anden Gang. Selv om man i Sandhedens Interesse maatte hævde, at Bladenes Meddelelser om Markisen var stærkt overdrevne, en ren Roccambole var han ikke, saa var det paa den anden Side ørkesløst at dementere, meget var sandt af det, der berettedes om Fortiden og alt talte jo for at Markisen havde stjaalet Lady Essex Diamant.

Markisen havde om Eftermiddagen været Gæst hos Ladyen, der var en født italiensk Komtesse, og hun havde spillet for ham, de var begge meget musikalske som alle Italienere. — Medens hun spillede havde hun lagt det Armbaand hvori Diamanten var indfattet fra sig paa Flyglet. Der laa det — troede hun, da Markisen gik. Faa Minutter efter at han havde forladt Værelset blev Mylady kaldt ud af Stuen og Tjeneren forklarede, at Markisen var vendt tilbage for, som han sagde, at hente noget han havde glemt.

Han var et Øjeblik alene i Stuen, og da han var gaaet var Armbaandet med den kostbare Diamant borte.

Alt dette var bevist ved Vidner, Markisen nægtede haardnakket, men til ingen Nytte. Han paastod, at han ikke var vendt tilbage til Lady Essex Salon, men var taget direkte hen til Klubben. Det var frækt, for Tjeneren og Portneren havde set ham komme tilbage, Tjeneren endogsaa talt med ham.

Der var ingen Tvivl om, at han var Tyven. Derimod vidste Bladene ikke noget om hans store Gevinst i Klubben. Den unge Hertug ønskede ikke at blive sat i Forbindelse med en Tyv og han var rig nok til at holde den Historie helt skjult.

Kun han selv og en Ven havde været tilstede — og Miss Evelyn Fairy, der ogsaa kendte den tav bomstille. Hun var smigret ved den Opsigt, Historien vakte, hun nød de talrige Interviews, fik et nyt straalende Engagement og trøstede sig tilsyneladende hurtig over Tabet af sin Markis. Hun bestilte ogsaa en pragtfuld Række Toiletter til Brug i Retssalen. Hun maatte selvfølgelig møde som et Hovedvidne i den sensationelle Retssag.

Om alt dette vidste den stakkels Markis meget lidt. Han sad i sin Celle i Undersøgelsesfængslet og grublede.

Han grublede sig gal over dette — og hans Grublen førte ham stadig tilbage til det ene Navn Gritti. Det var Gritti. Anmeldelsen kom fra Gritti. Gritti havde truet ham og holdt sit Løfte.

Men hvorledes kunde dette hænge sammen.

Den stakkels Markis havde ikke stjaalet Lady Essex Armbaand — aldrig tænkt derpaa og dog var der 3 Vidner mod ham. Gritti var det tredie.

Han var fældet paa Forhaand.

Det var til at blive gal over. Checken paa de 30,000 £ havde han gemt i et sikkert Gemme i sit Hjem. Han havde ikke talt om Sagen i Forhørerne. Hvad skulde det hjælpe. Han havde lovet Hertugen at tie med Sagen og da Pengene først var vundne efter det Tidspunkt, da Tyveriet skulde være begaaet, kunde dette Faktum jo ikke hjælpe ham. Tvertimod han risikerede Politiet lagde Beslag paa Pengene.

Markisen havde været i Knibe før — endda alvorligt i Knibe, og han var for forsigtig til at give sig helt blot. De kunde dog ikke dømme ham uskyldig. Og saa, naar han blev fri, saa bort fra det forbandede Land til et andet. Pengene havde han jo, og hvorledes hans Stilling vilde være i det engelske Selskab, efter at han i Uger havde

været Genstand for Sensationspressens Opmærksomhed, det vidste han alt for vel, selv uden at behøve at tænke paa den fordømte Grittis Trudsler.

Gritti var Medlem af en Bande, en fordømt stærk og indflydelsesrig italiensk Bande, det var haabløst at tage Kampen op med ham — naar blot Markisen kunde slippe ud, saa . . . .

Det var til at blive gal over. —

Markisen af Primuli fik beskikket en Defensor, en ung lovende Jurist, der var meget høflig men absolut uforstaaende overfor Markisens Historie om Gritti og Cammorra'en. Den Slags fantastiske Historier var ikke moderne, forsikrede Advokaten. Han havde selv udkastet en Forsvarsplan, som han syntes var udmærket, og han blev meget fornærmet, da Markisen fandt den slet. Han oplyste sin Klient om, at Dommen i hver Fald vilde komme til at lyde paa fem Aars haardt Arbejde og at al Interesse i Forsvaret knyttede sig til det formelle — hvad der kunde være Markisen ligegyldigt, men var meget vigtigt for Advokaten.

Kort sagt Markis Luigi di Primuli di Casa Castella spekulerede stærkt paa Selvmord, og kun Tanken om de 30,000 £ holdt ham tilbage fra Lethes mørke Strande.

Saaledes gik Ugerne i den ensomme Varetægtsarrest.

To Dage før det store offentlige Retsmøde fik Markisen en Billet, der laa paa hans Bord efterat Slutteren havde fjernet hans Aftensmaaltid. Hvordan den var kommen, vidste han ikke. Det var en lille snavset Strimmel Papir, beskrevet med et Par Linier paa Italiensk. Der stod:

> »Du har vel nu indset, at det ikke nytter at stampe mod Brodden. Prisen er den samme. Tal med den, der kommer i Morgen.«

Markisen spekulerede den hele Nat over Seddelen og besluttede sig til at overgive den til Slutteren straks næste Morgen. Denne alvorlige Herre betragtede den et Øjeblik meget opmærksomt og rev den saa i Stykker lige for Øjnene af den fortvivlede Markis med et mere velment end høfligt »Nonsens«.

Markisen rasede og fik en alvorlig Reprimande, klagede til Overopsynet og fik endnu en alvorligere Reprimande.

Han var Fange i et fremmed Land, og for at han ikke skulde tage fejl af sin Stilling gav Overopsynet ham »Daily Mail« at læse, hvori hele hans Historie stod i alt andet end skaansomme og velvillige Udtryk.

Tal med den, der kommer i Morgen — altsaa i Dag! Hvem kunde det være?

* * *

Dagen gik langsomt for Markisen, først henpaa Eftermiddagen kom det ventede Besøg.

Det var Miss Evelyn Fairy.

Markisen studsede, Damen var klædt i Halvsorg tilpas sørgmodig og værdig. Hun lod til at have gode Forbindelser i Fængselsverdenen, for hun fik Tilladelse til at tale uforstyrret i Enrum med den stakkels Markis. Han var fattet paa det værste, men dog ikke paa det, han fik at vide.

Markisen stod op, medens Damen sad paa Cellens eneste Stol. Hun talte dæmpet, som om hun havde en tynget Samvittighed, og det var egentlig ikke med Urette.

»Luigi,« sagde hun — »du maa ikke fordømme mig. For at frelse dig, er jeg kommen herhen, du har mægtige Fjender, og hvis du ikke i Tide bøjer dig, kan intet frelse

dig. Du bliver dømt til mange Aars Tugthus forstaar du — i mange Aar skal jeg ikke se dig, og naar du kommer ud, er vi begge gamle og grimme, hvis vi ikke er døde.«

Damen førte et lille kniplingsbesat Lommetørklæde til sine Øjne.

Markisen bed vemodigt sit Overskæg, han vilde gerne være deltagende, men han syntes alligevel, han var den, der trængte mest til Deltagelse.

»Jeg er uskyldig,« sagde han stille.

»Vist er du, vist er du, men der er to Vidner, der har set dig komme tilbage til Lady Essex Salon. Hvad vilde du ogsaa hos den Sidse, du havde jo mig. Og saa er der den forfærdelige Gritti. Han vil ødelægge dig. Bare jeg aldrig havde fortalt ham, at du havde vundet de mange Penge fra det Fæ Chesterfield.«

»Naa saa det er dig, der har fortalt ham det,« sagde Markisen.

»Ja,« sagde hun — »men det mente jeg ikke noget ondt med. Jeg vilde saa gerne have et Par Perler, du ved nok dem vi saa paa en Gang. Og saa mente jeg — men det skulde jeg vist ikke have gjort.«

»Nej,« sagde Markisen, »det skulde du ikke have gjort.«

»Hvad vil du nu?« spurgte Damen lidt usikkert.

»Vente,« sagde Markisen. »Skulde det ske at de dømmer mig tager jeg min Straf som den Himlens Tilskikkelse den er. Jeg har maaske fortjent en Tugtelse for tidligere Synder.«

Markisen var bleven from i Fængslet.

»Men,« sagde han, »bagefter saa kommer Livet. Jeg har mine Penge sikkert gemt. Og saa kommer min Tur.«

Miss Fairy rystede paa Hovedet: »Dine Penge tager

de fra dig som Erstatning for Diamanten. Det har du ikke tænkt paa.«

Markisen blegnede — det havde han glemt.

»Evelyn,« sagde han. »Elsker du mig.«

Det gjorde Evelyn og søgte at bevise det saa godt, hun kunde efter Lejligheden.

»Vil du bevare Pengene for mig. — Det er en Check, der er skjult. — Det skal du faa at vide siden. Den kan hæves af enhver, den lyder paa Ihændehaveren. Du maa altsaa . . . . .«

Medens Markisen talte blev hans Stemme usikker. Miss Evelyn Fairy elskede ham aldeles afgjort, i det mindste sagde hun det. Men kunde han betro hende hele sin Formue, medens han sad og kukkulurede i Fængslet?

Han tav kort.

Evelyn gættede hans Tanker.

»Du stoler ikke paa mig, kære Luigi — og desværre du har Ret. Du maa ikke blive vred, men du har en Gang vist mig dit Gemmested, og Hr. Gritti, som har hypnotiseret mig — lige ud hypnotiseret mig, har faaet mig til at gaa hen i din Lejlighed, din Tjener Jonson har han vist ogsaa hypnotiseret. Kort sagt Gritti har Checken og har vist allerede hævet Pengene.«

Blodet skød op i Markisens Kinder. Han svor en forfærdelig neapolitansk Ed. Saa lige med et slog det ned i ham. Der var Frelsen. Nu vilde han tale, Hertugen af Chesterfield maatte indrømme, at han havde tabt det hævede Beløb til Markisen og givet ham Checken. Hovedvidnet Gritti var saa fældet og Markisen var frelst!

»Evelyn,« sagde han. »Du har syndet haardt imod mig, men uden at vide det har du frelst mig. Jeg tilgiver dig. Nu skal Hertugen af Chesterfield tale.«

Evelyn saa op.

»Hertugen af Chesterfield er for to Dage siden rejst til Sydafrika paa sin Yacht, og Kaptajn Jones med ham.«

De to var de eneste der kendte Spillehistorien.

Markisen græd — det var for meget. Naar Hertugen var bortrejst, var hans Appel til ham frugtesløst, han vilde blive dømt, ingen vilde tro ham. Han var fortabt og hans Penge tabte. Gritti kunde fjerne sig med dem, naar det skulde være. Sort, ravnsort altsammen!

Miss Evelyn Fairy havde et godt Hjerte. Hun lagde sin Arm om Markisens Hals og talte Trøstens Ord til ham:

»Stakkels lille Markis,« sagde hun. »Der er kun et, der kan hjælpe dig. Du maa gøre, som den forfærdelige Mand vil. Hvis du nu skriver under paa dette lille Papir faar du 5000 £ af ham og saa vil han frelse dig i Morgen. Hvad han lover, det holder han.«

Ak ja det havde Markisen kun altfor sikkert faaet at mærke. Han læste det lille Stykke Papir Miss Evelyn rakte ham.

Der stod:

> For udviste Tjenester erklærer undertegnede Markis Luigi di Primuli di Casa Castella at have overdraget Signor Gritti en Check stor 30,000 £. betalbar ved Englands Bank.

Datoen var fire Dage forud for Dagen.

Markisen stirrede paa Papiret, han forstod ikke et Ord af det hele.

Saa lød Evelyns blide Stemme i hans Øren.

»Skriv under saa har jeg en Check paa 5000 £ til dig. Og naar du bliver fri i Morgen kan du hævne dig paa Gritti og faa din Ret. Derfor kære Luigi alene derfor har jeg hjulpet denne forfærdelige Mand.«

Markisen saa hjælpeløs paa den skønne unge Dame.

— Han troede hende ikke. Men hun kunde tale sandt. Og det var den eneste Udvej. Gritti holdt sit Ord. Blev han fri og stod med 5000 £ kontant maatte han kunne kæmpe sig til sin Ret.

Det nyttede ikke at stampe mod Brodden, nu medens han sad som Fange mellem fire nøgne Mure. Det er saa forfærdeligt at sidde som Fange forladt af alle.

Han skrev under, Miss Evelyn listede Checken til ham og de skiltes. Hun smilede saa kønt til ham. —

Han forstod hende ikke. Han stolede ikke heller paa hende.

Men nu havde han 5000 £ og Grittis Løfte.

Saa komme hvad der komme maatte — først Friheden!

* * *

Sagen mod Markis Luigi di Primuli di Casa Castella fik et mærkeligt Forløb. Retssalen var fuld til Trængsel, og Miss Evelyn Fairys Koustume vakt berettiget Opsigt. Markisen havde ogsaa en smuk Sukces paa sit sydlandske Ydre og sin interessante Bleghed.

Men Dagen blev Juveler Grittis.

Denne fortræffelige Italiener fremstillede i Retten en ung Landsmand, som han havde grebet Aftenen forud under et forsøgt Indbrud i Burlingham Arkaden i Juvelerens Butik. Denne unge Mand lignede paa et Haar Markisen af Primuli — som en Tvillingebroder. Hele Retssalen studsede.

Dette var uhørt, uset siden Affæren Adolf Bech og den ulykkelige Nordmands Dobbeltgænger var ikke sit Offer saa slaaende lig som Carlo Monti — det hed Indbrudstyven — var Markisen af Primuli.

Historien var kort fortalt. Monti havde benyttet sig

af sin Lighed med Primuli, skaffet sig Adgang til Lady Essex Hus, udspejdet Lejligheden og været der i rette Øjeblik.

Men det der let var vundet, var atter let tabt, nogle Landsmænd havde fralokket ham Frugten af Tyveriet og han maatte stjæle igen. Han forsøgte saa Indbrud hos Gritti, hvis Lokale, han kendte, og blev der nappet.

Der var kun en Mand i Retssalen, der ikke troede paa den Historie, det var den stakkels Markis — jo ogsaa maaske D'Hrr. Gritti og Monti. —

Men Markisen vogtede sig for at sige noget. Og derfor fik han en eklatant Undskyldning og blev pure frifunden.

Det var lige ved, at han havde faaet et Hurra. Men saa huskede man paa hans plettede Fortid og desuden er det ikke passende at raabe Hurra paa et saa ærværdigt Sted som en Retssal.

Monti, hvis Fortid heller ikke var extra fin, fik 6 Aar haardt Arbejde.

* * *

Nu var Markisen fri. Men ak — hans Stilling i London var ubehjælpelig ødelagt. Ingen vilde kendes ved ham. Ministeren nægtede sig hjemme for ham og i Klubben havde Tjeneren Ordre til at meddele ham, at han ikke længere var Medlem. Miss Evelyn søgte at trøste ham, men der var jo kun *en* Side af hans Tilværelse. — Udgiftssiden!

Saa besluttede den stakkels Markis at skride til Hævn. Gritti skulde fældes!

Markisen sad alene i sit Ungkarlehjem i Pall Mall Mansion, hvor han samme Dag havde modtaget en Op-

sigelse fra Værten, da det ringede paa Døren. Han maatte selv lukke op. Hans Tjener havde ikke afventet hans Tilbagekomst, men var forsvunden med det bedste af hans Sølvtøj og noget værdifuldt Nips.

Altsaa Markisen lukkede selv op.

Det var Signor Gritti — høflig og alvorlig som altid.

Markisen betvang sin Lyst til at kvæle ham og viste ham stille ind i Herreværelset.

Gritti var rolig og sikker.

Markisen derimod var meget ubehersket og sagde en hel Del, der kun vanskelig lader sig gengive paa et dannet Sprog.

Da han var færdig og udmattet holdt inde bemærkede Gritti køligt:

»Og hvad vil De nu, Hr. Markis?«

»Anklage dig Slyngel, fortælle det hele, kalde Hertugen af Chesterfield og Evelyn til Vidne og . . . .«

Gritti rakte Haanden advarende i Vejret.

»Forinden De gaar videre Hr. Markis saa lad mig sige Dem, at det vilde være det dummeste De kunde gøre. I saa Fald vil jeg indrømme, at jeg for en Betaling af 30000 £ har indvilget i at skaffe Dem en Substitut til at aftjene Deres Fængselsstraf. Jeg har i denne Henseende et værdifuldt Dokument fra Dem, hvori der stod noget om udvist Tjeneste. Miss Evelyn er en charmant ung Dame, men hendes Forhold til Dem gør hende uskikket til at være Vidne. Deres Penge er indbetalt hvor de skal være, og jeg har saa gode Forbindelser, at jeg med Lethed slipper ud af denne ringe Klemme. Det har De vist allerede faaet Beviser for derigennem, at jeg saa smukt vedligeholdt Forbindelse med Dem, medens De sad i Fængsel.

Den eneste, der bliver hængende er De, min gode

Markis, og en Komedie som den, vi spillede i Retten forleden lader sig ikke gentage.

Nu De!«

Markisens første Indskydelse var at myrde Signor Gritti. Det gjorde han ikke.

Han sank ned paa Ottoman en badet i Sved.

Gritti rejste sig.

»Kære Hr. Markis,« sagde han, »her er ikke noget at gøre for Dem i London. De har 5000 £ og, om De ønsker det, Miss Evelyn. Rejs til New York eller Paris. Ogsaa der spiller man Bridge og Poker. De kan have Held med Dem en anden Gang. De har præsteret hos os, hvad vi har takseret Dem til. Vi skulde bruge Pengene. For Fremtiden har De Fred. De skulde lytte til et godt Raad. Vi er tilbøjelige til at hjælpe Dem i Fremtiden. De har erfaret, at vi har visse Magtmidler.

En Anbefaling fra os til Paris vil lette Deres Entré i denne skønne og letsindige By.«

Markisen bøjede sig atter og fandt sig i det uundgaaelige.

Gritti smilede og rejste sig for at gaa.

»Men Tyveriet?« spurgte Markisen. — »Hvem stjal Diamanten?«

Gritti smilede atter.

»Da det jo ikke var Dem, Hr. Markis, maa det vel have været vor Ven Carlo Monti. Vi har en særlig Afdeling for den Virksomhed, og Hr. Monti har gjort sig fortjent til nogle Aars Fængsel. Vi lader her den engelske Retfærdighed arbejde for os. Som De ser, Hr. Markis, vi er mægtige Folk. Vær De glad over, at De for Fremtiden kun har Krav paa vor Erkendtlighed. Desuden ved De, at Lady Essex er født Italienerinde. Det er slet ikke sikkert, at hendes Diamant er stjaalen. Hun kunde have

haft Grunde til at skænke os den. Ligesom De f. Ex. blot med mindre Larm, fordi Lady Essax er klogere end De. Rejs til Paris, vi skal introducere Dem pænt og skulde Miss Evelyn ønske at forlade os, i hvis Tjeneste hun staar, saa skal der ikke være noget til Hinder fra vor Side. Hun er en ringe Underordnet. Skulde hun foretrække at blive i sit Fødeland, er der forresten ikke Mangel paa lige saa skønne og lige saa trofaste unge Damer i Paris.«

Hermed gik Signor Gritti.

Men Markisen forlod kort efter London — alene.

Han skal senere være kommen godt efter det i Paris. Men han er bleven noget tavs den stakkels Markis, og han er forsigtig overfor de Damer han beærer med sin Tillid. Miss Evelyn Fairy har han glemt,

Signor Gritti derimod glemmer han aldrig.

FRIERIET. Efter en Tegning af J. Exner.
(Originalen tilhører Professorinde Bøgh).

DRONNING CAROLINE MATHILDE. 1771.

Efter Originalmaleri af Jens Juel paa Hvedholm.

DRONNING CAROLINE MATHILDE I CELLE.

Af LOUIS BOBÉ.

De gamle nordtyske Byer med deres lave, spidsgavlede Huse og maleriske Hjørnekarnapper skal, som en tysk Lyriker har sagt, helst ses i Maaneskin. Vi maatte sande hans Ord, da vi, for at gæste Celle, en sildig Efteraarsnat steg ud af Eksprestoget, der løber mellem Frankfurt og Hamborg. Lang var Vejen fra Banegaarden ind til den tyste, sovende By, over den maanebelyste Allerflod, hvis lave Bredder er overgroet af Hyld og Tjørn. Histovre bag svaje, sølvskinnende Popler og Birke, ligger Slottet omgivet af Buskads og Græsplæner, rugende i Drømme, øde og forladt, det Slot, bag hvis Mure Tæppet faldt for Efterspillet i Dronning Caroline Mathildes korte Livsdrama. Saa kommer vi forbi Kirken, halvt indesluttet af smaa Huse, rejst dels efter Trediveaarskrigens, dels efter Syvaarskrigens Ødelæggelser, med fromme Indskrifter, Bibelsteder og Salmevers over Dørene, med stejle Stentrapper, rustne Klokkestrenge og hyggelige, gammeldags Smaaruder. Derinde under Kirkegulvet, Side om Side med Eleonore d'Olbreuse, sover Danmarks Dronning.

Vi ser dem færdes i disse snævre Gader, de sære Skikkelser, der hørte til den eksilerede Dronnings Omgivelser. Den i sin ydre Fremtoning saa stive og fornemme, men varmt følende og rettænkende Overhofmesterinde von Plessen, den højhalsede Dyd i egen Person, der vilde reformere de løse Sæder ved det danske Hof, men som til Løn af Kongen blev sendt i Landflygtighed. Ved et sælsomt Skæbnens Spil havnede hun her i Celle flere Aar før Dronningen, hvis Grav hun trofast vogtede, indtil hun et kvart Aarhundrede efter hendes Død endte sine Dage i den samme, stille By. Dronningens Hofmesterinde i Celle, den sympathetiske Fru von Ompteda med den syge Sjæl. Lykkeridderen Gehejmeraad Krohne, der efter hemmelige Samtaler med Dronningen udsendte et Skrift, i hvilket han spaaede Caroline Mathildes Genophøjelse paa den danske Trone og hendes Sejr over alle Fjender og Bagtalere. Eller den gaadefulde Hertug af Cavallo, der foruden den høje Titel, han havde pyntet sig med, satte Pris paa at gælde for en erfaren Medikus, Kemiker, Botaniker og Poet. Hidlokket af Legenden om Dronningens Skønhed, Uskyldighed og Ulykke slog han sig ned i denne By og kaarede sig selv til hendes Ridder. Hans Fingre kløede efter en Dyst med hver den, der vovede at tale ondt om hende, der for ham var Idealet af alle Kvinder paa Jorden.

Men først og sidst gælder Tanken paa dette Sted dog hende, den store, elskelige Synderinde, der kom til Staden med Fred og uden Tynge, med Lykkens og Magtens knuste Diadem, hende, hvis Smil var som fejre Solskin, Dronningen, der ømt og kærligt favnede den fattigste Pusling i Byen i Tanken om de egne Børn, der var bleven fravristet hende, myg af Sind, barmhjærtig og godgørende mod alle syge, sorgfulde og fattige i den Stad, der endnu bevarer Mindet om hendes gode Gerninger.

Her gaar hendes lidenskabelige Selvbekendelse til Hjærtet, den, der fik de smaa, svage Sjæle i Tiden til at gyse og skælve, at naar en Kvinde »havde Forlibelse eller Sentiments for nogen, maatte man følge saadan Person, om det var til Stejle eller Hjul, ja om det endog var til Helvede selv« Ligesaa, at hun havde prist sine Kammerjomfruers Lykke, »at de kunde gifte sig med hvem de vilde, at hun ogsaa, naar hun en Gang blev Enke, vilde gifte sig med en privat Person, som hun elskede, om hun end skulde forlade Land og Riger«.

Med disse hendes egne, sælsomt betagende Ord i Minde, laant fra det omstændelige Vidneforhør med alle dets frastødende Enkeltheder, vil selv den strængeste Moralist være tilbøjelig til at undskylde hendes Brøde og Vildfarelser . . .

Vor første Vej om Formiddagen fører til Slottet, en imponerende, med Taarne prydet, massiv og tung Bygning i Firkant, halv i sengothisk, halv i Renæssancestil, omgivet af Volde og brede Grave. Indtil 1705 tjente det Hertugerne af Lyneborg til Residens. Dronningens Værelser indtog hele den sydlige Side af Slottet. Det største af disse Rum er et langt Galleri, hvor Caroline Mathildes Hofetat og Gæster samledes. Op til dette stødte Spisestuen, i den modsatte Ende laa Dronningens Dagligstue eller Boudoir, et ottekantet Værelse i Slottets sydvestlige Taarn, oplyst af fire høje Vinduer, der vender ud til Slotsparken med et Blik gennem Træerne ud over Allerfloden. Fra dette Caroline Mathildes Yndlingsværelse fører en Dør ind i hendes Sovegemak, hvor hun døde.

Kastellanen, hvis historiske Begreber er i den syndigste Forvirring, farer gennem de gabende tomme, kedelige Stuer. Alt Bohave er fjærnet, kun et afbleget Fotografi efter et vistnok apokryft Billede af Dronningen, af hvilket der findes en Kopi i Samlingen paa Rosenborg, minder om hende.

Som for at trøste os, forsikrer den brave Fører os, at i det mindste Tapeterne stammer fra Dronningens Tid, men et flygtigt Blik overbeviser os om, at Væggene er beklædt med moderne kinesisk Crétonne med Blomster og Paradisfugle i Mønstret. En af den tyske Kejserinde egenhændig broderet Kakkelovnsskærm bidrager just heller ikke til at sætte os i den rette Stemning. Den kongelig preussiske Slotsforvaltning har ydermere, med fuldstændig Foragt overfor ethvert historisk Syn, i Hertugerne af Brunsvig-Lyneborgs ældgamle Residensslot smykket de tomme Vægge i Galleriet med en endeløs Række af Billeder af sachsiske Kurfyrster.

Større Interesse frembyder Slottets Theater, hvor der i de Aar, Dronningen opholdt sig her, jævnligt gaves Forestillinger for at adsprede hende. Det paa hin Tid saa navnkundige og ansete, af Schrøder ledede Skuespillerselskab opførte her fra Januar 1773 af en Række Skuespil. Caroline Mathildes Overhofmester havde foreslaaet Schrøder at spille Stykker af Holberg, men han vilde ikke forpligte sig dertil. Repertoiret bestod væsentlig af Lystspil; Dramaer var af Hensyn til Dronningen udelukkede. Opførelsen af et Stykke, i hvilket der optraadte flere Børn, gjorde et saa stærkt Indtryk paa hende, at hun pludseligt rejste sig fra sin Plads og til Trods for det barske Vejr vandrede længe omkring i Parken, indtil hun atter kunde berolige sig. Efter at det Schrøderske Selskab havde forladt Celle, gav Dronningens Hofstat Dillettantforestillinger paa Theatret.

I det smukke og seværdige Slotskapel vises Dronningens Stol. I Pulpiturets Rude er med Diamant indridset Bibelsteder og Caroline Mathildes Navn, begge Dele egenhændig, som det paastaas, men det behøver næppe at tilføjes, at disse Skrifttræk lige saa lidt er ægte som det rørende Brev, Dronningen skal have tilskrevet sin Broder paa Døds-

lejet. At man her og alle Vegne i Tyskland fuldt og fast er overbevist om Caroline Mathildes Brødefrihed, og at hun var et Offer for Dronning Juliane Maries Avindsyge, ondsindede og lavpandede Hofmænds Rænker, turde være bekendt.

I Slotskirken udtaler vi Ønsket om at se Dronningens Kiste, som, i Modsætning til Marmor- og Stensarkofagerne, der gemmer Ligene af længst henfarne Herskere af det Celle'ske Hus, er af Mahogni. 1875, Hundredaarsdagen for Caroline Mathildes Død, valfartede største Delen af Celles Indbyggere til Graven, men siden den Tid har den været utilgængelig, da Hertugen af Cumberland gemmer Nøglen til Begravelsen.

Da ogsaa dette Haab er bristet, vandrer vi ud til Französischer Garten, hvor Efteraarsvinden jager med det visne, raslende Løv i Lindealleen. Her staar, omgivet af Graner, Weymuthfyrrer og Taarepile, det Monument, der af det brunsvig-lyneborgske Ridderskab faa Aar efter Dronningens Død er rejst til hendes Minde. Det fremstiller i Hovedgruppen en Kvindeskikkelse, Sandhedens Genius, med dens Attribut Spejlet, baaren af en Sky af Sten, bøjet over den paa Fodstykket anbragte og med Dronningens Billede i Relief prydede Urne, som hun har smykket med en Krans. Til venstre ses en Kvinde af Folket, der med sit Barn i Favnen andægtig betragter Caroline Mathildes Træk, et andet Barn med Ryggen mod Beskueren staar lænet op mod Fodstykket, ligeledes fortabt i Beskuelsen af Billedet.

Udkastet til Monumentet hidrører fra Oeser. Allerede Schack Staffeldt omtaler de »utallige Forbandelser«, som den gode Smag har udøst over dette Monument, der skulde være et symbolsk Udtryk for Byens Tak til Dronningen for hendes Kærlighed til de fattige og de smaa.

Den franske Have, saaledes kaldet efter de forhen i

Le Notres Stil udførte Parkanlæg, var Caroline Mathildes Yndlingsopholdssted. Her tyede hun ud, saasnart Skoven var sprunget ud, her aandede hun op, naar Livet i den lille, trange By blev hende for trist. Her har hun sagtens tit maattet tænke paa de dyrekøbte Glæder ved Struensees Side paa Jagterne i Hørsholms og Folehavens Skove, og de blodige Skygger fra Østerfælled har sagtens ogsaa nu og da foresvævet hendes Blik; til Tider var vel ogsaa Angeren Gæst i hendes Tanker, men næppe længe ad Gangen, ti hun var kun tyve Aar og letlevende. Sikkert har hun endnu i lyse Timer haabet paa en Eftervaar af Kærlighedslykke. Læste hun end gærne i Skriften og søgte flittigt Guds Hus, en angergiven Magdalene kunde hun med sit Temperament aldrig helt blive.

Om Dronning Caroline Mathildes Ophold i Celle er der, særlig i den nyeste Tid, fremdraget forskellige Oplysninger og Meddelelser, hvilke vi her som et Bidrag til hendes Karakteristik skal søge at samle til et Helhedsbillede.

Om Bord paa en engelsk Eskadre havde Dronningen forladt Kronborg 30. Maj (1772) for at tilbringe Sommeren paa det lille i en Skov beliggende Jagtslot Göhrde, indtil det i saa lang Tid ubeboede Slot i Celle var rede til at modtage hende.

Paa en mild og klar Efteraarsdag — 20. Oktober — holdt Dronning Caroline Mathilde sit Indtog i Celle. Uger i Forvejen havde Byens Indvaanere imødeset hendes Komme med Spænding.

Celles anseteste Borgere var blevet enig om at ride Dronningen i Møde, iført »veludsøgte« Uniformer af blaat Manchester. Stadens Kommandant, Prins Ernst af Meklenborg-Strelitz, en Broder til Dronning Charlotte af England, Caroline Mathildes Svigerinde, »begunstigede«, som det

hedder, Borgernes Forehavende. Allerede Kl. 8 om Morgenen samledes det øvrige Borgerskab udenfor Byen ved Schützenhof og drog derfra med Faner og klingende Spil ind i Staden, ordnet efter Lavene, kendelig fra hverandre ved forskelligt farvede Baand i Hattene og Knaphullerne. Paa begge Sider af Vejen fra Raadhuset til Torvet dannede man Espalier og afventede Dronningens Ankomst under Gevær til langt ud paa Eftermiddagen. De fornemmere Borgere red tidligt om Morgenen med to Trompetere i Spidsen ud ad Vejen til Göhrde. Forudilende Kurerer gav Signalet til at Dronningens Ekvipage var i Syne. En af de deputerede Borgere nærmede sig hendes Vogn, overrakte hende et paa Atlask trykt Velkomstdigt, hvilende paa en rigt broderet Pude, og udbad sig Dronningens Samtykke til sammen med de øvrige Borgere at afgive Æressuite for hende til Byen. Dronningens Ekvipage var forspændt med seks Heste fra den kongelige Marstal, i Spidsen red Borgergarden, bag Vognen fulgte den militære Eskorte. Pavker og Trompeter forkyndte ved Stadsporten Dronningens Indtog. Ekvipagen kørte i Skridt gennem Byen, og Caroline Mathilde takkede »med en Ynde, der henrykkede alle«, for den Hyldest man viste hende. Foran Raadhuset stod Celles Magistrat opstillet, paa Slotspladsen paraderede Garnisonen, ved Slotsbroen Garden. Prins Ernst modtog Dronningen og anviste hende Værelserne. Om Aftenen var hele Byen illumineret, rundt omkring saa man Transparenter med Indskrifter, deriblandt følgende:

Dein Horizont, umwölktes Zelle,
Wird durch Mathilden wieder helle.

En bjergsom Skomager havde forfattet dette Impromptu

Ein jeder lasse mich in Ruh',
Ich mache für Mathilden Schuh.

TORVET I CELLE 1763 EFTER STIK AF I. G. KRÜGNER.

A. Slottet. B. Indgangsporten. C. Volden. D. Slotsgraven. E. Landskabets Forsamlingshus. K. Herskabsstaldene og Staldbetjentenes Boliger. L. Slottets Kornloft. M. Ridehuset. O. Nødbrønd. P. Vagthus.

Ud paa Aften kørte Dronningen ud for at tage Illuminationen i Øjesyn og holdt derefter aabent Taffel for Byens Officerer og Honoratiores.

Den hannoveranske Livlæge Johan Georg Zimmermann, bekendt ved sine en Gang meget læste Skrifter: »Om Ensomheden«, »Om Nationalstoltheden« og »Samtaler med Frederik den Store«, hvem han tilsaa under dennes sidste Sygdom, lærte Dronningen at kende kort efter hendes Ankomst til Celle. »Denne fornemme Gæst bliver os saare dyr«, hedder det i hans Optegnelser. Ligesom i Göhrde holdtes der ogsaa her paa Kongen af Hannovers Bekostning, — af den danske Stat fik hun sin Medgift, 40,000 £, tilbage — en hel kongelig Hofstat til hende. Fem Personer fra Georg III's Hof spiste til Stadighed ved hendes Taffel og fik ved hver Diner ialt 25 Fade med forskellige Retter og ligesaa mange Fade med Dessert, hvilket alene ugentlig kostede tusend Daler. De øvrige til hendes Hofstat hørende Personer kostede foruden Hø og Havre til Hestene ugentlig 400 Rdlr. Ceremonielet ved Taflet var fuldkommen kongeligt. Dronningen spiste paa Guldservice, hendes fem Bordfæller fra Hoffet paa Sølv, tolv adelige Pager stod omkring Bordet.

»Dronningen er meget lystig«, siger Zimmermann, »meget livlig i Selskab, hun har meget Vid, læser uhyre meget, hele Morgenen og Formiddagen, og ofte om Natten til Klokken 2. Hun er meget smuk og meget at beklage. I Göhrde gik hun hver Dag tre til fire Timer til Fods, over Stok og Sten; vore stive hannoveranske Damer, der aldrig sætter deres Fod paa Jorden, maatte følge med. Man havde megen Medynk med dem, men jeg lo og sagde, at det var rigtig godt for deres Helbred.«

Caroline Mathilde yndede til Tider at indtage sine Maaltider udenfor Slottet, og vi ser heraf, at hun i Celle

ligesom i København tilsidesatte Hensyn til Etikette og Ceremoniellet. Da den bekendte tyske Satiriker G. G. Lichtenberg i Sommeren 1773 gæstede Celle, spurgte Værten i Byens bedste Hotel, hvor han havde indlogeret sig, sin Gæst, om han kunde have Lyst til at se Dronningen af Danmark spise til Middag.

Gaardskarlen førte Lichtenberg op til den Sal, hvor han skulde se »den Dronning, der blandt alle dalevende vilde faa den største Artikel i det historiske Leksikon«. Han blev beskedent staaende udenfor Spisesalen, hvis Dør stod paaklem og var bevogtet af tre Soldater. »Gaa kun ind«, sagde Karlen, »gaa kun trøstig ind«, sagde en af Skildvagterne. »Lad gaa«, tænkte Lichtenberg, pillede endnu en Gang ved sin Vest og sit Halsbind og traadte saa ind. Han fandt Hjørnet en udmærket Plads, hvorfra han kunde gøre sine Iagttagelser, nemlig mellem en Pige, over hvis venstre Skulder han kunde se Taflet, og en seks Fod høj Karl til højre, bag hvilken han kunde skjule sig paa en sømmelig Maade, hvis Selskabets Øjne skulde rette sig paa ham. »Den korpulente Dame lige over for os, i den blaa Kjole, er Dronningen«, sagde Gaardskarlen og strejfede hans Haar med Fingeren, idet han pegede i Retning af hende.

Bordet havde Form af en langlig Firkant, Dronningen sad mellem to Damer paa den lange Side, lige over for hende en Dame mellem to Herrer, og ved hver af Bordets Ender endnu to Damer. Dronningens Frisure var temmelig høj og smagfuld, Halsen var efter Tidens Mode blottet og bar et meget tarveligt Smykke; hun var iført en let blaa Silkekjole. Ogsaa omkring Armene, der var daarende dejlige (»sündhaft schön«), bar hun Smykker. Hun støttede med megen Anstand den ene Arm paa Bordet og spiste kun med højre Haand. Selv talte hun ikke meget, men hørte

opmærksomt paa alt, hvad der blev talt, medens hun holdt Hovedet i lyttende Stilling rettet mod den talende. Hun smilte tit og lo ogsaa en Gang ganske højt, idet hun baade saa paa Bordselskabet og Tilskuerne. Disse sidste, Karle og Piger, lo ogsaa med, saa at Lichtenberg blev helt undselig og benyttede den lange Karl som Skærmbræt. Han opfattede ikke Spøgen, skønt han ellers godt forstod baade Spøg og Fransk. Vittigheden skyldtes en af Damerne ved Bordenden, og Herrerne syntes at finde megen Behag i den. »Iøvrigt var den paagældende Dame allerede i de Aar, da et Indfald maa være meget godt, naar en ung Kavaler skal le deraf, hun kunde nemlig, takseret i Belysningen af otte Vokskærter, gælde for 56 Aar, var altsaa i Virkeligheden nok treds«.

»Dronningen er«, fortæller Lichtenberg videre, »sandsynligvis ikke meget stor, men sværlemmet«, — han havde ikke set hende staaende. »Hendes Ansigtsfarve er sund, meleret, men dog mere hvid end rød. Øjnene er ganske vist ikke livlige, men gennemtrængende og røber Overvejelse, Ild og Aand. Det Heltemod, hun udviste, da hun blev arresteret, idet hun nemlig greb den Officer i Kabusen, der oplæste Arrestdekretet for hende, er udtrykt i hendes Ansigt, om end blandet med megen kvindelig Sagtmodighed. Hun er meget elsket her, og der er næppe et Par Næver i Celle, der ikke med Glæde vilde gribe til Spanskrøret eller Plejlen, naar en Gang en af de Skurke — jeg mener hendes Fjender — skulde lægge Vejen gennem disse Egne«.

Om Sommeren havde hun paa Slotsvolden ladet opslaa to Telte, i hvilke hun spiste Frokost og om Aftenen drak Te. I godt Vejr spadserede hun i Gaderne, rakte Børnene Haanden og lod dem kysse den, ligesom hun gærne gav sig i Snak med Folk. Mærkeligt nok red hun aldrig i Celle,

skønt dette havde været hendes Yndlingspassion i København.

Omgiven af en Kreds af trofaste, hende fuldtud hengivne Mennesker, vandt Caroline Mathilde ved sit muntre, ligefremme Væsen og sin rundhaandede Velgørenhed alles Hjærter for sig.

Skønt Forholdet til Fru v. Plessen i Celle næppe var af saa fortrolig og hjærtelig Natur, som det havde været i Danmark, satte Dronningen dog megen Pris paa hendes Selskab. Paa Caroline Mathildes Fødselsdag illuminerede hun sit Hus og sin store smukke Have med hundreder af Lys og kulørte Lamper, et Skue, som de gode Borgere i Celle gærne frydede sig ved. Til Dronningens daglige Omgivelser hørte ogsaa foruden Fru v. Plessen og Fru v. Ompteda hendes Kammerherre, Friherre v. Seckendorf, der ordnede Caroline Mathildes Bo og som Anerkendelse heraf fik det hvide Baand, hendes tidligere Overhofmester i København Gehejmeraad Conrad Ditlev Reventlow (død 1794 i Celle) og hans Hustru Veronica v. Klinkowstrøm samt Baronesse Charlotte Amalie Schack, død 1814 i Celle, Fru v. Plessens intime Veninde og Arving.

Om Dronningens og hendes nærmestes Syn paa Struensee er der kun levnet indirekte Antydninger. Af et originalt Brev fra Caroline Mathilde til Struensees Broder Carl August, den senere preussiske Statsminister, ses det, at hun allerede i Efteraaret 1772 havde gjort sig Anstrængelser for at skaffe ham en Ansættelse i hendes Broders, Kongen af Englands Tjeneste. Dronningen udtrykker i Brevet sin dybe Beklagelse over, at hun ikke har kunnet overtale Kongen, og bebrejder sig selv heftigt, at hun af Interesse for hans Skæbne har begaaet den Overilelse at tilkendegive ham sine Hensigter, inden hun havde modtaget Svar fra England. Hun underskriver sig som Struensees

»ydmyge Tjenerinde«. Mærkes kan ogsaa, at Frøken v. Schack, der ligesom Fru v. Plessen talte om Dronningen, som om det var en Helgeninde, plejede at nævne Grev Struensee som »salig Greven«. Dette turde vel være et Vidnesbyrd om, at Caroline Mathilde krævede, at man i hendes Nærværelse omtalte Struensee med Agtelse, og at han i hendes Kreds opfattedes som en Martyr.

Af sin egen Slægt havde Dronningen flere Gange og endnu faa Uger før sin Død Besøg af sin eneste Søster, Prinsesse Augusta, gift med Hertug Ferdinand af Brunsvig, øverstbefalende over den preussiske Hær i Slaget ved Jena og Auerstädt, hvor han fik sit Banesaar.

Dronningens største Trøst er hendes Søster, siger en samtidig, en engelsk rejsende. »Naar Prinsessen opholder sig i Celle, er Dronningens Aasyn præget af Tilfredshed og Sindsro, men saasnart hun rejser bort, bliver hun atter et Bytte for Tungsindighed og Forstemthed. Prinsessen søger at hindre dette og ofrer sin Søster al den Tid, hun kan afse fra de Pligter, hun skylder sin Familie. I Modsætning til saa mange, der afbryder Forbindelser, som ikke mere yder Fordele, har denne udmærkede Prinsesse endog vist sin Søster større Hengivenhed, efter at denne kom i Ulykke, end da Dronningen stod paa Lykkens Tinde«.

Den samme Hjemmelsmand, J. Moore, vidner ligeledes, at Caroline Mathildes Ungdom, »behagelige Ydre og elskelige Væsen« havde erhvervet hende almindelig Hengivenhed, dog hældede han, i Modsætning til andre, der kom i Berøring med hende i Celle, til den Anskuelse, at hun inderst inde var alt andet end glad og tilfreds. »Skønt hun var fuldkommen sund og rask og tilsyneladende i udmærket Humør, var jeg overbevist om, at hendes Lystighed var paatagen, og at det kostede hende store Anstrængelser at

bevare Skinnet. Derfor var jeg i al den Tid, jeg opholdt mig i Celle, opfyldt af Vemod over Dronningens Skæbne«.

Kong Georg, hvem man tidligere havde bebrejdet Kulde og Ligegyldighed overfor Søsteren, viste Caroline Mathilde i Celle stedse den største Omsorg og Hensynsfuldhed. Han paalagde sit Sendebud ved det danske Hof at vaage over, at den Del af Procesakterne, der angik Dronningen, ikke kom frem for Offentligheden, ligesom han lod nedlægge Indsigelse mod, at Caroline Mathildes Navn blev nævnet i den af Struensees Skriftefader, Dr. Balthasar Münter, udgivne »Bekehrungsgeschichte des vormaligen Grafen Struensee«. Den tidligere engelske Gesandt i København, Keith, blev i Vinteren 1772 sendt til Celle for at give Kongen udførlig Beretning om Dronningens Befindende og Sindsstemning. Keith fandt Caroline Mathilde ved godt Humør og tilfreds med sit Ophold i Celle. Med Hensyn til Danmark erklærede hun, at hun ikke stod i skriftlig Forbindelse med nogen herhjemme, og at hun ikke havde Interesse for noget i Landet udover sine Børns Skæbne. Hun ytrede Frygt for, at man vilde bagtale hende i deres Øjne, og at hun derved kunde komme til at miste deres Hengivenhed. Keith trøstede hende med, at ondsindede Menneskers Bagvadskelser hos Børn i den Alder ikke kunde fæste blivende Rod.

Det var kun med stort Besvær, at Dronningen omsider fra København fik tilsendt et Billede af sin Søn. Det hang i hendes Sovekammer, og hun betragtede det tit og længe. Moderkærligheden var en udpræget Følelse hos Dronningen. Hun medbragte ofte fra sine Vandringer i Byen og Omegn til Slottet fattige Bønders og Arbejderes Børn, gav dem Klæder, Gaver og Spise og talte venligt og kærligt til dem. En fireaarig, moderløs Pige, Sophie v. Benningsen, tog hun ganske til sig og viste hende lige til sin Dødsstund den

moderligste Omhu. Det var overhovedet, som om alle de tiltalende Egenskaber i Dronningens Karakter udfoldede sig og kom til deres Ret i hendes Landsforvisnings Tid. Et af hendes Yndlingsdigte var en Salme af Gellert, der indprenter den Kristne Fred og Udsoning med Fjender.

I Juni 1773 omgikkes man ved Hoffet i København med Planer om at tilkalde Zimmermann til det Raad af Læger, der traadte sammen for at undersøge Kongens Tilstand. Dog opgav man snart Tanken, hvilket var den berømte Læge kært, »ti dels«, siger han, »maatte jeg hertil have indhentet Tilladelse fra London, og dels kunde jeg, ved at passere Celle, ikke have undgaaet at gøre Dronning Caroline Mathilde min Opvartning, og dette sidste har antagelig gjort Hoffet i København bange for mig«.

Aarene og Dagene randt stille og fredelig hen for Dronningen, indtil en Begivenhed et halvt Aar før hendes Død satte hendes Sind i stærk Bevægelse.

I Efteraaret 1774 kom en Englænder ved Navn Wraxall af en anset Familie og med gode Forbindelser til København. Den ærgerrige og foretagsomme, men ubemidlede unge Mand samlede paa sin Rejse gennem de i det øvrige Evropa endnu kun lidet kendte nordiske Lande Stof til en underholdende Rejsebeskrivelse. Caroline Mathildes Skæbne havde vakt hans Interesse, og i første Række satte han sig som Maal at give sine Landsmænd en udførlig Fremstilling af den Struensee'ske Katastrofe. Det lykkedes ham under sit Ophold i Danmarks Hovedstad at opsanke en Mængde ikke uinteressante om end ikke alle lige paalidelige Enkeltheder til Belysningen af denne Begivenhed.

Fra København begav han sig til Celle for om muligt at faa Dronningen i Tale. Saavel hendes Kammerherre, Baron Seckendorf, som Caroline Mathildes Søster, der netop var i Besøg, mente, at det vilde være en behagelig Ad-

spredelse for hende at tale med en oplyst og berejst Landsmand, der nærede saa varm en Interesse for hendes Skæbne, og Wraxall fik sit Ønske opfyldt. Dronningen gjorde ham tusend Spørgsmaal om de Lande han havde gæstet, men naturligvis især angaaende Danmark, hendes Søn og Dronning Juliane Marie, om hvem hun bad ham ytre sig frit, eftersom det jo var hendes Tante. Wraxall var betaget af Caroline Mathildes Skønhed og Ynde, Ligefremhed og Aabenhjærtethed. Paa Hjemvejen til England førte Tilfældet ham i Altona sammen med en Kreds af fornemme danske, der af Utilfredshed med den Guldbergske Kabinetsstyrelse omgikkes med fantastiske Planer til at faa Dronningen tilbage til Danmark. Blandt disse var Baron Bülow, Christian VII's tidligere Staldmester, der var bleven forvist fra Hoffet efter Struensees Fald, den sværmeriske Ernst Schimmelmann, der i Modsætning til Faderen, den mere haandhændede Skatmester og hele den Kreds han tilhørte, troede paa Dronningens Uskyldighed, Grev U. A. Holstein med sit blinde Had til de nye Magthavere, August Hennings, E. Schimmelmanns iltre, oppositionslystne Ungdomsven, o. fl. a.

Dronningens Tilhængere havde hidtil intet formaaet at udrette, da de dels ingen Forbindelser havde i Celle, dels mente at være omgivet af Spioner, der bevogtede deres Skridt. Wraxall med sin højlydt udtalte Sympati for Dronningen og sine tillidsvækkende Egenskaber syntes dem at være den rette Mand til at føre Underhandlingerne mellem dem og Caroline Mathilde. Han indviedes i deres Plan og erklærede sig villig til ufortøvet at begive sig til Celle for at meddele Dronningen i Fortrolighed, at et talrigt og mægtigt Parti i Danmark var ivrig for at genindsætte hende paa Tronen, da Kongen var ude af Stand til at styre Riget. Man regnede med, at Dronningen var villig til at vende

tilbage og foreløbig at arbejde Haand i Haand med dem og formaa sin Broder til at støtte Sagen.

Ankommen til Celle blev Wraxall straks meget skuffet ved at erfare, at Caroline Mathildes Søster opholdt sig paa Slottet. Under Foregivende af, at han havde at overrække Dronningen et Brev fra den engelske Resident i Hamborg — i Virkeligheden Wraxalls foreløbige Meddelelse om Planen til Dronningens Genoprejsning — opnaaede han en Avdiens. Caroline Mathilde brød Brevet i Søsterens Nærværelse, men paamindet af Overskriften puttede hun det øjeblikkeligt til Side. Efter Bordet fik Wraxall Besøg af Seckendorff, hvem Dronningen af Forsigtighedshensyn bemyndigede til at føre de indledende Forhandlinger med ham. Wraxall legitimerede sig ved at overrække Kammerherren Baron Bülows Signetring og nævnede ham Navnene paa de sammensvorne. Den følgende Dag overbragte Seckendorff ham Dronningens Erklæring om, at hun indvilligede i Planen paa den Betingelse, at Kongen af England gav sit Samtykke dertil, og at det blev godtgjort, at hendes Tilhængeres Parti var stærkt nok til at gennemføre deres Forehavende. Dronningen lod sig endelig forlyde med, at hun ved at billige Tanken om at vende tilbage til Danmark satte sine Pligter som Moder og Dronning over Hensynet til sin personlige Lykke og Tilfredshed.

Wraxall begav sig ufortøvet tilbage til Altona for at forhandle med Baron Bülow, der paa sine Venners Vegne erklærede sig tilfreds med Dronningens naadige Svar. Gennem Vicekongen i Norge kunde de tilsikre hende hele dette Rige og dets Hovedstad, Fæstningen Glückstadt gennem dennes Guvernør, og Byen Slesvig, ligesom man kunde stole paa flere af de højeste Officerer i Rendsborg. Desuden kunde Dronningen gøre Regning paa talrige Tilhængere i Hovedstaden, Hæren og Flaaden, ja endog Kongen

selv, der oftere havde udtalt Ønsket om, at hun vilde vende tilbage til ham. I Løbet af Vinteren skulde alt forberedes, og selve Kupet iværksættes, saasnart Belterne ved Foraarstide blev isfri, og de bad derfor Dronningen om snarest mulig at meddele Kong Georg Sagens Sammenhæng.

Med denne Besked kom Wraxall, denne Gang inkognito, atter til Celle og havde, instrueret af Seckendorff, en lang Samtale med Caroline Mathilde under fire Øjne i Französischer Garten. Dronningen beklagede, at hun ikke raadede over Pengemidler til Sagens Fremme, men haabede at kunne skaffe dem til Veje ved Broderens Hjælp. Wraxall rejste allerede den følgende Dag til England for at søge Avdiens hos Kongen og medbragte i dette Øjemed et Brev fra Caroline Mathilde til Baron v. Lichtenstern, Overhofmarskal ved Hoffet i Hannover, en baade af Kongen og hans Søster højt skattet Mand, som netop opholdt sig i London. Gennem denne opnaaede Wraxall at faa udvirket en skriftlig Erklæring om Kongens Billigelse af de Planer, hendes Tilhængere i Danmark vilde iværksætte, dog stillede han den Betingelse, at der ved selve Udførelsen ikke maatte finde nogen Blodsudgydelse Sted. Han lovede, naar alt var lykkedes, at ville erstatte alle Udgifter, som Sagens Iværksættelse havde forvoldt. I Altona havde Wraxall kort efter en Samtale med Baron Bülow, der ytrede sin Misfornøjelse over, at Kongen ikke paa Forhaand vilde forstrække Dronningens Venner med Penge og officielt kun agtede at anerkende det paatænkte Statskup, hvis det blev kronet med Held. Mellem Caroline Mathildes Tilhængere i Altona og Danmark førtes i Foraaret 1772 en Række hemmelige Forhandlinger. Paa en bestemt Dag skulde de sammensvorne skaffe sig Adgang til Kongen og formaa ham til at underskrive de i Forvejen opsatte Dokumenter. Enkedronningens Skæbne skulde lægges i Caroline Mathildes Haand, Arve-

prinsen burde forvises fra Hoffet, Ministrene afskediges eller fængsles, og en Kurer øjeblikkelig afsendes til Celle for at hente Dronningen tilbage.

Wraxalls sidste Møde med Caroline Mathilde 24. Marts er omgivet af et vist romantisk Skær. I Henhold til den ham givne Instruks stod han formummet, taalmodig ventende ved Slottets Vindebro i den kolde og stormfulde Nat indtil Dronningens tro Kammertjener kom til Stede for tavs og lydløst at føre ham over Broen ad Trapper og Gange op i Caroline Mathildes Biblioteksværelse, hvor der kun brændte to flakkende Lys. Dronningen viste sig kort efter, smagfuldt og flatterende klædt i en karmoisinrød Atlaskes Kjole og med højt friseret Haar. Samtalen varede i to Timer og drejede sig væsentlig om den hensigtsmæssigste Form for Dronningens Overrejse til Danmark i det afgørende Øjeblik. Ved Afskeden blev hun endnu staaende i nogle Minuter i Døren, som om hun vilde sige noget, men trak sig saa tilbage.

Den følgende Morgen rejste Wraxall til London. Kong Georg nægtede vedvarende at modtage ham i Avdiens, og det maatte mere og mere gaa op for Dronningens nidkære Ridder, at Kongen holdt sig tilbage, dels fordi han ikke vovede et aabenlyst Brud med den danske Regering, dels sikkert ogsaa fordi han i sit Hjærte tvivlede om sin Søsters Uskyldighed.

Endnu medens Wraxall opholdt sig i London, indløb Efterretningen om Dronningens Død 10. Maj. I de Dage, hun laa paa Dødslejet eller umiddelbart efter at hun havde lukket sine Øjne, indtraf fra Kong Georg til Søsteren et Brev, der uden Tvivl omhandlede det ovenomtalte Projekt. Antagelig indeholdt det hans definitive Vægring at blande sig i Sagen.

Troværdigheden af Wraxalls Beretninger stadfæstes af

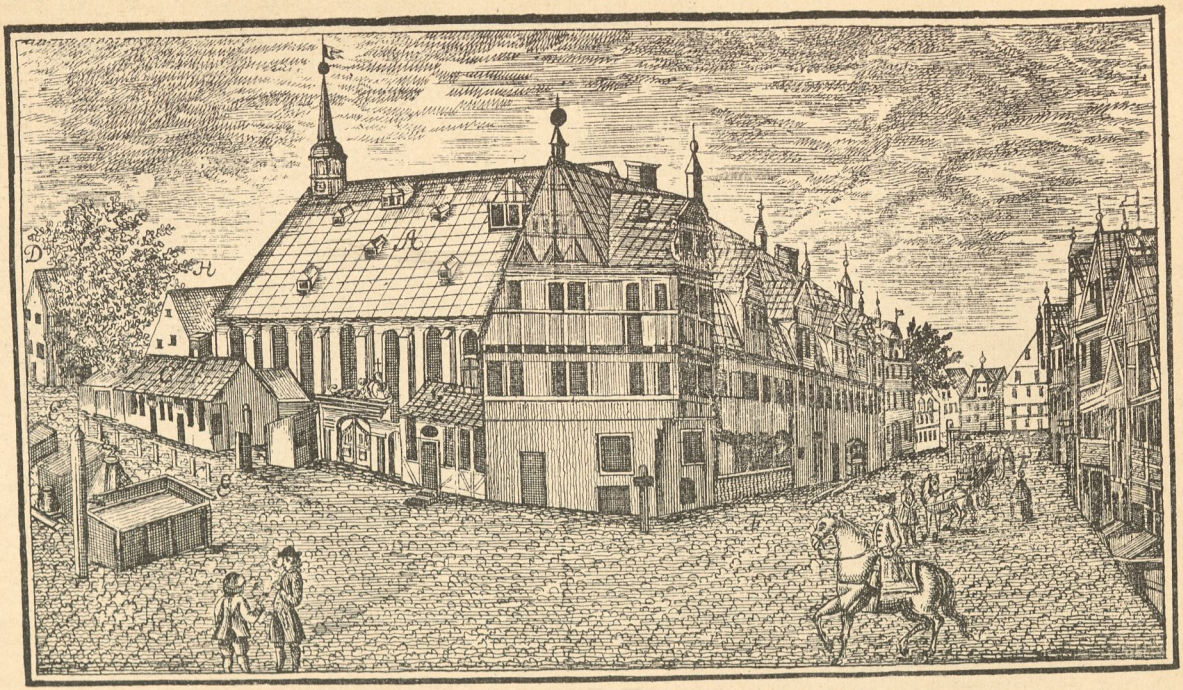

KIRKEN I CELLE MED OMGIVELSER 1763 EFTER STIK AF I. G. KRÜGNER.

A, Kirken. B. Raadhuset. C. Hovedvagten. D. Apotheket. E. Reberbane. F. Torvet. G. Boglade. H. »Hinter der Kirche«.

en fortrolig Skrivelse fra Kong Georg III til Lord North som Svar paa Wraxalls gentagne Andragender om en Belønning for de Tjenester, han havde ydet den afdøde Dronning. »Wraxall blev«, hedder det, »uden Tvivl af den misfornøjede Adel i Danmark sendt over til Dronningen, min Søster, kort før hendes Død, med en Plan til at skaffe hende tilbage til København, og som indlededes ved et Brev til mig fra hende. Hendes Død og min vanskelige Stilling, idet jeg havde givet mit Minde til hendes Bosættelse i mine tyske Provinser, hindrede mig i for Alvor at gaa ind paa hans Forslag.«

Wraxall modtog samme Aar (1781) en Gave fra Kongen paa 1000 Guineer og Løftet om en Dommerstilling.

Kun syv Uger efter sin sidste Samtale med Wraxall var Caroline Mathilde efter faa Dages Sygeleje afgaaet ved Døden i en Alder af kun tre og tyve Aar og ni Maaneder.

Saa pludselig kom Døden over hende, at den gav Anledning til de vildeste Rygter i Folkets brede Lag i Celle. Nogle troede, at hun var bleven forgivet paa Foranstaltning af Dronning Juliane Marie, af en Morian ved Navn Mephisto, der tjente i Slotskøkkenet. Andre mente, at hun var blevet forgivet tilligemed en Page, hvem hun elskede, og som døde kort før hende.

De nærmere Omstændigheder ved hendes Død er følgende. I Foraaret 1775 grasserede Frislerne i Celle i en ualmindelig ondartet Grad og krævede mange Ofre. Den yngste af Dronningens Pager Heinrich Vilhelm v. Gustedt, i Følge Kirkebøgerne i Celle kun halvfemtende Aar gammel, blev bortrevet af Epidemien 29. April. Mange kom for at se Pagens Lig i den aabne Kiste. Dronningen følte Trang til ogsaa at se det, og overvandt sin Frygt. Hun forlod Ligkapellet dybt rystet og opløst af Graad. Senere hen paa Dagen (den 2. Maj) bebrejdede hun sig overfor Hof-

damerne sin barnagtige Ængstelse. Dagen efter klagede hun over Kuldegysen og Halssmerter og gik til Sengs. Dronningen havde en Forudanelse om sit nære Endeligt, hvilket hun ytrede til Lægen. Da hendes Tilstand forværredes, kaldtes Zimmermann til hendes Sygeleje. Hun gik, vidner han, Døden i Møde med den største Fatning og Frimodighed. »Himlens Fred hvilede over hendes Træk i og efter Dødsstunden«. Dronningens sidste Tanker og Ord gjaldt hendes Børn. I Febervildelsen hørte en af hendes Kammerjomfruer, med hvem hun sædvanligvis talte dansk, Ordet Børnene gentagne Gange komme over Dronningens Læber.

Det var ikke alene i Staden Celle og dens Omegn, at Sorgen over hendes Død og Medfølelsen med hendes tragiske Skæbne gav sig et mangfoldigt og ægte Udtryk. Ogsaa herhjemme vakte hendes tidlige Bortgang hos mange vemodige Følelser. De forsonende, venlige Minder fra hendes sidste Leveaar blev til Legender og gav hendes Navn et Helgenskær. Da Baggesen 1789 stod ved hendes Kiste, gav han sit overstrømmende Hjærte Luft i de højstemte Ord: »Offer for Elskov, Herskesyge og Kabale, forførte, mishandlede, dræbte Uskyldighed! Om hundrede Aar skal dit Navn, lig Føniks, opstaa af sin Aske og straale paa et Monument, skønnere og varigere end dette! Om hundrede Aar skal din Glans fordunkle Johanne Grays, Marias af Stuart og selv Marias af Moulins«.

Et halvt Aarhundrede senere skrev Carl Ploug sit velkendte Mindedigt om »den smukke Dronning Mathilde«:

Nu smuldrer paa en fremmed Kyst
Den friske Mund, det fulde Bryst,
Der fordum aanded Liv og Lyst.
Den Slægt, der stirrede sig blind
I hendes Yndes varme Skin,

Er gangen samme Vej som den,
Kun Sagnet gaar endnu igen.
Vemodigt toner det fra hver
En Plet hun en Gang havde kær.

Ogsaa Carl Bernhards meget yndede, til Dels efter mundtlige Overleveringer forfattede Roman »Gamle Minder«, i hvilken hendes Personlighed er fremstillet som saare tiltalende, bidrog hos den ældre Slægt til at rejse hendes Omdømme.

Endnu i vore Dage kan det hænde, at historisk interesserede Danske for Caroline Mathildes Skyld flygtig gæster den Stad, som gemmer hendes Støv.

UDDRAG AF ET BREV FRA C. MOLBECH TIL HANS FADER PROF. J. C. MOLBECH.

Christianshavn, d. 12. Sept. 1807.

Gode, elskede Fader!

Endskiønt jeg er slet oplagt til at skrive idag, vil jeg dog ikke længer opsætte at meddele Dig noget af hvad jeg i denne for Kbhavn saa rædsomme Tid har følt og erfaret.

I de første 8te eller 14ten Dage var jeg, tilligemed mange flere, temmelig rolig for Byens Skiebne. Uagtet Kbhavn befandt sig i den værste Situation, som nogen By kan være i, strængt indesluttet til Lands og Vands, uagtet det Gyselige som der er i den Tanke at være imellem 120,000 Mennesker saaledes indespærret, og næsten givet i Fiendens Vold, i det mindste udsat for alle de Ødelæggelser, som enhver Beleiring medfører; var jeg aldrig noget Øieblik betaget af personlig Frygt eller Ængstelse.

Man kiente i Førstningen, ja hele Tiden igiennem her i Staden lidet til de Engelskes Styrke, til deres Fremgangsmaade og Angrebsplan. — Nu, efter den indtraadte Katastrophe er det først tilfulde kiendeligt, at det har været slet bestilt med vort Forsvar. — Man veed bestemt af flere troeværdige Munde, som tale efter egen Erfaring, at Engellænderne ikke noksom kunne forundre sig over den Maneer man har brugt for at forsvare Byen. — En Haandfuld Jægere og Ryttere, som vare udsendte i Dyrehaven havde bestemt Ordre ikke at skyde paa Fienden. — Efterat deres Landgang var løbet saa lykkelig af om Søndagen nærmede de sig hurtigen, dog ikke uden al den Forsigtighed, som Krigsklogskab byder til Hovedstaden. Adskillige meget fordeelagtige Punkter, som de sikkert havde formodet at finde besatte af Danske, fandt de blottet for alt hvad der kunde kaldes militair Besætning. De nær-

mede sig Frederiksberg med stor Varsomhed; dette Sted holdt de for en reen Umulighed at finde ubesat. Men hvor skulde en saa simpel og fornuftig Idee komme i Vedkommendes forstyrrede Hoveder! — Adgangen til Kiøbenhavn var fuldkommen aaben, saaledes at om Mandagen, Dagen efter at Fienden havde sat Fod paa Land, var Byen alt i egentligste Forstand beleiret. — Hvad skedde nu? — Bleve de Udposter, som endnu vare tilovers, besatte? Bleve Forstæderne afbrændte? Blev Udfald giort i Tide? — Intet af alt dette. Om Tirsdagen skedde rigtig nok et Udfald, som ingen anden Virkning havde, end at de faae Punkter uden for Byen som St. Hans Hospital, Blaagaard o. s. v. hvilke Fienden endnu ikke havde inde, bleve af ham besatte, og at han kom Fæstningen saa nær, at Kanonerne alt kunne naae ham. Nu var det aldeles forgieves at tænke paa at udrette noget med den stakkels svage Garnison imod en Fiende, som i den uhyre Mængde Bygninger, der omgive Kiøbenhavn havde det sikkreste Værn.

Saaledes blev en Dag et Udfald giort — efter Peymanns Udtryk — for at recognoscere den Classenske Have, om deri fandtes noget Batteri; og tænk dig, ved denne Recognoscering maatte den høistkommanderende General i egen Person være til Stede og fik en Kugle i Læggen. Fienden mistede en heel Del Folk, vi maaskee 200 Mand, Classens deilige Sted blev afbrændt og Haven for en Deel ødelagt — dette var Frugterne af dette Udfald, som slet ikke hindrede Engellænderne noget i deres egentlige Beleiringsanstalter. Deres frygtelige Batterier, saasom det ved Svanemøllen uden for Østerport, som man maaskee, med Opoffring af de Mennesker, som de unyttige Udfald kostede, kunde have stormet, beholdt de uforstyrrede. — Jeg vil ikke berøre de forskiellige heldige Angreb, som vore Skiærbaade eller Kanoneerschalupper giorde paa

de engelske Skibe og Bombardeer Fartøier, der havde taget Charlottenlunds Bugt i Besiddelse. Men af alle Beretninger er det klart, at i enhver af disse Attaquer er den danske Søkrigers Ære hævdet paa en glimrende Maade, og Fiendens Tab har, som jeg ovenfor har berørt, været betydeligt. En Kanonbaad af vore sprang i Luften, truffet af en eng. Bombe; dette var det eneste Tab af Betydning, som vi lede til Søes.

Kanonernes Antal paa Voldene var ringe; men næsten utroligt er det, at der næsten intet blev skudt med dem, fordi Artilleristerne havde Befaling ikke at skyde. —

Onsdag Aften Kl. $7^1/_2$ begyndte Bombardementet og vedvarede uafladelig hele Natten uden at sagtnes til om Morg. Kl. 7 eller 8. Det giorde en frygtelig Virkning; dog fik Ilden den Nat slet ingen Magt. Saa hurtig Ild udbrød, blev den slukt. Torsdag Nat var Bombardementet svagere; men vedvarede derimod om Fredagen næsten hele Dagen igiennem. Der kastedes med Bomber, Granater, gloende Kugler, og et Slags Ildpile eller Brand-Rakettet, som skal være en ny Opfindelse. De bestaae af et Rør, liigt et Kakkelovnsrør, fyldt med en egen Sort brændbar Masse, som vanskelig slukkes; det gaar ud i en Spids, som er giennemboret med Huller, hvoraf Ilden strømmer ud, og ender sig i en stærk Jernpig, hvis Kraft til at hefte sig har været utrolig stor; saaledes endog, at den er trængt dybt ind i tykke Mure. Disse Helvedes Redskaber saae ud i Luften som gloende Drager. Fredag Aften begyndte Bombardementet paa ny og vedvarede hele Natten med en Heftighed, som endnu langt overgik de to forrige Nætter. Denne Nat var den rædsomste og ulykkeligste for Kiøbenhavn. Frue Taarn faldt om Aftenen mellem 10 og 12. Ilden greb skrækkelig om sig, tildeels med den Følge af de Indbyggeres Ufornuftighed, som forlode reent deres Huse, og altsaa gave dem til Priis ikke

blot for Ødelæggelse, men for Antændelse. Alle ere enige i, at ikke den 10de Deel af Skaden, som Ildebranden foraarsagede, var skeet, om ikke saamange Huseiere havde baaret sig ad paa denne uforsvarlige Maade. I de Huse hvor Beboerne vare nærværende, kunde en halv Snees Bomber eller flere slaae ned, uden at Ild opkom; da man i Begyndelsen med en Spand Vand kan slukke den Ild, som siden et heelt Oxehoved ikke slukker. —

Forgieves vilde jeg forsøge paa at skildre i det Hele de Rædsler, som disse gyselige Nætter medførte. Umuligt er det, selv efter den bedste Beskrivelse, at giøre sig en Forestilling derom. At gaae i en Bataille maa være en Børneleg derimod. Uagtet jeg hele Tiden neppe $^1/_2$ Time havde nogen Frygt, følte jeg dog saa ganske det rædsomme i Tingen, at jeg uden Betænkning troer at kunne erklære et Bombardement for den skrækkeligste Forfatning, som Mennesker kunne sættes i. Det er sandt, jeg gik rolig paa Gaden, hvor Bomberne slog ned paa alle Sider omkring; men jeg gik med Livet i Hænderne, og jeg var beredt paa, at ethvert Øieblik skulde være det sidste. Den meste Tid opholdt jeg mig i Bibliotheket, hvor vi alle Nat og Dag vare nærværende, uden at vi dog kunde giort os synderlig Haab om at redde denne uskateerlige Bygning, om der var opkommen Ild. Bibliotheket selv var ikke saameget udsat for Ild, som Loftet over Konstkammeret, der næsten var upasseerligt, og saa opfyldt med Skramlerier, at den ene Ende gierne kunde have staaet i lys Lue, førend man i den anden havde bemærket det. Omkring og i Nærheden af Bygningen faldt en stor Mængde Bomber, de fleste paa Ridebanen og i det afbrændte Slot; men Bibliotheket fik blot to svære Haubitzkugler og 5—6 Bombestykket igiennem Taget. 2 slog ind ad Vinduet ind i Reolerne og spolerte 2 Folianter, som dog ikke vare af stor Vigtighed. Dette er al den Skade vi leed.

Mandagen var en Dag der for mig, og enhver dansk Borger, i hvis Bryst Nationalfølelse ikke er udslukt, var rædsommere end nogen af Bombardementsdagene. Løverdag og Søndag svævede man i en frygtelig Uvished, som endte sig paa en skrækkelig Maade. Man fik nu at vide, at en Capitulation var sluttet med den engelske General, i Følge hvilken engelske Tropper besætte Castellet, og begge Holmene, bortføre den danske Flaade inden 6 Uger, og i denne Tid rømme Siælland, hvor dansk Eiendom skal respekteres. Denne Capitulation skal være yderlig slet affattet fra vor Side. Posternes Gang, Kiøbenhavns Proviantering, Requisition paa Landet, alle disse og flere ligesaa vigtige Punkter ere deri slet ikke berørte. — Løverdag Nat skulde Christianshavn, hvorhen det halve Kiøbenhavn var flygtet, have været paa det heftigste bombarderet; derefter vare alle Anstalter giorte til en Storm; Faschiner til at fylde Gravene vare beredte i Tusindtal; Stormen skulde været foretaget af 3000 Matroser, som vare tagne i Land fra Flaaden og et Par Tusinde Biergskotter. Byen skulde være plyndret i 2 Timer. At Byen havde været leveret, kan neppe være to Meninger om, efter 3 Dages Bombardement, og saaledes som Folkenes Forfatning da var. — Dette havde endnu staaet tilbage, for at bringe den Jammer og Elendighed, som Kiøbenhavn har udstaaet paa sin høieste Spidse. Hvor almindelig en Misfornøielse Efterretningen om Capitulationen udbredte, kan du uden min Fortælling forestille dig. Enhver fornuftig indsaae vel, at Nødvendigheden fordrede den; men hvo afholde sig fra at tænke tilbage paa den forløbne Tid og paa de elendige Anstalter, som man havde føiet til Landets Forsvar. At Siælland og Kbhavn var et overgivet Bytte for den Fiende, der vilde holde det Umagen værd at sende en halv Snees tusinde Mand herind, dette som vel ikke faa have vidst forud, indseer nu den Allerenfoldigste. Hvorledes man her

taler om Regieringen, kan du forestille dig. Hvad Enden vil blive paa den hele Sag, er saare vanskelig at forudsee. Ulykkelig for Danmark bliver den vel i alle Tilfælde. Saameget er vist, at Engellænderne bruge en overordentlig Hurtighed i at tiltakle Flaaden, og at der ingen Tvivl kan være om, at den om 4—6 Uger vil være borte, ifald Omstændighederne nogenlunde føie dem. —

Hvad mig selv angaar, da har jeg ikke stort andet at sige dig, end at min Person, ligesom ogsaa mine Brødres, er aldeles uskad af Bomber og deslige. —

I al denne Tid, nemlig siden i Søndags, har jeg opholdt mig i Professor Viborgs Huus, hvor jeg er bleven behandlet paa saa ædel og hyggelig en Maade, at jeg umueligen paa noget andet Sted, det være hvilket som helst, kunde været bedre. — Jeg har ikke været inde i Byen siden i Tirsdags. I Morgen, ifald Veiret bliver taaleligt, tænker jeg at see ind til min Vært i Larsbiørnstrædet og drage ind i min Bolig, ifald den, som jeg dog har Aarsag til at troe, er beboelig. — Faa eller ingen af mine Bekiendte i Byen har jeg endnu seet siden Bombardementet. Jeg vilde ønske, at jeg aldrig saae Kbhavn mere; saadan et Lede har jeg faaet til denne ulykkelige By.

At der ingen Mulighed er for mig i at komme til Sorøe, vil du, naar du overveier Omstændighederne, lettelig kunde indsee. —

Det glæder mig inderlig at min Familie er vel. Gid jeg stedse maa høre dette, saa vel som om dig selv.

Ved at gennemlæse dette Brev, seer jeg, at det er saaledes skrevet, at jeg ikke uden mulige ubehagelige Følger kan afsende det, førend jeg med Vished veed at Breve fra Kbh. ikke ere udsatte for at blive aabnede.

Ovenstaaende Brev har været trykt i «Tidsskrift for Søvæsen«, men da det — særligt nu — kunde have mere almén Interesse, gjengives det her i forkortet Form.